

**לאומי | דין וחשבון של הדירקטוריון
והנהלה
30.09.2022**

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
תמצית דוח כספי ליום 30 בספטמבר 2022
תוכן העניינים

עמוד	
5	דין וחשבון של הדירקטוריון והנהלה
א. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה	
5	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
8	מידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון והנהלה
ב. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי	
9	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
12	שינויים עיקריים בתקופה החולפת
15	שינויים מהותיים בסעיפים בדוחות הכספיים
17	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
27	המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
40	מגזרי פעילות - גישת הנהלה
45	מגזרי פעילות פיקוחיים
51	חברות מוחזקות עיקריות
ג. סקירת הסיכונים	
53	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
53	סיכוני אשראי
81	סיכוני שוק
86	סיכון נזילות
88	סיכונים תפעוליים
89	סיכון סביבתי
90	סיכונים אחרים
ד. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים	
91	מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים
94	בקרות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי
95	דירקטוריון

דוחות כספיים

98	דוח סקירת רואי החשבון המבקרים המשותפים
99	דוח רווח והפסד מאוחד
100	דוח מאוחד על הרווח הכולל
101	מאזן מאוחד
102	דוח על השינויים בהון מאוחד
108	דוח על תזרימי מזומנים מאוחד
111	פירוט הביאורים

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

א. ממשל תאגידי

248	שינויים בדירקטוריון
249	המבקרת הפנימית

ב. פרטים נוספים

249	השליטה בבנק
249	מינויים ופרישות
249	מבנה ארגוני
249	הסכמים מהותיים
250	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
254	דירוג אשראי

ג. נספחים

255	שיעורי הכנסות והוצאות וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית
262	מילון מונחים
273	אינדקס

דין וחשבון של הדירקטוריון והנהלה

דוח הדירקטוריון נערך בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. הכללים שישמשו בעריכת דוחות הביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2021, למעט כמפורט [בביאור 1](#) לדוחות הכספיים. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם [הדוח השנתי של 2021](#).

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

ביום 23 בספטמבר 2021 התקשר Bank Leumi Corporation ("BLC"), תאגיד אמריקאי (הוחזק בשיעור של 85% בידי הבנק) בהסכם מיזוג עם Valley National Bancorp ("Valley"). ביום 1 באפריל 2022 הושלמה עסקת המיזוג, החל ממועד זה הפסיק הבנק לאחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים את תוצאות בנק לאומי ארה"ב. ביום 1 באפריל 2022 רשם הבנק השקעה ב-Valley, אשר מטופלת לפי שיטת השווי המאזני. בהתאם לכך, במסגרת ניתוח דוח הדירקטוריון והנהלה זה תוצאות הרבעונים השני והשלישי לשנת 2022 אינן כוללות את תוצאות בנק לאומי ארה"ב, בעוד שמספרי ההשוואה ומספרי הרבעון הראשון לשנת 2022 כן כוללים את תוצאותיו בסעיפים השונים, אלא אם צוין מפורשות אחרת. כאמור החל מרבעון שני 2022 רשם הבנק רווחי אקוויטי בגין ההשקעה ב-Valley.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 16.א](#).

להלן מדדי ביצוע עיקריים (ב-%)

	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2022	2021	2022	2021	2021
תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ^(ג)	14.9	15.1	16.3	15.4	15.0
תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק לנכסים ממוצעים ^(ג)	1.1	1.0	1.1	1.1	1.0
יחס הכנסות ^(ב) לנכסים ממוצעים ^(ג)	2.55	2.58	2.59	2.75	2.70
יחס יעילות	39.1	47.4	39.9	46.5	46.8
יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ^(ג)	2.04	1.76	1.91	1.79	1.76
יחס עמלות לנכסים ממוצעים ^(ג)	0.52	0.56	0.54	0.59	0.60
שיעור הפרשה למס מהרווח לפני מיסים	36.3	36.4	31.9	36.3	35.4
הכנסות ריבית נטו, ליתרה ממוצעת של נכסים נושאי ריבית (NIM) ^(ג)	2.30	1.96	2.13	1.99	1.95
סך כל ההכנסות לסך כל הנכסים הממוצעים בניהול הקבוצה ^(ב) ^(ג)	0.85	0.80	0.82	0.85	0.83
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כל הנכסים הממוצעים בניהול הקבוצה ^(ג)	0.33	0.38	0.33	0.40	0.39

	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר
	2022	2021	2021
יחס הון עצמי רובד 1 ^(ב)	11.41	11.83	11.50
ההון הכולל לרכיבי סיכון ^(א)	14.28	14.67	14.21
יחס מינוף ^(ח)	6.34	6.44	6.06
יחס כיסוי נזילות ^(ח)	127	131	124
יחס מימון יציב נטו (NSFR) ^(ט)	126		131
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק למאזן	6.8	6.8	6.3

[ראה הערות כעמוד הבא](#)

להלן מדדי איכות אשראי עיקריים (ב-%)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר
2021	2021	2022	2021	2022
(0.25)	(0.31)	0.07	(0.44)	0.11
1.30	1.42	1.26	1.42	1.26
1.02	1.09	0.70	1.09	0.70
(0.03)	(0.05)	0.03	0.01	0.03

- (א) הון - בתוספת זכויות שאינן מקנות שליטה והתאמות שונות.
 (ב) סך כל ההכנסות - הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.
 (ג) על בסיס שנתי.
 (ד) החל מה-1 בינואר 2022 מיישם הבנק את עדכון דרישות הגילוי של הפיקוח על הבנקים בנושא הצגת תשואה להון ושיעורי הכנסה והוצאה, במסגרת עדכון זה עודכנה שיטת ההצגה של שיעור התשואה להון הרבעוני ושל שיעורי ההכנסה והוצאה על בסיס שנתי לשיטה המקובלת בבנקים בארה"ב. התרגום של היחסים הרבעוניים והתקופתיים יעשה על ידי חישוב לינארי, חלף העלאה בחזקה, לפי שיטת ההצגה הקודמת. בהתאם להוראות החוזר, הבנק סיווג מחדש את מספרי ההשוואה של שיעור התשואה להון ושיעורי ההכנסה והוצאה המתייחסים לתקופות רבעוניות קודמות המוצגים בדוח זה באופן עקבי לשיטת ההצגה החדשה. התשואה להון לשלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 כפי שפורסמה בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2021 הינה 16.0%-15.7%, בהתאמה. השפעת שינוי שיטת ההצגה על שיעורי ההכנסה והוצאה אינה מהותית. בנוסף, סווג הבנק מחדש מדדי ביצוע נוספים המחושבים על בסיס שנתי, על מנת ליישם שיטת הצגה עקבית. כולל פעילות חוץ מאזנית.
 (ה) הנכסים הממוצעים הינם סך הנכסים המאזניים המניבים והאחרים. למידע נוסף ראה נספח 1 - [שיעורי הכנסות והוצאות וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית](#).
 (ז) למידע נוסף בנוגע ליחס כיסוי נזילות ראה פרק [חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם](#).
 (ח) למידע נוסף בנוגע ליחס המינוף ראה פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימון ההון, סעיף [ההון והלימות ההון](#).
 (ט) יחס מימון יציב נטו (NSFR) מחושב החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021. למידע נוסף ראה פרק [סיכון נזילות](#).
 (י) למידע נוסף אודות עדכון המדיניות החשבונאית החל מיום 1 בינואר 2022 בנושא זיהוי וסיווג של חובות לא צוברים (חלף חובות פגומים) ראה [ביאור 1.כ.1](#).
 (יא) החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק לראשונה את הוראות הדיווח לציבור בנושא הפסדי אשראי צפויים. למידע נוסף ראה [ביאור 1.כ.1](#). במועד היישום לראשונה נרשמה ההשפעה המצטברת בנטו ממס לעודפים ללא תיקון מספרי השוואה.
 (יב) לפרטים נוספים, לרבות שינויים רגולטוריים צפויים בנוגע למדידת הלימות ההון, ראה פרק [הון והלימות ההון](#).

להלן נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2021	2021	2022	2021	2022	
במיליוני ש"ח					
6,028	4,558	5,383	1,551	1,782	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
10,346	7,793	9,438	2,671	3,414	הכנסות ריבית, נטו
(812)	(729)	185	(359)	99	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5,511	4,146	3,362	1,240	855	הכנסות שאינן מריבית
3,506	2,567	2,674	846	872	מזה: עמלות
7,428	5,552	5,106	1,855	1,671	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,242	3,212	2,964	1,079	998	מזה: משכורות והוצאות נלוות
<u>רווח נקי למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק (בשקלים חדשים):</u>					
4.15	3.14	3.62	1.07	1.15	רווח נקי בסיסי ומדולל

להלן נתונים עיקריים מהמאזן

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		
2021	2021	2022	
במיליוני ש"ח			
656,454	611,912	704,117	סך כל הנכסים
197,402	171,645	183,625	מזה: מזומנים ופיקדונות בבנקים
86,927	81,580	79,672	ניירות ערך
342,879	325,524	383,023	אשראי לציבור, נטו
614,402	569,673	656,068	סך כל ההתחייבויות
537,269	500,876	546,706	מזה: פיקדונות הציבור
25,370	23,161	25,427	פיקדונות מבנקים
15,428	13,189	27,613	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
41,610	41,787	48,044	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
<u>נתונים נוספים:</u>			
33.5	27.5	30.6	מחיר למניה (בשקלים חדשים)
137.48	43.36	88.44	דיבידנד למניה (באגורות) ^(א)

(א) על פי מועד ההכרזה.

מידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון וההנהלה

דוח הדירקטוריון וההנהלה כולל, בנוסף לנתונים המתייחסים לעבר, גם מידע והערכות המתייחסים לעתיד, המוגדרים בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן - החוק) כ"מידע צופה פני עתיד". מידע צופה פני עתיד מתייחס לאירוע או לעניין עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינה בשליטתו של הבנק בלבד.

מידע צופה פני עתיד מנוסח בדרך כלל באמצעות מילים או ביטויים כגון "הבנק מאמין", "הבנק צופה", "הבנק מצפה", "הבנק מתכוון", "הבנק מתכנן", "הבנק מעריך", "מדיניות הבנק", "תכניות הבנק", "תחזית הבנק", "צפוי", "אסטרטגיה", "יעדים", "עלול להשפיע", "אומדן", "תרחיש", "עשוי", "יכול", "יהיה", "אופטימי", "פסימי" וביטויים נוספים המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא בעובדות עבר.

מידע צופה פני עתיד הנכלל בדוח הדירקטוריון וההנהלה ונסמך, בין השאר, על תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ובמיוחד לשוקי המטבע ושוקי ההון, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כח אדם.

כתוצאה מאי היכולת לחזות בוודאות את התממשותן של תחזיות אלה ומכך שבפועל האירועים יכולים להיות שונים מאלו שנחזו, קוראי הדוח צריכים להתייחס בזהירות למידע המוגדר כ"צופה פני עתיד", שכן הסתמכות על מידע כאמור כרוכה בסיכונים ובאי וודאות והתוצאות הכספיות והעסקיות העתידיות של קבוצת לאומי עשויות להיות שונות באופן מהותי.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה. האמור אינו גורע מחובות הדיווח של הבנק על פי כל דין.

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים התפתחויות עיקריות במשק¹

המשק העולמי

ב-11 באוקטובר 2022, עדכנה קרן המטבע הבינלאומית (IMF), את תחזיותיה לשנים הקרובות. ביחס לתחזית קודמת מחודש יולי 2022, לא חל שינוי בתחזית לצמיחה העולמית בשנת 2022 אך התחזית לשנת 2023 עודכנה כלפי מטה. התחזית להאטת הצמיחה ב-2023 משקפת את המשכן של מגמות של שלושה כוחות: השפעת הלחצים האינפלציוניים המתרחבים (בפרט בארה"ב וחלק ממדינות אירופה), המשך השפעות שליליות של המלחמה בין רוסיה לאוקראינה וההאטה הכלכלית בסין. לפי תחזיות הצמיחה הנוכחיות, תוצר המשק העולמי צפוי להתרחב בכ-3.2% בשנת 2022, ובכ-2.7% בשנת 2023 כאשר קרן המטבע מעריכה בהסתברות של 25% את האפשרות שהצמיחה העולמית ב-2023 תהיה נמוכה מ-2%. במשפט קצר ומסכם, הקרן מעריכה כי "the worst is yet to come, and for many people 2023 will feel like a recession".

צמיחה עולמית/שיעור שינוי ריאלי

מקור: IMF – World economic outlook/October 2022

2022	2023	
3.2%	2.7%	עולם
1.6%	1.0%	ארה"ב
3.1%	0.5%	אזור האירו
1.7%	1.6%	יפן
3.6%	0.3%	בריטניה
3.2%	4.4%	סין

עליית האינפלציה במדינות רבות, לשיעורים שלא נצפו שנים ארוכות (לדוגמא: בארה"ב קצב עליית המחירים השנתי הגיע לכ-8.2% בחודש ספטמבר 2022, מעט נמוך מאשר בחודשים הקודמים אך הקצב הבסיסי של האינפלציה הגיע ל-6.6%, שיא של 40 שנה), מוסברת בחלקה בעודף בביקוש המצרפי, על רקע התאוששות הפעילות הכלכלית בעקבות המגפה ובתמיכת הממשלות, בדגש על שוק העבודה ולאור המגבלות אשר החרפו, כאמור, על צד ההיצע, בהן השפעות משמעותיות של המלחמה בין רוסיה ואוקראינה על מחירי הסחורות. על רקע זה, פעלו בנקים מרכזיים רבים ובראשם הבנק המרכזי של ארה"ב והחלו בהעלאה של שיעור הריבית. ועדת השוק הפתוח של הבנק המרכזי של ארה"ב החליטה החל בחודש מרס 2022, ובכל הישיבות מאז, על העלאת הריבית לטווח קצר, כאשר בחודש ספטמבר הועלתה הריבית עד לטווח של 3.00%-3.25%, ואילו בראשית נובמבר היא הועלתה שוב ל-4.00%-3.75%. גם הבנק המרכזי של אנגליה, המשיך בתהליך אשר החל בהעלאת הריבית בחודש דצמבר 2021 והיא עומדת בחודש נובמבר 2022 על 3.00% (עם קצב עליית מחירים שנתי של 10.1% כמוהם עשו בנקים מרכזיים רבים, כולל בנק ישראל, אשר החל בהעלאת הריבית בחודש אפריל 2022).

בסוף חודש פברואר 2022, פרצה מלחמה בין רוסיה לאוקראינה ובעת הנוכחית היא נמשכת. נראה שלאור מאפייני קשרי הסחר בין מדינות אלה לבין ישראל, הרי שתתכן השפעה ישירה על המשק הישראלי רק בענפים בודדים, שיש להם תהליכי ייצור באוקראינה וברוסיה ו/או שיש להם לקוחות עיקריים במדינות אלו. ההשפעות העקיפות המתמשות כבר כעת כתוצאה מתהליכים גלובליים, הינן ההשלכות של פגיעה בצמיחה העולמית, כפי שחזרה קרן המטבע הבינלאומית גם לשנת 2023, לצד השפעות של העלייה החדה במחירי הסחורות המיובאות לישראל (לדוגמא, בתחום המזון) והעלייה החדה במחירי האנרגיה בעולם המשפיעות על המחירים בארץ. מעבר לכך, אי הוודאות הגוברת המשפיעה לרעה על השווקים הפיננסיים בעולם ובאשר, משפיעה על שווי הנכסים וכפועל יוצא גם על מצבם של משקי בית ועסקים בישראל.

¹ מקורות הנתונים: פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בנק ישראל, משרד האוצר, הבורסה לניירות ערך, IMF.

הצמיחה ושוק העבודה במשק הישראלי

ברבעון השלישי של השנה צמח המשק הישראלי בקצב שנתי של כ-2.1%, בהשוואה לרבעון השני ובכך-5.8% בהשוואה לרבעון השלישי אשתקד. קצבי גידול מהירים נרשמו בהשקעות בנכסים קבועים ובצריכה הציבורית בעוד הצריכה הפרטית הצטמצמה, בדגש על צריכת מוצרים בני קיימא (בפרט הוצאה לצריכה מיבוא של כלי רכב לשימוש פרטי).

שוק העבודה המשיך לשקף פעילות כלכלית מוגברת ועל פי הערכת בנק ישראל מצוי בסביבת תעסוקה מלאה. שיעור האבטלה בהגדרה הרגילה (בלתי מועסקים, בניכוי עונתיים) היה בחודש ספטמבר 2022 ברמה של 3.8%, בהשוואה לכ-5.0% בחודש ספטמבר 2021.

תקציב המדינה ומימונו

בתשעת החודשים הראשונים של השנה נרשם עודף של כ-33.3 מיליארד ש"ח בתקציב המדינה בהשוואה לגרעון בהיקף של כ-51.6 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה בשנת 2021. ב-12 החודשים האחרונים המסתיימים בחודש ספטמבר 2022, הסתכם העודף בכ-0.9% תוצר (כ-15.7 מיליארד ש"ח), כאשר על פי התקציב המקורי לשנת 2022 כולה צפוי גרעון של כ-3.9% תוצר. השיפור הניכר כאמור מקורו בגידול ניכר בהכנסות המדינה וירידה בהוצאות הממשלה, על רקע צמצום ההוצאות לסיוע כלכלי בעקבות המשבר. הגידול בהכנסות מוסבר בפעילות הכלכלית הערה במשק אשר הניבה מיסים בהיקף ניכר - הן ישירים והן עקיפים. עם זאת, נתוני הגבייה בחודשים יולי-ספטמבר 2022 מסמנים ירידה בגבייה לעומת השיא של חודש יוני. יחד עם זאת, הגבייה כיום נמצאת מעל קו המגמה טרום משבר הקורונה.

סחר חוץ ונתוני יצוא השירותים

הגירעון המסחרי של ישראל, הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה בכ-31.1 מיליארד דולר, בהשוואה לכ-25.5 מיליארד דולר בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בגירעון מקורו בהתרחבות מהירה יותר של היבוא ביחס לעלייה ביצוא. הגידול ביבוא משתקף בכל רכיביו המרכזיים, בפרט בערך היבוא של מוצרי אנרגיה ושאר חומרי הגלם ומשקף גם השפעה משמעותית של עלייה במחירים. מגמות אלה מלמדות על המשך התרחבות הפעילות במשק אשר חזר לתוואי הצמיחה טרום משבר הקורונה. עם זאת, ברבעון השלישי של השנה נרשמה ירידה בערך היבוא והיצוא בהשוואה לרבעון השני.

נתוני יצוא השירותים לשמונת החודשים הראשונים של השנה מצביעים על המשך ההתרחבות, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. זאת, בדגש על יצוא שירותים עסקיים, שמרביתם של ענפי ההייטק ויצוא שירותי תחבורה.

שער החליפין ויתרות המט"ח

בתשעת החודשים הראשונים של השנה, פחת השקל ביחס לדולר בשיעור של כ-13.9%, ביחס לאירו יוסף השקל בשיעור של כ-1.0% ואילו ביחס לסל המטבעות נרשם פיחות של כ-3.8%. חלק מן ההסבר לפיחות נובע מהעלאת הריבית החדה בארה"ב ביחס לשאר הבנקים המרכזיים הגדולים ופרוץ מלחמת רוסיה-אוקראינה המביאה לגידול בביקוש למטבעות הנתפסים כ"עוגן" בינלאומי מבחינת רמת הסיכון הגלומה בהחזקתם, כמו הדולר האמריקאי, בפרט בעת בהם השווקים הפיננסיים סוערים. יתרות מטבע החוץ בבנק ישראל עמדו בסוף חודש ספטמבר 2022, על כ-186.0 מיליארד דולר, בהשוואה לכ-213.0 מיליארד דולר בסוף חודש דצמבר 2021. הירידה ביתרות מוסכרת בעיקר בהשפעות שערורי. בתקופת הדוח לא רכש בנק ישראל מט"ח בשוק.

אינפלציה ומדיניות מוניטרית

מדד המחירים לצרכן (המדד "בגין") עלה בחודשים ינואר-ספטמבר, ב-4.3%, ואילו ב-12 החודשים אשר הסתיימו בחודש ספטמבר 2022, הסתכמה עלייתו ב-4.6%, קצב החורג מתחום יעד יציבות המחירים (3%-1%). המדד ללא מחירי האנרגיה עלה ב-4.1% ו-4.4%, בהתאמה, כך שנראה שהאצת האינפלציה משקפת התייקרויות בחלק ניכר מסעיפי המדד ולאו דווקא מתמקדת במחירי האנרגיה בדומה למצב במדינות מערביות, בפרט באירופה. ההסברים העיקריים לקצב העלייה המהיר, הם התרחבות הביקושים במשק (אשר בחלקם היו "כבושים") לאור פתיחתו המלאה והשיפור בשוק העבודה הבא לידי ביטוי בעלויות שכר בחלק מענפי המשק, לצד התגברות המגמות העולמיות של התייקרות חומרי גלם ותובלה ("השפעות היצע"), בפרט מחירי מזון ואנרגיה, בהשפעת המלחמה בין רוסיה ואוקראינה אך גם בשל צווארי בקבוק בשרשראות האספקה בעולם ובפרט בסין.

מדד המחירים לצרכן ("הידוע") עלה בתשעת החודשים הראשונים של השנה, ב-4.4%.

ברבעון הראשון של השנה לא חל שינוי בריבית בנק ישראל והיא עמדה על 0.1%, בדומה לרמתה החל מחודש אפריל 2020. ברבעון השני, בחודש אפריל 2022, החל בנק ישראל בהעלאת הריבית, תהליך שנמשך בכל ישיבותיו מאז, עד לרמה של 2.75% בישיבה שהתקיימה בראשית אוקטובר 2022. בישיבה זו ציינה הוועדה המוניטרית כי במשק הישראלי נרשמת פעילות כלכלית איתנה, המלווה בשוק עבודה הדוק תוך עלייה בסביבת האינפלציה. לכן, הוועדה החליטה להמשיך בתהליך העלאת הריבית. עוד ציינה הוועדה כי קצב העלאת הריבית ייקבע בהתאם לנתוני הפעילות והתפתחות האינפלציה, זאת על מנת להמשיך ולתמוך בהשגת יעדי המדיניות.

שוק ההון הישראלי

מדד המניות וניירות הערך הניתנים להמרה ירד בתשעת החודשים הראשונים של השנה בכ-10.0% כאשר בשנת 2021 נרשמה בו עלייה של כ-30.9%. לאחר עליות שערים ברבעון הראשון של השנה וירידות שערים חדות ברבעון השני נרשמו ברבעון השלישי ירידות שערים קלות של כ-0.5%. שוק המניות הושפע בתקופת הדוח מהשלכות שליליות של מלחמת רוסיה-אוקראינה על מחירי האנרגיה ושאר הסחורות והמשך השפעת גלי התחלואה אשר הביאו לסגרים בסין. כתוצאה, נרשמה האצה באינפלציה בעולם כולו, כולל בישראל, שהביאה להאצת תהליך העלאת ריבית על ידי בנקים מרכזיים בעולם. אי היציבות הפוליטית והקדמת הבחירות תרמו אף הם לחולשת שוק המניות. מנגד, נתוני הצמיחה של המשק ושוק העבודה ההדוק העידו כי המשק הישראלי חזר למסלול של התרחבות בדומה למגמות טרום הקורונה.

מחזור המסחר היומי הממוצע של המניות וניירות הערך הניתנים להמרה, הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 בכ-2.39 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-27.3% ביחס לרמתו הממוצעת בשנת 2021.

שוק אגרות החוב הממשלתיות הושפע בחודשים ינואר-ספטמבר, מהעלייה באינפלציה שהביאה להעלאת הריבית בישראל, החל ברבעון השני של השנה. זאת, בדומה למצב בשוקי אגרות החוב במשקים במדינות מתקדמות אחרות. כך, מדד אגרות החוב הממשלתיות צמודות המדד ירד בחודשים ינואר-ספטמבר בכ-9.1% ואילו מדד אגרות החוב הממשלתיות הלא-צמודות ירד בשיעור של כ-8.6%. עיקר הירידות היו באגרות לטווחים בינוניים וארוכים.

השפעות כלכליות גלובליות

לאחר שהתוצר העולמי ירד בשנת 2020, שנת פרוץ מגפת הקורונה, בכ-2.9%, נרשם "תיקון" לכך והתוצר עלה בכ-6.0% ב-2021. עלייה מואצת זו לא האריכה ימים והצמיחה האטה בחדות לכ-3% בשנת 2022. האטת הצמיחה צפויה להימשך גם בשנת 2023 ולכלוט במיוחד במדינות המפותחות, עם דגש על מדינות גוש האירו, אשר מושפעות במידה ניכרת מן המלחמה באוקראינה והאצת האינפלציה שהביאה את הבנק המרכזי של אירופה להתחלה של נורמליזציה מוניטרית. גם בארה"ב צפויה האטה ניכרת של הצמיחה, אך לא בעוצמה הצפויה באירופה ובאנגליה, הצפויות להיכנס לתקופה מסוימת של התכווצות הפעילות וירידת התוצר. הבנקים המרכזיים צפויים להמשיך במהלך ההידוק המוניטרי במהלך התקופה שנותרה בשנת 2022 וגם ב-2023. ההידוק המוניטרי צפוי להישמר גם במחיר של הכבדת ההאטה הניכרת של הצמיחה הכלכלית. על רקע זה, חלה הרעה במצב השווקים הפיננסיים בעולם והידוק של התנאים הפיננסיים. המלחמה באוקראינה שפרצה לקראת סוף חודש פברואר 2022 הביאה לשיבוש ניכר של הפעילות הכלכלית והיצוא מאוקראינה, הכולל מרכיב גדול של תפוקות חקלאיות. במקביל, הוטלו סנקציות על רוסיה, במגוון של תחומים, תוך הטלת מגבלות שונות על היבוא של אנרגיה ומוצרים נוספים ממנה על ידי משקים רבים בעולם. מחירי הסחורות הושפעו ועלו, בדגש על מחירי הגז הטבעי, פחם, מוצרי חקלאות ומתכות תעשייתיות. השפעות המלחמה באוקראינה, לצד ההשפעה של הידוק התנאים הפיננסיים, הביאו גופים בינלאומיים גדולים, כמו קרן המטבע הבינלאומית וה-OECD, להפחתה ניכרת של תחזיות הצמיחה העולמיות לשנים 2022-2023.

באשר למגפת הקורונה, בחלק ממדינות העולם המובילות היה תהליך מוצלח יחסית של התחסנות, והיכולת של "חיים לצד הקורונה" השתפרה מאוד. בסין עדיין יש רמה גבוהה יחסית של מגבלות על הפעילות, אם כי נרשמה ירידה מרמת השיא, זאת במסגרת מדיניות "אפס COVID". מגבלות הקורונה של ממשלת ישראל מצויות כיום ברמה נמוכה, אך יש לציין שישנה לאחרונה מגמה של עלייה בהיקף התחלואה.

הבנק ממשיך לבצע ניטור ומעקב שוטפים אחר מוקדי סיכון וההתפתחויות בשוק.

למידע נוסף ראה פרק [סיכוני ישראל, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים](#) בהמשך הדוח.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

שינויים עיקריים בתקופה החולפת

בנק לאומי ארה"ב

ביום 23 בספטמבר 2021 התקשר "BLC", תאגיד אמריקאי (המוחזק בשיעור של 85% בידי הבנק) המחזיק בשליטה מלאה ב-BLUSA, בהסכם מיזוג עם "Valley". ביום 1 באפריל 2022 הושלמה עסקת המיזוג.

כתוצאה מהמיזוג נרשם במחצית הראשונה של השנה רווח נטו ממש בסך של כ-645 מיליון ש"ח (194 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2022 ו-451 מיליון ש"ח ברבעון השני).

למידע בדבר העסקה ראה פרק [חברות מוחזקות עיקריות](#).

הלן דוח רווח והפסד מאוחד המציג את תוצאות בנק לאומי ארה"ב^(א) בשורה נפרדת

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2021	2021	2022	2021	2022	
במיליוני ש"ח					
10,863	8,263	12,160	2,829	4,978	הכנסות ריבית
1,298	1,057	2,922	357	1,564	הוצאות ריבית
9,565	7,206	9,238	2,472	3,414	הכנסות ריבית, נטו
(842)	(751)	170	(365)	99	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
10,407	7,957	9,068	2,837	3,315	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית					
1,694	1,329	626	272	(56)	(הוצאות) הכנסות מימון שאינן מריבית
3,335	2,435	2,626	802	872	עמלות
281	227	41	113	39	הכנסות אחרות
5,310	3,991	3,293	1,187	855	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות					
3,861	2,927	2,871	987	998	משכורות והוצאות נלוות
1,392	1,031	968	339	323	אחזקה ופחת בניינים וציוד
1,558	1,140	1,109	379	350	הוצאות אחרות
6,811	5,098	4,948	1,705	1,671	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
8,906	6,850	7,413	2,319	2,499	רווח לפני מיסים
3,188	2,513	2,371	854	908	הפרשה למיסים על הרווח
5,718	4,337	5,042	1,465	1,591	רווח לאחר מיסים
310	221	341	86	191	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מס
218	171	60	66	-	מזה: חלקו של הבנק ברווחים של בנק לאומי ארה"ב^(ב)
6,028	4,558	5,383	1,551	1,782	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
6,028	4,558	5,383	1,551	1,782	המיוחס לבעלי מניות הבנק

(א) לא כולל קיזוז עסקאות בינבנתיות בין הבנק ללאומי ארה"ב.
(ב) בנק לאומי ארה"ב כולל את תוצאות פעילות BLC ו-BLUSA.

להלן דוח מאזן מאוחד המציג את יתרות בנק לאומי ארה"ב^(א) בשורה נפרדת במספרי ההשוואה

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2021	2021	2022		
				במיליוני ש"ח
נכסים				
195,722	170,662	183,625		מזומנים ופיקדונות בבנקים
81,778	75,745	79,672		ניירות ערך
329,201	312,310	387,919		אשראי לציבור
(4,245)	(4,404)	(4,896)		הפרשה להפסדי אשראי
324,956	307,906	383,023		אשראי לציבור, נטו
940	873	1,272		אשראי לממשלות
1,113	1,117	4,867		השקעות בחברות כלולות
2,618	2,592	2,698		בניינים וציוד
13,953	13,781	41,359		נכסים בגין מכשירים נגזרים
6,935	6,874	6,256		נכסים אחרים
2,447	6,565	1,345		ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
2,340	2,399	-		השקעה בחברת הבת בנק לאומי ארה"ב
632,802	588,514	704,117		סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
514,968	478,805	546,706		פיקדונות הציבור
25,370	23,197	25,427		פיקדונות מבנקים
299	176	275		פיקדונות מממשלות
2,046	632	5,632		ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
15,428	13,189	27,613		אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
15,475	14,074	37,308		התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
17,601	16,649	13,107		התחייבויות אחרות
591,187	546,722	656,068		סך כל ההתחייבויות
5	5	5		זכויות שאינן מקנות שליטה
41,610	41,787	48,044		הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
41,615	41,792	48,049		סך כל ההון
632,802	588,514	704,117		סך כל ההתחייבויות והון

(א) לא כולל קיזוז עסקאות בינבנתיות בין הבנק ללאומי ארה"ב.
 (ב) בנק לאומי ארה"ב כולל את תוצאות פעילות BLC ו-BLUSA.

מכירת "בית מאני"

בהמשך לאמור בדוח הכספי השנתי של הבנק לשנת 2021, בנושא הזמנה להציע הצעות לרכישת הנכס הממוקם ברח' יהודה הלוי בתל אביב ("בית מאני"), זכתה ביום 26 באפריל 2022 הצעתה של חברת "סלע קפיטל נדל"ן בע"מ". ביום 18 במאי 2022, לאחר אישור האורגנים המוסמכים בבנק, נחתם הסכם המכירה.

עבור רכישת בית מאני ישולם לבנק סך של 623 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ כדון. רווח ההון לפני מס עבור הבנק צפוי לעמוד על כ-524 מיליון ש"ח אשר יירשם בדוחות הכספיים של הבנק במועד המעבר של ההנהלה הראשית ויחידות המטה ללוד, מעבר שצפוי להתבצע במחצית השניה של שנת 2023.

עסקת המכירה האמורה הינה נדבך נוסף במהלך הכולל של הבנק להעברת יחידות המטה וההנהלה הראשית למטה לאומי בלוד.

הסכם שיתוף פעולה עם Paxos

הבנק חתם על הסכם שיתוף פעולה עם חברת Paxos Trust Company, LLC האמריקאית במסגרתו לראשונה בנק בישראל, יאפשר ללקוחותיו לרכוש, להחזיק ולמכור מטבעות קריפטוגרפיים (להלן - קריפטו).

חברת Paxos היא חלוצה בבניית פתרונות לניהול נכסים דיגיטליים, עבור חברות מובילות בעולם. החברה, שנוסדה בשנת 2012, מחזיקה ברשיונות של רגולטורים אמריקאים, והיא גוף מפקח ומוסדר. לחברה עשרות לקוחות ומשקיעים אסטרטגיים, כגון Bank of America, PayPal ו-Paxos.Revolut, מנהלת נכסים בהיקף של יותר מ-20 מיליארד דולר ומשרתת למעלה מ-400 מיליון לקוחות קצה בעולם.

במודל הפעילות המתוכנן ישנם יתרונות משמעותיים ללקוח. כך למשל - הלקוח לא יידרש להחזיק ארנק קריפטו פרטי ולא יידרש לזכור או לנהל את הסיסמאות לארנק כזה על כל הסיכונים הכרוכים בכך. בנוסף, היבטי המיסוי יטופלו על ידי הבנק והמס ינוכה באופן שוטף במסגרת הפעילות.

המסחר יתאפשר בהתחלה במטבעות ביטקוין ואיתריום שהינם מטבעות הקריפטו המובילים ובעלי היקפי הפעילות והמסחר הגבוהים בעולם.

ביום 27 באוקטובר 2022 קיבל הבנק את אישורו של בנק ישראל למתן שירותי המסחר בקריפטו. ביום 3 בנובמבר 2022 הוגשה עתירה לבג"צ למתן צו על תנאי נגד נגיד בנק ישראל, בנק ישראל הפיקוח על הבנקים והבנק ("המשיבים") במסגרתה עתרו המבקשות למתן צו על תנאי אשר יורה למשיבים להתייצב וליתן טעם מדוע לא יבטלו את האישור שניתן לבנק בטענה שהוא עומד בניגוד להוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, וכן עתרו למתן צו ביניים המורה לבנק שלא להתחיל לספק ללקוחותיו שירותי מסחר במטבעות דיגיטליים. בית המשפט הורה למשיבים להגיש תגובה לעתירה עד ליום 5 בדצמבר 2022.

שינויים מהותיים בסעיפים בדוחות הכספיים

ביום 23 בספטמבר 2021 התקשר Bank Leumi Corporation ("BLC"), תאגיד אמריקאי (הוחזק בשיעור של 85% בידי הבנק) בהסכם מיזוג עם Valley National Bancorp ("Valley").

ביום 1 באפריל 2022 הושלמה עסקת המיזוג ונרשמה השקעה ב-Valley לפי שיטת השווי המאזני. החל מאותו מועד תוצאות בנק לאומי ארה"ב אינן מאוחדות יותר בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק.

לפרטים נוספים בנוגע להרכב ההשקעה שנרשמה ראה [ביאור 16.א.](#)

כתוצאה מהמיזוג נרשם במחצית הראשונה של השנה רווח נטו ממש בסך של כ-645 מיליון ש"ח.

לפרטים נוספים ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת](#), פרק [חברות מחוקקת עיקריות](#), [בנק לאומי ארה"ב וביאור 16.א.](#)

במהלך חודש אפריל 2022 התקשר הבנק בהסכם למכירת אחד מבנייני המטה בתל אביב. מכירה זו צפויה להניב לבנק רווח הון לפני מס של כ-524 מיליון ש"ח שירשם במועד המעבר של ההנהלה הראשית של הבנק ללוד המתוכנן למחצית השניה של שנת 2023.

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את עדכון הוראות בנק ישראל בנושא אופן חישוב והצגת תשואה להון ושיעורי הכנסה והוצאה, במסגרת יישום ההוראות סוגו מחדש מספרי התשואה הרלוונטיים.

לפרטים נוספים לגבי אופן החישוב והצגת תשואה להון החל מה-1 בינואר 2022, ראה [ביאור 3.ב.1](#).

להלן ניתוח התוצאות לתשעה חודשים של שנת 2022 (להלן - "התקופה המדווחת") ולרבעון השלישי של שנת 2022:

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות (להלן - "הרווח הנקי") בתקופה המדווחת הסתכם לסך של כ-5,383 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של כ-4,558 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי ברבעון השלישי של השנה הסתכם לסך של 1,782 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך 1,551 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

התשואה להון בתקופה המדווחת עמדה על שיעור של כ-16.3% בהשוואה לשיעור של כ-15.4% בתקופה המקבילה אשתקד. התשואה להון ברבעון השלישי של שנת 2022 עמדה על שיעור של 14.9% בהשוואה לשיעור של כ-15.1% ברבעון המקביל אשתקד (התשואה להון לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 כפי שפורסמה בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2021 הינה 16.0%-15.7%, בהתאמה. הפער כאמור נובע מעדכון הוראות בנק ישראל בנושא).

הכנסות הריבית נטו בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב בתקופה המדווחת הסתכמו לסך כ-9,238 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של כ-7,206 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-28.2%. הגידול בהכנסות הריבית הינו תוצאה של הגידול בתיק האשראי של הבנק ופערי המדד והריביות בין התקופות.

ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב בתקופה המדווחת משקפות הוצאה בשיעור של כ-0.06% מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור לעומת הכנסה בשיעור של כ-(0.34%) בתקופה המקבילה אשתקד, ההוצאה בתקופה המדווחת מקורה מגידול בהפרשה הקבוצתית בקיזוז גביות. שיעור ההכנסה בהפרשה הפרטנית בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב עמד על שיעור של 0.16%. שיעור ההוצאה בהפרשה הקבוצתית בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב עמד על שיעור של 0.22%. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי ביחס ליתרת האשראי ליום 30 בספטמבר 2022 עמד על כ-1.26%. בהתאם להוראות בנק ישראל, החל מה-1 בינואר 2022 מיישם הבנק לראשונה כללים חדשים בנושא הפרשות להפסדי אשראי (CECL) באמצעות רישום ההשפעה המצטברת הנובעת מיישומם בעודפים, בניכוי מיסים נדחים (ללא הצגה מחדש של מספרי השוואה). הכללים החדשים מציגים מתודולוגיה חדשה לרישום הפסדי אשראי, אשר בעיקרה מביאה להכרה מוקדמת יותר בהפסדי אשראי שעלולים להתרחש לאורך חיי האשראי.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ב.1](#).

הכנסות מימון שאינן מריבית בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב בתקופה המדווחת הסתכמו להכנסה בסך של כ-626 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסה בסך של כ-1,329 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסה בתקופה המדווחת כוללת רווח ברוטו בגין עסקת המיזוג עם Valley של כ-782 מיליון ש"ח אשר מרביתה נרשמה ברבעון השני של השנה. ההכנסה בתקופה המקבילה כוללת רווחים ברוטו בגין מניות ריטיילורס ומניות איירונסורס בסך של כ-397 מיליון ש"ח אשר רובם המכריע נרשמו ברבעון השני בשנת 2021. הפער בין התקופות מקורו בירידות בשוקי ההון, ומהשפעת נגזרים והפרשי שער, לרבות נגזרי ריבית.

העמלות התפעוליות והאחרות בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב עלו בכ-191 מיליון ש"ח לעומת התקופה המקבילה אשתקד. עיקר העלייה מקורה בעמלות מהפרשי המרה ועמלות מעסקי מימון.

ההוצאות התפעוליות והאחרות בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב ירדו בתקופה המדווחת לעומת התקופה המקבילה אשתקד בסך של כ-150 מיליון ש"ח, קיטון בשיעור של 2.9%. הירידה נובעת בעיקרה מהוצאות אחזקה ופחת ואחרות.

יחס היעילות בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב לתקופה המדווחת עומד על כ-39.5% בהשוואה ל-45.5% בתקופה המקבילה אשתקד. יחס היעילות ברבעון השלישי של שנת 2022 עמד על כ-39.1% בהשוואה ל-46.6% ברבעון המקביל אשתקד. יחס היעילות הושפע בתקופה המדווחת מעסקת המיזוג עם Valley.

הרווח הבסיסי הנקי למניה המיוחס לבעלי המניות בתקופה המדווחת הסתכם לרווח של כ-3.62 ש"ח לעומת רווח של כ-3.14 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון עמד ליום 30 בספטמבר 2022 על שיעור של 11.41%. יחס ההון הכולל ליום 30 בספטמבר 2022 עמד על שיעור של 14.28%.

לפרטים נוספים, לרבות שינויים רגולטוריים צפויים בנוגע למדידת הלימות ההון, ראה פרק [הון והלימות ההון](#).

ביום 28 בנובמבר אישר דירקטוריון הבנק חלוקת דיבידנד בסך של 356 מיליון ש"ח, המהווים כ-20% מהרווח לרבעון השלישי של שנת 2022. לפרטים נוספים ראה [פרק הון והלימות ההון](#).

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר

ביום 23 בספטמבר 2021 התקשר Bank Leumi Corporation ("BLC"), תאגיד אמריקאי (המוחזק בשיעור של 85% בידי הבנק) בהסכם מיזוג עם Valley National Bancorp ("Valley"). ביום 1 באפריל 2022 הושלמה עסקת המיזוג, החל ממועד זה הפסיק הבנק לאחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים את תוצאות בנק לאומי ארה"ב. ביום 1 באפריל 2022 רשם הבנק השקעה ב-Valley, אשר מטופלת לפי שיטת השווי המאזני. בהתאם לכך, במסגרת הניתוחים השונים המוצגים להלן תוצאות הרבעון השני והשלישי לשנת 2022 אינן כוללות את תוצאות בנק לאומי ארה"ב, בעוד שמספרי הרבעון הראשון לשנת 2022 ומספרי ההשוואה כוללים את תוצאותיו בסעיפים השונים, אלא אם צוין מפורשות אחרת. כאמור החל מרבעון שני 2022 רושם הבנק רווחי אקוויטי בגין ההשקעה ב-Valley.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 16.א](#).

להלן השינוי ברווח הנקי ברבעון השלישי של שנת 2022 לעומת הרבעון המקביל אשתקד

		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
		2021	2022	
		השינוי		
במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
	27.8	2,671	3,414	הכנסות ריבית, נטו
	+	(359)	99	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
	(31.0)	1,240	855	הכנסות שאינן מריבית
	(9.9)	1,855	1,671	הוצאות תפעוליות ואחרות
	3.5	2,415	2,499	רווח לפני מיסים
	3.3	879	908	הפרשה למס
	3.6	1,536	1,591	רווח לאחר מס
	+	26	191	חלק הבנק ברווחי חברות כלולות
	100.0	(11)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
	14.9	1,551	1,782	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
		15.1	14.9	תשואה להון ^(*) (באחוזים)
		1.07	1.15	רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)

להלן השינוי ברווח הנקי בתקופה המדווחת לעומת התקופה המקבילה אשתקד

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
		2021	2022	
		השינוי		
במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
	21.1	7,793	9,438	הכנסות ריבית, נטו
	+	(729)	185	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
	(18.9)	4,146	3,362	הכנסות שאינן מריבית
	(8.0)	5,552	5,106	הוצאות תפעוליות ואחרות
	5.5	7,116	7,509	רווח לפני מיסים
	(7.1)	2,582	2,398	הפרשה למס
	12.7	4,534	5,111	רווח לאחר מס
	+	55	282	חלק הבנק ברווחי חברות כלולות
	67.7	(31)	(10)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
	18.1	4,558	5,383	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
		15.4	16.3	תשואה להון ^(*) (באחוזים)
		3.14	3.62	רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)

ראה הערות כעמוד הבא.

להלן התפתחות הרווח הנקי לפי רבעונים

		2021			2022		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
2,348	2,774	2,671	2,553	2,899	3,125	3,414	
הכנסות ריבית, נטו							
(212)	(158)	(359)	(83)	(40)	126	99	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
1,374	1,532	1,240	1,365	950	1,557	855	
הכנסות שאינן מריבית							
1,839	1,858	1,855	1,876	1,794	1,641	1,671	
הוצאות תפעוליות ואחרות							
2,095	2,606	2,415	2,125	2,095	2,915	2,499	
רווח לפני מיסים							
753	950	879	693	483	1,007	908	
הפרשה למס							
1,342	1,656	1,536	1,432	1,612	1,908	1,591	
רווח לאחר מס							
7	22	26	46	7	84	191	
חלק הבנק ברווחי חברות כלולות							
(9)	(11)	(11)	(8)	(10)	-	-	
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
1,340	1,667	1,551	1,470	1,609	1,992	1,782	
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק							
14.2	16.8	15.1	14.0	15.6	18.5	14.9	
תשואה להון ^(א) (באחוזים)							
0.92	1.15	1.07	1.01	1.11	1.36	1.15	
רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)							

(א) על בסיס שנתי, החל מה-1 בינואר 2022 מיישם הבנק את עדכון דרישות הגילוי של הפיקוח על הבנקים בנושא הצגת תשואה להון ושיעורי הכנסה והוצאה, במסגרת עדכון זה עודכנה שיטת ההצגה של שיעור התשואה להון הרבעונית ושל שיעורי ההכנסה והוצאה על בסיס שנתי לשיטה המקובלת בבנקים בארה"ב. התרגום של היחסים הרבעוניים והתקופתיים יעשה על ידי חישוב לינארי, חלף העלאה בחזקה, לפי שיטת ההצגה הקודמת. בהתאם להוראות החזור, הבנק סיווג מחדש את מספרי ההשוואה של שיעור התשואה להון ושיעורי ההכנסה והוצאה המתייחסים לתקופות רבעוניות קודמות המוצגים בדוח זה באופן עקבי לשיטת ההצגה החדשה. התשואה להון לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 כפי שפורסמה בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2021 הינה 16.0% ו-15.7%, בהתאמה. השפעת שינוי שיטת ההצגה על שיעורי ההכנסה והוצאה אינה מהותית. בנוסף, סווג הבנק מחדש ממדדי ביצוע נוספים המחושבים על בסיס שנתי, על מנת ליישם שיטת הצגה עקבית.

הכנסות ריבית, נטו, בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב^(א)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
2021		2022		2021		2022	
שיעור הכנסה (הוצאה) ^(ב)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
2.22	8,262	2.78	12,160	2.18	2,828	3.35	4,978
(0.40)	(1,057)	(0.95)	(2,922)	(0.39)	(356)	(1.46)	(1,564)
1.82	7,205	1.83	9,238	1.79	2,472	1.89	3,414
1.94		2.11		1.90		2.30	

(א) הנתונים אינם כוללים את יתרות בנק לאומי ארה"ב, אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת ובאור 16.א.](#)

(ב) על בסיס שנתי, החל מה-1 בינואר 2022 מיישם הבנק את עדכון דרישות הגילוי של הפיקוח על הבנקים בנושא הצגת תשואה להון ושיעורי הכנסה והוצאה, במסגרת עדכון זה עודכנה שיטת ההצגה של שיעור התשואה להון הרבעוני ושל שיעורי ההכנסה והוצאה על בסיס שנתי לשיטה המקובלת בבנקים בארה"ב. בהתאם לכך, התרגום של היחסים הרבעוניים והתקופתיים יעשה על ידי חישוב לינארי, חלף העלאה בחזקה לפי שיטת ההצגה הקודמת. בהתאם להוראות החוזר, הבנק סיווג מחדש את מספרי התשואה של שיעור התשואה להון ושיעורי ההכנסה והוצאה המתאימים לתקופות רבעוניות קודמות המוצגים בדוח זה. השפעת יישום ההוראה על מספרי התשואה של שיעורי ההכנסה והוצאה אינה מהותית.

הגידול בהכנסות הריבית נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 לעומת התקופה המקבילה אשתקד נבע בעיקר מהצמיחה בתיק האשראי ומפערי המדד והריביות בין התקופות. המדד בתקופה המדווחת עמד על שיעור חיובי של 4.4% בהשוואה למדד חיובי בתקופה המקבילה אשתקד בשיעור של 2.2%. הכנסות הריבית נטו בתקופה הנוכחית הושפעו לטובה מהמדד החיובי בסך של כ-1,414 מיליון ש"ח, בעוד שבתקופה מקבילה אשתקד התוצאות הושפעו לטובה מהמדד החיובי בסך של כ-725 מיליון ש"ח.

הגידול בתשואה נטו על נכסים נושאי ריבית (NIM) בתקופה המדווחת נובע בעיקר מההשפעה החיובית של השינוי במדד והריביות על הכנסות הריבית נטו.

פער הריבית הכולל בתקופה המדווחת הינו 1.83% לעומת פער של 1.82% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן נתונים על פערי הריבית מפעילות בישראל בחלוקה למגזרי הצמדה בתקופה המדווחת:

במגזר השקלי הלא צמוד פער הריבית 1.88% לעומת 1.77% בתקופה המקבילה אשתקד. במגזר המדדי פער הריבית עמד על שיעור של 1.55% לעומת 1.46% בתקופה המקבילה אשתקד. במגזר המט"ח פער הריבית 0.21% לעומת 0.89% בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות הריבית נטו ברבעון השלישי של שנת 2022 הסתכמו לסך של כ-3,414 מיליון ש"ח, גידול בשיעור של כ-38.1% בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד. המדד ברבעון השלישי של שנת 2022 עמד על שיעור חיובי של 1.2% וברבעון המקביל אשתקד עמד על שיעור חיובי של 0.8%. הכנסות הריבית נטו ברבעון השלישי הושפעו לטובה מהמדד החיובי בסך של כ-407 מיליון ש"ח, בעוד שברבעון המקביל הושפעו לטובה בסכום של כ-264 מיליון ש"ח. הגידול בהכנסות הריבית נטו בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד מקורו בעיקר בצמיחה בתיק האשראי, מפערי המדד בין הרבעונים ומעליית הריביות.

למידע נוסף בנוגע להכנסות והוצאות ריבית ראה נספח 1 - [שיעורי הכנסות והוצאות וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית](#).

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי, בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב^(א)

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
		2021	2022 ^(ב)	
באחוזים	במיליוני ש"ח	השניוני	במיליוני ש"ח	
	2.4	(10)	(423)	הכנסה פרטנית בגין הפסדי אשראי
+	931	(328)	603	הוצאה (הכנסה) קבוצתית בגין הפסדי אשראי
+	921	(751)	170	סך כל הוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי
מזה:				
+	610	(602)	8	הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
+	144	(91)	53	הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיוור
+	143	(58)	85	הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
-	24	-	24	הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים, ממשלות ואגרות חוב
+	921	(751)	170	סך כל הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
יחסים באחוזים^(ג):				
15.8	0.03	(0.19)	(0.16)	שיעור ההכנסה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
+	0.37	(0.15)	0.22	שיעור הוצאה (הכנסה) הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
+	0.40	(0.34)	0.06	שיעור הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
+	0.09	(0.07)	0.02	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
+	6.20	(4.81)	1.39	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

- (א) הנתונים אינם כוללים את יתרות בנק לאומי ארה"ב, אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה פרק **שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16.א.**
- (ב) החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק לראשונה את הוראות הדיווח לציבור בנושא הפסדי אשראי צפויים במועד היישום לראשונה נרשמה ההשפעה המצטברת בנטו ממס לעודפים ללא תיקון מספרי השוואה. למידע נוסף ראה **ביאור 1.ב.1.**
- (ג) על בסיס שנתי.

החל מה-1 בינואר 2022 מיישם הבנק לראשונה כללים חדשים בנושא הפרשות להפסדי אשראי (CECL) באמצעות רישום ההשפעה המצטברת הנובעת מיישומם בעודפים, בניכוי מיסים נדחים (ללא הצגה מחדש של מספרי השוואה). הכללים החדשים מציגים מתודולוגיה חדשה לרישום הפסדי אשראי, אשר בעיקרה מביאה להכרה מוקדמת יותר בהפסדי אשראי.

התפתחות הוצאות בגין הפסדי אשראי לפי רבעונים

		2021			2022		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
(169)	(76)	(151)	(90)	(164)	(111)	(134)	
הכנסה פרטנית בגין הפסדי אשראי							
(43)	(82)	(208)	7	124	237	233	
הוצאה (הכנסה) הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי							
(212)	(158)	(359)	(83)	(40)	126	99	
סך כל ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי							
מזה:							
(180)	(153)	(248)	(41)	1	42	(21)	
הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי							
(19)	(8)	(63)	(55)	(7)	14	47	
הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיוור							
(13)	4	(49)	13	(48)	63	70	
הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר							
-	(1)	1	-	14	7	3	
הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים, ממשלות ואגרות חוב							
(212)	(158)	(359)	(83)	(40)	126	99	
סך כל ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
יחסים באחוזים^(א)							
(0.22)	(0.10)	(0.19)	(0.10)	(0.18)	(0.12)	(0.14)	
שיעור (ההכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור							
(0.06)	(0.10)	(0.25)	0.01	0.14	0.26	0.25	
שיעור ההוצאה (הכנסה) הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור							
(0.28)	(0.20)	(0.44)	(0.09)	(0.04)	0.14	0.11	
שיעור ההוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור							
(0.16)	(0.01)	0.01	0.03	- ^(ב)	0.07	0.03	
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור							
(9.32)	(0.79)	0.85	2.75	0.16	5.07	2.29	
שיעור המחיקות נטו בגין הפסדי אשראי מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור							

(א) על בסיס שנתי.
(ב) שיעור נמוך מ-0.01 אחוז.

למידע נוסף בנוגע להוצאות הפסדי אשראי ראה [ביאור 6 וביאור 13](#).

הכנסות שאינן מריבית

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
		2021	2022
באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
(51.9)	(698)	1,344	646
הכנסות מימון שאינן מריבית ^(א)			
4.2	107	2,567	2,674
עמלות ^(ב)			
(82.1)	(193)	235	42
הכנסות אחרות ^(א)			
(18.9)	(784)	4,146	3,362
סך הכל			

(א) תוצאות בנק לאומי ארה"ב מתוך סעיף זה אינן מהותיות.
(ב) בהתייחס לתוצאות ללא בנק לאומי ארה"ב, עלו העמלות בסך של כ-194 מיליון ש"ח ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

לאור הירידות המשמעותיות בשווקים, בין היתר, על רקע עליית הריבית, משקל ההכנסות שאינן מריבית מסך כל ההכנסות (קרי, הכנסות מריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית) בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב בתקופה המדווחת עמד על שיעור של 26.3% לעומת 35.6% בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון השלישי עמד על שיעור של 20.0% לעומת 32.4% ברבעון המקביל אשתקד ו-35.7% בכל שנת 2021.

התפתחות הכנסות שאינן מריבית לפי רבעונים

		2021			2022		
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית ^(א)	441	627	276	370	14	688	(56)
עמלות ^(ב)	868	853	846	939	930	872	872
הכנסות (הוצאות) אחרות ^(א)	65	52	118	56	6	(3)	39
סך הכל	1,374	1,532	1,240	1,365	950	1,557	855

(א) תוצאות בנק לאומי ארה"ב מתוך סעיף זה אינן מהותיות.
 (ב) בהתייחס לתוצאות ללא בנק לאומי ארה"ב, בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 עלו ההכנסות מעמלות בסך של כ-70 מיליון ש"ח לעומת הרבעון המקביל אשתקד.

להלן פירוט הכנסות מימון שאינן מריבית

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	השינוי	2021	2022
	במיליוני ש"ח		
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים והפרשי שער, נטו בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	(387)	259	(128)
הפסדים (רווחים) ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו	(343)	180	(163)
רווחים שמומשו ושטרם מומשו, נטו ^(א) ודיבידנד ממניות שאינן למסחר	(533)	748	215
רווחים ממכירת מניות של חברות מוחזקות ^(ב)	830	-	830
רווחים בגין הלוואות שנמכרו, נטו	15	-	15
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים בגין פעילויות למטרות מסחר	(146)	179	33
הפסדים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו ^(א) ודיבידנד ממניות למסחר	(134)	(22)	(156)
סך הכל ^(ג)	(698)	1,344	646

(א) רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר ושינוי במחירי אג"ח למסחר, נטו כוללים גם השפעת הפרשי שער. תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 כוללים הפסדים ממימוש מניות איירונסורס בסך של כ-53 מיליון ש"ח, מריביתם במחצית הראשונה של השנה. תשעה החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 כוללים רווחים שמומשו ושטרם מומשו בגין מניות ריטיילרס ומניות איירונסורס בסך של כ-397 מיליון ש"ח אשר רובם המכריע נרשמו ברבעון השני בשנת 2021.

(ב) ביום 1 באפריל 2022 הושלמה עסקת המיזוג ונרשמה השקעה ב-Valley לפי שיטת השווי המאזני. כתוצאה מהמיזוג במחצית הראשונה של שנת 2022 נרשם רווח ברוטו ממש בסך של כ-782 מיליון ש"ח, מתוכם 30 מיליון ש"ח מהכנסות מפעילות מכשירים נגזרים כתוצאה מגידור כלכלי של העסקה האמורה.

(ג) תוצאות בנק לאומי ארה"ב מתוך סעיף זה אינן מהותיות.

כאמור, הירידה בהכנסות המימון שאינן מריבית בהשוואה לאשתקד הושפעה מהותית מהירידות בשווקים במהלך התקופה המדווחת בהשוואה לעלויות בתקופה המקבילה, וכן מהשפעת נגזרים והפרשי שער, לרבות נגזרי ריבית.

להלן פירוט הכנסות מימון שאינן מריבית לפי רבעונים

2022		2021			2022		2021	
רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח								
(76)	3	(55)	51	48	110	101		
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים והפרשי שער, נטו בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר								
(80)	(76)	(7)	51	63	52	65		
הפסדים (רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו)								
34	166	15	94	108	448	192		
רווחים שמומשו ושטרם מומשו, נטו ^(א) ודיבידנד ממניות שאינן למסחר								
-	752	78	-	-	-	-		
רווחים ממכירת מניות של חברות מוחזקות ^(ב)								
-	-	15	-	-	-	-		
רווחים בגין הלוואות שנמכרו, נטו								
122	(113)	24	170	71	18	90		
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים בגין פעילויות למטרות מסחר								
(56)	(44)	(56)	4	(14)	(1)	(7)		
הפסדים (רווחים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו ^(א) ודיבידנד ממניות למסחר								
(56)	688	14	370	276	627	441		
סך הכל ^(ג)								

- (א) רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר ושייכות למסחר, נטו כוללים גם השפעת הפרשי שער. ברבעון השני של שנת 2021 כוללים הרווחים שמומשו ושטרם מומשו ממניות שאינן למסחר רווחים בגין מניות ריטיילורס ומניות איירונסורס בסך של כ-382 מיליון ש"ח.
- (ב) ביום 1 באפריל 2022 הושלמה עסקת המיזוג ונרשמה השקעה ב-Valley לפי שיטת השווי המאזני. כתוצאה מהמיזוג במחצית הראשונה של שנת 2022 נרשם רווח ברוטו ממש בסך של כ-782 מיליון ש"ח, מתוכם 30 מיליון ש"ח מהכנסות מפעילות במכשירים נגזרים כתוצאה מגידור כלכלי של העסקה האמורה.
- (ג) תוצאות בנק לאומי ארה"ב מתוך סעיף זה אינן מהותיות.

להלן פירוט העמלות, בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב^(א)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		2021		2022	
		השינוי	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
ניהול חשבון	472	29	443	29	6.5
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים	503	(32)	535	(32)	(6.0)
כרטיסי אשראי	288	18	270	18	6.7
טיפול באשראי	159	18	141	18	12.8
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	189	(1)	190	(1)	(0.5)
הפרשי המרה	366	82	284	82	28.9
עמלות מעסקי מימון	399	60	339	60	17.7
עמלות אחרות	250	17	233	17	7.3
סך כל העמלות	2,626	191	2,435	191	7.8

(א) הנתונים אינם כוללים את יתרות בנק לאומי ארה"ב, אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור א.16](#).

העלייה בעמלות כשיעור של 7.8% בהשוואה לאשתקד מקורה בעיקר בעמלות מהפרשי המרה, עמלות מעסקי מימון, עמלות מטיפול באשראי.

להלן פירוט העמלות לפי רבעונים בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב^(א)

		2021			2022		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
147	147	149	164	150	163	159	
ניהול חשבון							
202	174	159	190	185	161	157	
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים							
81	92	97	86	92	94	102	
כרטיסי אשראי							
49	49	43	52	57	53	49	
טיפול באשראי							
61	63	66	66	65	63	61	
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים							
98	92	94	118	120	122	124	
הפרשי המרה							
111	112	116	142	130	132	137	
עמלות מעסקי מימון							
75	80	78	82	83	84	83	
עמלות אחרות							
824	809	802	900	882	872	872	
סך כל העמלות							

(א) הנתונים אינם כוללים את יתרות בנק לאומי ארה"ב, אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16.א](#).

להלן פירוט ההכנסות האחרות

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	השינוי	2021	2022
		במיליוני ש"ח	
באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
-	(86)	73	(13)
הכנסות אחרות כולל מכירת בניינים וציוד			
(66.0)	(107)	162	55
סך הכל ^(א)			
(82.1)	(193)	235	42

(א) תוצאות בנק לאומי ארה"ב מתוך סעיף זה אינן מהותיות.

להלן פירוט ההכנסות האחרות לפי רבעונים

		2021			2022		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
10	24	39	10	(3)	(4)	(6)	
הכנסות אחרות כולל מכירת בניינים וציוד							
55	28	79	46	9	1	45	
סך הכל ^(א)							
65	52	118	56	6	(3)	39	

(א) תוצאות בנק לאומי ארה"ב מתוך סעיף זה אינן מהותיות.

הוצאות תפעוליות ואחרות, בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב^(א)

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
		2021	2022
באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
(1.9)	(56)	2,927	2,871
(11.5)	(56)	488	432
(1.3)	(7)	543	536
(2.7)	(31)	1,140	1,109
(2.9)	(150)	5,098	4,948

(א) הנתונים אינם כוללים את יתרות בנק לאומי ארה"ב, אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16.א.](#)

בתקופה המדווחת חל קיטון בסך של כ-150 מיליון ש"ח בהוצאות התפעוליות ואחרות לעומת התקופה המקבילה אשתקד, הירידה נובעת בעיקרה מהוצאות פחת ומהוצאות אחרות.

יחס היעילות לתקופה המדווחת עומד על כ-39.5% בהשוואה ל-45.5% בתקופה המקבילה אשתקד. השיפור המהותי ביחס היעילות נובע מגידול בהכנסות, בין היתר כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley ומקיטון בהוצאות. בנטרול ההכנסה מעסקת המיזוג עם Valley יחס היעילות לתקופה המדווחת עומד על שיעור של 42.1%.

יחס היעילות ברבעון השלישי של שנת 2022 עמד על כ-39.1% בהשוואה ל-46.6% ברבעון המקביל אשתקד.

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות (במונחים שנתיים) מהווה 0.94% מסך כל המאזן, לעומת 1.15% בתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות תפעוליות ואחרות לפי רבעונים בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב^(א)

		2021			2022		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
984	956	987	934	912	961	998	
158	163	167	173	157	137	138	
186	185	172	188	173	178	185	
359	402	379	418	394	365	350	
1,687	1,706	1,705	1,713	1,636	1,641	1,671	

(א) הנתונים אינם כוללים את יתרות בנק לאומי ארה"ב, אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16.א.](#)

הוצאות שכר בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב^(א)

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
		2021	2022
באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
(0.6)	(16)	2,645	2,629
(14.2)	(40)	282	242
(1.9)	(56)	2,927	2,871

(א) הנתונים אינם כוללים את יתרות בנק לאומי ארה"ב, אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16.א.](#)

הוצאות שכר לפי רבעונים בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב^(א)

		2021			2022		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
890	858	897	850	829	882	918	
94	98	90	84	83	79	80	
984	956	987	934	912	961	998	

(א) הנתונים אינם כוללים את יתרות בנק לאומי ארה"ב, אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16.א.](#)

להלן תמצית דוח על הרווח הכולל

הרווח הכולל לתקופה המדווחת הסתכם לסך של 5,485 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 4,753 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בתקופה המדווחת נרשמו התאמות שליליות מהותיות בגין אגרות חוב זמינות למכירה בסך של (4,363) מיליון ש"ח לפני מס וזאת כתוצאה מירידות משמעותיות בשווקים, בין היתר, על רקע עליית הריבית והעימות הצבאי בין רוסיה לאוקראינה. מרבית התאמות שליליות אלו קוזזו מהתאמות חיוביות מהותיות של ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים בסך של 4,096 מיליון ש"ח לפני מס אשר נובעות בעיקרן מעליית ריבית ההיוון ומהפחתת קרן ההון. התאמות אלה נזקפות ישירות לרווח כולל אחר.

יצוין כי הירידה בשווי אגרות החוב נזקפת מיידית להון הפיקוחי. לגבי אופן מדידת ההתחייבויות הפנסיוניות והנכסים שיועדו מראש לגידור לצורכי ההון הפיקוחי החל מיום 1 ביולי 2022 ראה פרק [ההון והלימות ההון](#).

לתקופה של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 ו-2021 ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר
2021	2021	2022	2021	2022
במיליוני ש"ח				
6,028	4,558	5,383	1,551	1,782
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק				
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר, המיוחס לבעלי המניות של הבנק				
(438)	(541)	(4,363)	(49)	(1,155)
התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן, נטו				
392	848	4,096	99	523
התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים				
(75)	(33)	420	(15)	(17)
התאמות אחרות ^(א)				
4	(91)	45	(21)	249
השפעת המס המתייחס				
(32)	(12)	96	(4)	-
בניכוי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
(85)	195	102	18	(400)
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מיסים				
5,943	4,753	5,485	1,569	1,382
רווח כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק				

(א) להרכב ההתאמות האחרות ראה [ביאור 4](#).

המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן של קבוצת לאומי הסתכם ב-30 בספטמבר 2022 ב-704.1 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-632.8 מיליארד ש"ח לסוף 2021 בנטרול יתרות בנק לאומי ארה"ב - גידול של 11.3%, ובהשוואה לספטמבר 2021 בנטרול יתרות בנק לאומי ארה"ב גידול של 19.6%.

ערך הנכסים הכספיים הנקובים במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ מסך המאזן של הקבוצה ב-30 בספטמבר 2022 הינו כ-119.6 מיליארד ש"ח, כ-17.0% מסך הנכסים. בתשעה חודשים ראשונים של 2022 פחת השקל ביחס לדולר של ארה"ב ב-13.9%, יוסף ביחס לאירו ב-1.0% ויוסף ביחס לליש"ט ב-5.7%. השינוי בשערי החליפין של השקל מול כלל מטבעות החוץ בתקופה המדווחת תרם לעלייה בשיעור של כ-2.2% בסך כל המאזן המאוחד של הקבוצה.

סך כל הנכסים בניהול הקבוצה, סך כל המאזן וכן תיקי ניירות ערך של הלקוחות וקופות גמל וקרנות השתלמות לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי וניהול פיקדון, מסתכמים בכ-1,978 מיליארד ש"ח ב-30 בספטמבר 2022, בהשוואה לסך של כ-2,144 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2021.

1. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים, בנטרול יתרות בנק לאומי ארה"ב במספרי ההשוואה^(א)

		30 בספטמבר		31 בדצמבר		השינוי	
		2022		2021		מדצמבר 2021	
		במיליוני ש"ח		באחוזים		מספטמבר 2021	
סך כל המאזן		704,117	632,802	11.3	19.6		
מזומנים ופיקדונות בבנקים		183,625	195,722	(6.2)	7.6		
ניירות ערך		79,672	81,778	(2.6)	5.2		
אשראי לציבור, נטו		383,023	324,956	17.9	24.4		
בניינים וציוד		2,698	2,618	3.1	4.1		
פיקדונות הציבור		546,706	514,968	6.2	14.2		
פיקדונות מבנקים		25,427	25,370	0.2	9.6		
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים ^(ב)		27,613	15,428	79.0	+		
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק		48,044	41,610	15.5	15.0		

(א) הנתונים אינם כוללים את יתרות בנק לאומי ארה"ב, אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley, לפרטים נוספים ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16.א](#).

(ב) למידע נוסף ראה פרק [אגרות חוב, שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים](#).

2. להלן התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים, בנטרול יתרות בנק לאומי ארה"ב במספרי ההשוואה^(א)

		30 בספטמבר		31 בדצמבר		השינוי	
		2022		2021		מדצמבר 2021	
		במיליוני ש"ח		באחוזים		מספטמבר 2021	
אשראי תעודות, נטו		1,238	1,449	(14.6)	(17.5)		
ערבויות והתחייבויות אחרות, נטו		64,127	52,194	22.9	30.7		
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו, נטו		9,064	7,994	13.4	3.9		
מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו, נטו		16,126	16,528	(2.4)	5.7		
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות, נטו		75,461	66,383	13.7	22.9		
מכשירים נגזרים ^(בוג)		1,111,558	887,481	25.2	38.4		
אופציות מכל הסוגים ^(ג)		110,987	108,811	2.0	(68.5)		

(א) הנתונים אינם כוללים את יתרות בנק לאומי ארה"ב, אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley, לפרטים נוספים ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16.א](#).

(ב) כולל עסקאות "פורוורד", חוזי החלפות פיננסיות, swaps, futures ונגזרי אשראי.

(ג) למידע נוסף ראה [ביאור 11](#).

האשראי לציבור, נטו

יתרת האשראי לציבור נטו בקבוצת לאומי הסתכמה ב-30 בספטמבר 2022 לסך של כ-383.0 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-325.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021 בנטרול יתרות בנק לאומי ארה"ב, גידול בשיעור של כ-17.9% ובהשוואה לספטמבר 2021 בנטרול יתרות בנק לאומי ארה"ב גידול של 24.4%.

יתרת הפרשה להפסדי אשראי בקבוצת לאומי, הסתכמה לסך של כ-4.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לסך של כ-4.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021, בנטרול יתרות בנק לאומי ארה"ב.

בנוסף לאשראי לציבור משקיעה הקבוצה בניירות ערך של חברות המסתכמים ב-30 בספטמבר 2022 ב-22,280 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-15,774 מיליון ש"ח בסוף 2021 בנטרול יתרות בנק לאומי ארה"ב, והמגלמים גם הם סיכונים אשראי.

למידע נוסף בנוגע להשפעת משבר הקורונה ראה פרק [סיכונים אשראי](#).

להלן התפתחות האשראי לציבור, לאחר הפרשה להפסדי אשראי לפי ענפי משק עיקריים, בנטרול יתרות בנק לאומי ארה"ב במספרי ההשוואה^(א)

	30 בספטמבר		31 בדצמבר	
	2022	2021	השינוי	2021
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	116,551	103,143	13,408	13.0
אנשים פרטיים - אחר	29,681	27,040	2,641	9.8
בינוי ונדל"ן	95,247	80,859	14,388	17.8
מסחרי	32,046	26,445	5,601	21.2
תעשייה	24,512	19,702	4,810	24.4
אחר	84,986	67,767	17,219	25.4
סך הכל	383,023	324,956	58,067	17.9

(א) מספרי ההשוואה אינם כוללים את יתרות בנק לאומי ארה"ב, אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley, לפרטים נוספים ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16.א](#).

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכונים אשראי לפי ענפי משק ראה פרק [סיכונים אשראי](#).

סיכון אשראי בעייתי

להלן סיכון אשראי בעייתי לאחר הפרשות פרטניות וקבוצתיות, בנטרול יתרות בנק לאומי ארה"ב במספרי ההשוואה^(א)

	30 בספטמבר		31 בדצמבר ^(ב)	
	2022	2021	2021	2022
	מאזני		מאזני	
	חוץ מאזני		סך הכל	
	במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי לא צובר, נטו	1,966	150	2,116	1,653
סיכון אשראי צובר, נטו	2,663	655	3,318	3,292
סך הכל	4,629	805	5,434	4,945

	30 בספטמבר		31 בדצמבר	
	2022	2021	2021	2022
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
סיכון אשראי בעייתי מסחרי	5,547	5,282	1,283	1,283
סיכון אשראי בעייתי קמעונאי	6,835	6,565	1,620	1,620
סך הכל	12,382	11,847	2,903	2,903
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	1,401	1,620	4,945	4,945
אשראי בעייתי לאחר הפרשה להפסדי אשראי	10,981	10,227	7,848	7,848

(א) מספרי ההשוואה אינם כוללים את יתרות בנק לאומי ארה"ב, אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley, לפרטים נוספים ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16.א](#).

(ב) הנתונים מוצגים בהתאם למתכונת הגילוי החדשה, למידע נוסף בנוגע ליישום המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלף חובות פגומים) ראה [ביאור 2.1](#).

למידע נוסף בנוגע לאשראי בעייתי ראה פרק [סיכונים אשראי וביאור 13](#).

ניירות ערך

השקעות קבוצת לאומי בניירות ערך ב-30 בספטמבר 2022 הסתכמו ב-79.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-81.8 מיליארד ש"ח בסוף 2021 בנטרול יתרות בנק לאומי ארה"ב, קיטון של 2.6%.

ניירות הערך בקבוצה מסווגים לארבע קטגוריות: ניירות ערך למסחר, מניות וקרנות שאינן למסחר, אגרות חוב זמינות למכירה ואגרות חוב מוחזקות לפדיון.

למידע נוסף ראה [ביאור 1.0.1 בדוח הכספי לשנת 2021](#).

אופן חישוב השווי ההוגן

השווי ההוגן של ניירות ערך ישראליים מתבסס בעיקרו על מחירים מצוטטים מהבורסה לניירות ערך בתל אביב ובניירות ערך זרים על מחירים המתקבלים ממקורות חיצוניים. מניות וקרנות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות לפי עלות בניכוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות דומות או זהות של אותו מנפיק.

אגרות החוב בישראל הנקובות בשקלים ואינן סחירות משוערכות באמצעות מודל, מכיוון שאין שוק פעיל לאגרות החוב הללו.

להלן סיווג וניתוח סעיף ניירות הערך במאזן המאוחד, בנטרול יתרות בנק לאומי ארה"ב במספרי ההשוואה^(א)

		31 בדצמבר 2021				30 בספטמבר 2022			
	סך הכל	אגרות חוב לפדיון ^(ה)	אגרות חוב מוחזקות לפדיון ^(ה)	אגרות חוב זמינות למכירה ^(ב)	אגרות חוב זמינות למסחר ^(ג)	מניות וקרנות לא למסחר ^(ד)	מניות וקרנות לא למסחר ^(ד)	אגרות חוב זמינות למכירה ^(ה)	אגרות חוב זמינות לפדיון ^(ה)
אגרות חוב									
של ממשלת ישראל	30,197	2,591	23,583	4,023	32,938	2,298	21,080	9,560	
של ממשלות זרות ^(ז)	25,500	-	25,500	-	13,540	-	13,540	-	
של מוסדות פיננסיים בישראל	342	288	54	-	539	491	48	-	
של מוסדות פיננסיים זרים ^(ז)	8,233	27	8,206	-	11,440	50	10,068	1,322	
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	8,167	42	5,851	2,274	10,554	37	7,193	3,324	
של אחרים בישראל	691	106	585	-	918	259	659	-	
של אחרים זרים	4,333	53	4,229	51	5,318	84	4,912	322	
מניות וקרנות	4,313	15	4,298		4,425	11	4,414		
סך כל ניירות הערך	81,776	3,122	4,298	68,008	6,348	3,230	4,414	57,500	14,528

(א) מספרי ההשוואה אינם כוללים את יתרות בנק לאומי ארה"ב, אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley, לפרטים נוספים ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16.א](#).

(ב) כולל הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך 3,888 מיליון ש"ח שנרשמו ברווח כולל אחר (31 בדצמבר 2021 - רווחים בסך 1,359 מיליון ש"ח).

(ג) כולל הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך 126 מיליון ש"ח שנרשמו ברווח והפסד (31 בדצמבר 2021 - רווחים בסך 8 מיליון ש"ח).

(ד) מזה: ממשלת ארה"ב בסך 9.1 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2021 - 18.7 מיליארד ש"ח).

(ה) יתרות אגרות חוב לפדיון מוצגות בניכוי הפרשה להפסדי אשראי בסך 3 מיליון ש"ח. יתרות אגרות חוב זמינות למכירה מוצגות בניכוי הפרשה להפסדי אשראי בסך 23 מיליון ש"ח.

(ו) מרבית אגרות החוב של מוסדות פיננסיים זרים הינם מסוג Super-nationals, Sovereign and Agencies (SSA) או עם גיבוי מדינות.

ליום 30 בספטמבר 2022 כ-72.2% מתיק הנוסטרו של הקבוצה סווג כזמין למכירה, כ-4.1% כתיק למסחר, כ-5.5% כמניות וקרנות שאינן למסחר וכ-18.2% כתיק לפדיון. כ-5.6% משווי ניירות הערך הינן השקעות במניות של חברות או קרנות שאינן מוצגות על בסיס השווי המאזני, אלא לפי עלות או שווי שוק של המניות והקרנות הנסחרות בבורסה.

למידע בנוגע לשווי ניירות ערך לפי אופן המדידה ראה [ביאור 15.א](#).

התיק הזמין למכירה, בנטרול יתרות ותוצאות בנק לאומי ארה"ב במספרי ההשוואה

1. בתקופה המדווחת חל קיטון ברווח כולל אחר בגין אגרות חוב זמינות למכירה בסך 4,363 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בהשוואה לקיטון בסך של 421 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בתקופה המקבילה אשתקד.
  2. בתקופה המדווחת נזקפו לרווח והפסד הפסדים נטו ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה בסך של 173 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בהשוואה לרווחים נטו בסך 181 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בתקופה המקבילה אשתקד.
- היתרה המצטברת נטו של התאמות לשווי הוגן של אגרות חוב המוחזקות בתיק הזמין למכירה ליום 30 בספטמבר 2022 מסתכמת בסכום שלילי של 2,000 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס), המייצג הפסד נטו שטרם מומש לתאריך הדוח, לעומת סכום חיובי של 902 מיליון ש"ח בסוף 2021 (לאחר השפעת המס), המייצג רווח נטו שטרם מומש לתאריך הדוח.
- למידע בנוגע להתאמות לשווי הוגן של ניירות זמינים למכירה שנזקפו להון ראה [ביאור 5](#).

התיק למסחר

ב-30 בספטמבר 2022, בתיק למסחר יש כ-3.2 מיליארד ש"ח אגרות חוב, לעומת 3.1 מיליארד ש"ח אגרות חוב ב-31 בדצמבר 2021. נכון ל-30 בספטמבר 2022 התיק למסחר מהווה כ-4.1% מסך תיק הנוסטרו של הקבוצה לעומת 3.8% ב-31 בדצמבר 2021.

בגין אגרות חוב למסחר נרשמו בתקופה המדווחת בדוח רווח והפסד הפסדים בנטו שמומשו וטרם מומשו בסך של 157 מיליון ש"ח בהשוואה להפסדים בנטו בסך 23 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

השקעות במניות ובקרנות

סך כל השקעות במניות ובקרנות מסתכמות ליום 30 בספטמבר 2022 בכ-4,425 מיליארד ש"ח, מזה מניות וקרנות סחירות בסך של 2,179 מיליארד ש"ח ושאינן סחירות 2,246 מיליארד ש"ח.

מסך כל ההשקעות כ-4,414 מיליון ש"ח מסווגים בתיק שאינו למסחר וכ-11 מיליון ש"ח מסווגים בתיק למסחר.

ההון הפיקוחי הנדרש בגין השקעות אלה עומד ליום 30 בספטמבר 2022 על סך של 365 מיליון ש"ח.

בגין המניות והקרנות נרשמו בתקופה המדווחת בדוח רווח והפסד רווחים בנטו שמומשו וטרם מומשו (כולל דיבידנד) בסך של 216 מיליון ש"ח בהשוואה לרווחים בנטו בסך 749 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

למידע נוסף בנוגע להרכב התיק ראה [ביאור 5](#).

השקעות בניירות ערך שהונפקו בחו"ל

א. השקעות בניירות ערך מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל, בנטרול יתרות בנק לאומי ארה"ב במספרי ההשוואה

תיק ניירות ערך מגובי נכסים של הקבוצה (משכנתאות ושאינים משכנתאות), שמדורג בדרוג השקעה (Investment Grade), מסתכם בכ-10.6 מיליארד ש"ח (כ-3.0 מיליארד דולר) ל-30 בספטמבר 2022 לעומת 8.2 מיליארד ש"ח בסוף 2021. מתוך התיק הנ"ל ל-30 בספטמבר 2022 כ-7.2 מיליארד ש"ח (כ-2.0 מיליארד דולר) מסווג בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר ובתיק לפדיון.

התיק הזמין למכירה של השקעות באגרות חוב מגובי נכסים בחו"ל ליום 30 בספטמבר 2022 כולל השקעה באגרות חוב מגובות משכנתאות בסכום של כ-3.9 מיליארד ש"ח. 90.62% מסך אגרות החוב המגובות משכנתאות שבתיק הזמין הונפקו על ידי סוכנויות פדראליות בארה"ב (FNMA, FHLMC, GNMA) ומדורגות, נכון למועד הדוח, בדירוג AAA.

נכון ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמה ירידת הערך המצטברת נטו שנזקפה להון עצמי הנובעת מתיק אגרות החוב המגובות משכנתאות בכ-533 מיליון ש"ח.

סך אגרות החוב המגובות משכנתאות שאינן בערבות מדינה (ארה"ב) ואינן בחסות מוסדות פדראליים אמריקאים, מסתכם בכ-360 מיליון ש"ח.

התקופה החזויה לפדיון של כל תיק אגרות החוב המגובות משכנתאות היא כ-5.5 שנים בממוצע (מח"מ). בנוסף לאגרות החוב המגובות משכנתאות, כולל התיק הזמין למכירה של הקבוצה גם אגרות חוב אחרות מגובות נכסים שאינם משכנתאות בסך של 3.3 מיליארד ש"ח, מתוכן אגרות חוב מסוג CLO בסך של כ-2.1 מיליארד ש"ח. התקופה החזויה לפדיון של תיק אגרות החוב המגובות נכסים שאינם משכנתאות היא כ-4.6 שנים בממוצע.

למידע נוסף בנוגע להשקעות באגרות חוב מגובות נכסים ראה [ביאור 5](#).

ב.

השקעות בניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל

בתיק ניירות הערך של הקבוצה ב-30 בספטמבר 2022 כ-40.1 מיליארד ש"ח (11.3 מיליארד דולר) ניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל. 32.9 מיליארד ש"ח (9.3 מיליארד דולר) הינן מאגרות החוב המסווגות בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר ובתיק לפדיון. 98.26% מסך ניירות הערך הינם בדירוג השקעה והם כוללים בעיקר ניירות ערך של ממשלת ארה"ב, בנקים ומוסדות פיננסיים, אגרות חוב של חברות בדרוג השקעה והיתר בעיקר ניירות ערך של ממשלת ישראל.

למידע נוסף בנוגע לחשיפה מוסדות פיננסיים זרים ראה פרק [סיכוני אשאי](#).

ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמה יתרת הערך המצטבר בהון העצמי בגין אגרות חוב שאינם מגובות נכסים שהונפקו בחו"ל, ושהם בתיק הזמין למכירה ב-2,373 מיליון ש"ח (1,562 מיליון ש"ח לאחר מס).

כאמור, בנוסף לתיק הזמין למכירה קיימים ניירות ערך שאינם מגובים בנכסים גם בתיק למסחר ובתיק לפדיון. התיק למסחר כולל בעיקר ניירות ערך של מדינות, בנקים ומוסדות פיננסיים. 75.75% מניירות הערך שבתיק למסחר הינם בדירוג השקעה (Investment Grade).

שווי התיק למסחר שאינו מגובה בנכסים ב-30 בספטמבר 2022 הסתכם ב-142 מיליון ש"ח (כ-40.1 מיליון דולר).

השקעות באגרות חוב - שהונפקו בישראל

ההשקעות באגרות חוב שהונפקו בישראל הסתכמו ב-30 בספטמבר 2022 ב-27.8 מיליארד ש"ח, מזה סך של 26.3 מיליארד ש"ח אגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלת ישראל בשקלים, והיתר אגרות חוב שהונפקו על ידי חברות. כ-48.5% מההשקעות באגרות חוב חברות שהם כ-0.7 מיליארד ש"ח נכללו בתיק הזמין למכירה, והיתר בתיק למסחר.

תיק אגרות החוב של חברות, שבתיק הזמין למכירה בהיקף של 0.7 מיליארד ש"ח כולל קרן הון שלילית בסך של 42 מיליון ש"ח.

כל אגרות החוב של החברות שבתיק למסחר רשומות למסחר וסחירות בבורסה.

למידע נוסף ראה [ביאור 5](#).

פיקדונות הציבור

יתרת פיקדונות הציבור בקבוצת לאומי הסתכמה ב-30 בספטמבר 2022 בכ-546.7 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של 515.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021 בנטרול יתרות בנק לאומי ארה"ב, גידול בשיעור של כ-6.2%, ובהשוואה לסך של כ-478.8 מיליארד ש"ח ליום 30 בספטמבר 2021 בנטרול יתרות בנק לאומי ארה"ב, גידול בשיעור של כ-14.2%.

פעילות חוץ-מאזנית בניירות ערך המוחזקים על ידי הציבור

	30 בספטמבר		31 בדצמבר	
	2022	2021	השינוי	באחוזים
	במיליוני ש"ח			
תיקי ניירות ערך ^{(א)(ד)}	908,300	1,057,107	(148,807)	(14.1)
נכסים בגינם ניתנים שירותי תפעול: ^{(א)(ב)(ג)}				
קופות גמל ופנסיה	202,840	237,860	(35,020)	(14.7)
קרנות השתלמות	162,461	192,552	(30,091)	(15.6)

(א) לרבות שינוי בשווי השוק של ניירות ערך ושווי הניירות שבמשמרת (custody) של קרנות נאמנות וקופות גמל, לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי ומשמרת.

(ב) הקבוצה בארץ אינה מנהלת קרנות נאמנות, קופות גמל וקרנות השתלמות.

(ג) נכסי לקוחות לגביהם מעניקה הקבוצה שירותי ניהול תפעולי, כולל יתרות הקופות של לקוחות מיועצים בלאומי.

(ד) יתרות בנק לאומי ארה"ב מתוך סעיף זה אינן מהותיות.

אגרות חוב, ניירות ערך מסחריים, שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים

תשקיף מדף והנפקת אגרות חוב וניירות ערך מסחריים

ביום 27 במאי 2021 פרסם הבנק תשקיף מדף בהתאם להיתר שהתקבל מהרשות לניירות ערך. תשקיף המדף יעמוד בתוקף לתקופה של שנתיים ממועד פרסומו.

ביום 16 בינואר 2022 הנפיק הבנק סך של כ-1.2 מיליארד ש"ח ע.ג. אגרות חוב בדרך של הרחבת סדרה 179 וסך של כ-1.8 מיליארד ש"ח ע.ג. אגרות חוב בדרך של הרחבת סדרה 182.

אגרות החוב בסדרות 179, 182 אינן מוכרות לצורך הון פיקוחי.

למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 13 בינואר 2022.

ביום 27 במרס 2022 הנפיק הבנק סך של כ-1.336 מיליארד ש"ח ע.ג. אגרות חוב סדרה 184 וכן סך של כ-697 מיליון ש"ח ע.ג. ניירות ערך מסחריים (נע"מ סדרה 1).

קרן אגרות החוב סדרה 184 עומדת לפירעון בעשרה תשלומים חצי שנתיים שווים, החל מיום 5 בנובמבר 2025 ועד יום 5 במאי 2030. הקרן אינה צמודה, והיא נושאת ריבית שנתית בשיעור של 2.76% ריבית זו תשולם פעמיים בשנה בימים 5 במאי ו-5 בנובמבר של כל אחת מהשנים 2022 עד 2030, בעד תקופה של שישה חודשים שנסתיימה ביום הקודם ליום התשלום, למעט התשלום הראשון של הריבית אשר ישולם ביום 5 בנובמבר 2022 בגין התקופה המתחילה ביום המסחר הראשון שלאחר יום המכרז על אגרות החוב ועד ליום 4 בנובמבר 2022. שיעור הריבית לתשלום במועד הריבית הראשון יהיה 1.68625%.

קרן הנע"מ סדרה 1 והריבית בגינה יעמדו לפירעון בתשלום אחד ביום 23 במרס 2023, היא אינה צמודה, ונושאת ריבית בשיעור של 0.25% מעל לריבית בנק ישראל.

אגרות החוב בסדרה 184 וניירות הערך המסחריים (נע"מ סדרה 1) אינם מוכרים לצורך הון פיקוחי.

ביום 27 במרס 2022 הנפיק הבנק סך של כ-632 מיליון ש"ח ע.ג. כתבי התחייבות נדחים סדרה 405 בתמורה לכ-654.7 מיליון ש"ח. כתבי התחייבות סדרה 405 צמודים למדד המחירים לצרכן ונושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 1.5% לשנה שתשלום ב-27 במרס בכל שנה. כתבי התחייבות הנדחים עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 27 במרס 2033 עם אופציה למנפיק לפירעון מוקדם במרס 2028. במועד זה, אם לא יממש הבנק את זכותו לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה באיגרת בהתאם להפרש בין ריבית העוגן במועד ההנפקה לבין ריבית העוגן במועד עדכון הריבית, כהגדרתן בדוח הצעת המדף.

בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן (אירוע מכונן לאי קיימות או אירוע מכונן לספיגת הפסדי קרן, המוקדם מביניהם), יומרו כתבי התחייבות הנדחים סדרה 405 למניות רגילות על פי ממצע שערי הסגירה שנקבעו למניות הבנק בבורסה ב-14 ימי המסחר העוקבים האחרונים לפני היום בו נמסרה הודעת ההמרה או על פי שער הרצפה שנקבע (16.66 ש"ח למניה, כפוף להתאמות), כגובה מביניהם.

ביום 12 בספטמבר 2022 הנפיק הבנק סך של כ-772 מיליון ש"ח ע.ג. כתבי התחייבות נדחים בדרך של הרחבת סדרה 405 בתמורה לכ-757 מיליון ש"ח.

כתבי התחייבות סדרה 405 כשירים להיכלל בהון רוברד 2 החל ממועד ההנפקה.

למידע נוסף ראה דיווחים מידיים מיום 24 במרס 2022 ומיום 12 בספטמבר 2022.

ביום 29 במאי 2022 הנפיק הבנק סך של 550 מיליון ש"ח ע.ג. אגרות חוב בדרך של הרחבת סדרה 179 בתמורה לכ-593.5 מיליון ש"ח. כמו כן, הנפיק הבנק סך 260.8 מיליון ש"ח ע.ג. אגרות חוב בדרך של הרחבת סדרה 183 בתמורה לכ-248.3 מיליון ש"ח.

בנוסף הנפיק הבנק סך של כ-898 מיליון ש"ח ע.ג. ניירות ערך מסחריים (נע"מ סדרה 2). קרן הנע"מ סדרה 2 והריבית בגינה יעמדו לפירעון בתשלום אחד ביום 28 במאי 2023, היא אינה צמודה, ונושאת ריבית בשיעור של 0.29% מעל לריבית בנק ישראל.

אגרות החוב בסדרה 179, 183 וניירות הערך המסחריים (נע"מ סדרה 2) אינם מוכרים לצורך הון פיקוחי.

למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 30 במאי 2022.

ביום 27 ביולי 2022, הנפיק הבנק סך של 500 מיליון דולר ארה"ב ערך נקוב אגרות חוב סדרה לאומי 2027\$ בכ רמ תמורת סך של 496.7 מיליון דולר. הסדרה נרשמה למסחר ברצף מוסדיים בבורסה בתל אביב. קרן אגרות החוב לאומי 2027\$ בכ רמ נושאת ריבית שנתית קבועה בשיעור של 5.125% לשנה, אשר תשולם בתשלומים חצי שנתיים ועומדת לפירעון בתשלום אחד ביום 27 ביולי 2027, כאשר לבנק עומדת האפשרות לבצע פדיון מוקדם החל מ-27 ביולי 2027.

אגרות החוב סדרה לאומי 2027\$ בכ רמ אינן מוכרות לצורך ההון הפיקוחי.

למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 18 ביולי 2022 ומיום 27 ביולי 2022.

ביום 12 בספטמבר 2022 הנפיק הבנק סך של כ-1,306 מיליון ש"ח ע.ג. ניירות ערך מסחריים (נע"מ סדרה 3). קרן הנע"מ סדרה 3 והריבית בגינה יעמדו לפירעון בתשלום אחד ביום 10 בספטמבר 2023, היא אינה צמודה, ונושאת ריבית בשיעור של 0.3% מעל לריבית בנק ישראל.

ניירות הערך המסחריים (נע"מ סדרה 3) אינם מוכרים לצורך הון פיקוחי.

למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 12 בספטמבר 2022.

ביום 15 בנובמבר 2022 דיווח הבנק כי הוא בוחן אפשרות לביצוע הנפקה לציבור של סדרה חדשה של כתבי התחייבות נדחים (סדרה 406) של הבנק ורישומם למסחר בבורסה. כתבי התחייבות נדחים אלו, ככל שיונפקו, יכללו בהון של הבנק. נכון לתאריך הדוח טרם בוצעה הנפקה.

למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 15 בנובמבר 2022.

הון והלימות ההון

הנפקת מניות

ביום 23 ביוני 2022 השלים הבנק מהלך הנפקת מניות של 90,909,091 מניות רגילות, בנות 1 ש"ח עג. כל אחת, בתמורה כוללת של 2.75 מיליארד ש"ח. זאת, במסגרת הצעה לא אחידה למשקיעים מוסדיים, בארץ ובחו"ל. גיוס ההון נעשה על רקע הצמיחה המשמעותית של הבנק ברבעונים האחרונים והרצון להמשיך את תנופת הצמיחה תוך המשך מיקוד הצמיחה בעסקים בינוניים, משכנתאות ובאשראי העסקי. תמורת ההנפקה חיזקה את ההון הרגולטורי של הבנק ומאפשרת לו להמשיך באסטרטגיית הצמיחה שלו ובהשאת ערך לבעלי המניות.

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-30 בספטמבר 2022 ב-48,044 מיליון ש"ח, לעומת 41,610 מיליון ש"ח בסוף 2021.

הון זה מהווה בסיס לחישוב ההון הפיקוחי המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק בתוספת מכשירים הוניים והתאמות פיקוחיות כפי שנקבע בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 של הפיקוח על הבנקים.

יחס הון למאזן ב-30 בספטמבר 2022 הינו 6.8%.

מבנה הלימות ההון^(א)

30 בספטמבר		31 בדצמבר	
	2021	2021	2021
במיליוני ש"ח			
הון לצורך חישוב יחס ההון			
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים ^(א)	47,245	42,946	43,117
הון רובד 2, לאחר ניכויים	11,906	10,292	10,148
סך הכל הון כולל	59,151	53,238	53,265
יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
סיכון אשראי ^{(ב)(ד)(ה)}	381,466	335,495	346,602
סיכונים שוק	7,532	5,111	5,592
סיכון תפעולי	25,095	22,393	22,582
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	414,093	362,999	374,776
יחס ההון לרכיבי סיכון			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	11.41%	11.83%	11.50%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.28%	14.67%	14.21%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים ^(ג)	10.21%	9.18%	9.19%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים ^(ג)	13.50%	12.50%	12.50%

(א) למידע נוסף בגין מבנה הלימות ההון ראה [ביאור 9א](#).

(ב) החל מיום 1 בינואר 2022, דרישות ההון המזעריות שחלות על הבנק הינן 10% ליחס הון עצמי רובד 1 (ליחס זה מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור וזאת למעט הלוואות לרכישת דירת מגורים שהועמדו מיום 19 במרס 2020 ועד 30 בספטמבר 2021 ולמעט הלוואות לדיור לכל מטרה שהועמדו החל מיום 19 במרס 2020) ו-13.5% ליחס הון כולל.

(ג) נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים, אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ב.1](#).

(ד) סיכון אשראי חושב לאחר יישום העדכונים להוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-203A בנושא "מדידה והלימות ההון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי". מספרי ההשוואה לא הוצגו מחדש. (לפרטים נוספים ראה [הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים](#) בפרק זה).

(ה) נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת הלוואות בסיכון מוגבר לרכישת קרקע. לפרטים נוספים ראה סעיף [שינויים רגולטוריים ונוספים במדידת דרישות ההון](#) בפרק זה.

יחסי הלימות ההון בתקופה המדווחת הושפעו הן מהגידול המשמעותי בתיק האשראי והן מהירידות בשווקים, בין היתר על רקע עליית הריבית. בנוסף הושפעו יחסי הלימות ההון בתקופה המדווחת ממספר אירועים, חלקם בעלי השפעה חד פעמית:

- כאמור לעיל, ברבעון השני של השנה השלים הבנק מהלך של הנפקת מניות;
- ב-1 באפריל 2022, הושלמה עסקת המיזוג בין חברת הבת של לאומי בארה"ב Bank Leumi USA לבין Valley National Bancorp, עסקה זו שיפרה את יחסי ההון של הבנק במועד השלמתה, לפרטים אודות העסקה ראה [ביאור 16.א](#);

- החל מיום 1 ביולי 2022 מיישם הבנק את הוראה 203A "טיפול בסיכון אשראי של צד נגדי" ואת העדכון להוראות 203 ו-218. השפעת יישום ההוראות האמורות ליום המעבר הובילה לקיטון של כ-0.2% ביחס הון עצמי רובד 1 וכ-0.26% ביחס הון כולל, ראה פירוט בהמשך פרק זה;

- ביום 5 בספטמבר 2022 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישור הפיקוח על הבנקים, לשנות את אופן מדידת ההתחייבויות הפנסיוניות לצורכי ההון הפיקוחי. על פי שיטת המדידה החדשה, ככל רבעון הבנק מחשב את השינוי בהתחייבות לפנסיה כתוצאה משינויים בריבית ההיוון בניכוי השינוי בשווי הנכסים שיועדו מראש לגידור התחייבויות אלו. השינוי בהתחייבות לפנסיה נטו, לאחר השפעת המס, נפרס באופן לינארי על פני ארבעה רבעונים, החל מהרבעון עבורו בוצע החישוב. יישום השיטה החדשה נכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2022 ויהיה בתוקף עד המוקדם מבין השניים: א) דוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2029 (כולל) או ב) מועד הדוח הכספי בו הממוצע לאורך ארבעה רבעונים האחרונים של סכום ההתחייבויות הפנסיוניות יהיה נמוך מסך של 10 מיליארד ש"ח, צמוד למדד (מהמדד הידוע ביום 1 ביולי 2022 ועד למדד הידוע בתאריך הדוח הכספי הרלוונטי). במקביל בוטל אישור הפיקוח למדידת ההתחייבויות הפנסיוניות לצורכי חישוב ההון הפיקוחי לפי ממוצע נע של תשואות השוק לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימו במועד הדיווח הרלוונטי, שהיה בתוקף החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2016. במעבר לשיטת המדידה החדשה נרשמה התאמה חד פעמית בסך של כ-1.4 מיליארד ש"ח בין ההון הפיקוחי לשיטה החשבונאית בגין ההתחייבויות הפנסיוניות שטופלו עד לדוח הכספי ליום 30 ביוני 2022 בשיטה הקודמת. לפרטים נוספים אודות השפעת המעבר לשיטה החדשה ראה [ביאור 9.ב](#).

להרחבה ופרטים בגין [שינויים רגולטוריים נוספים בתקופת הדיווח ושינויים צפויים בנוגע למדידת הלימות ההון](#) ראה להלן בהמשך הפרק.

מבנה ההון הפיקוחי

במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים את ההוראות הסופיות ליישום באזל 3 בישראל, וזאת על ידי תיקון הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 (להלן בפרק זה: "ההוראות"). הוראות אלה נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014 בכפוף להוראות המעבר שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 של הפיקוח על הבנקים.

על פי הוראות אלו, רכיבי ההון בקבוצה לצורך חישוב הלימות ההון משויכים לשני רבדים:

1. הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף.
2. הון רובד 2.

סיכום הרבדים האלו מכונה "בסיס ההון לצורך הלימות ההון" או "ההון הפיקוחי" או "ההון הכולל".

הון עצמי רובד 1

הון עצמי רובד 1 (Common Equity Tier 1) כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מזכויות המיעוט (זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים.

בנוסף לאלו, נכללות התאמות להון עצמי רובד 1, אשר נובעות מיישום תכניות התייעלות תפעולית, מדידת ההתחייבויות הפנסיוניות והנכסים שיועדו מראש לגידור לצורכי ההון הפיקוחי החל מיום 1 ביולי 2022, כאמור לעיל, וכן מיישומן של הוראות רגולטוריות שונות המפורטות בהמשך.

פירוט לגבי הדרישה הרגולטורית ליחס הון עצמי רובד 1 מזערי מופיע להלן בפסקת [הלימות ההון](#).

הון רובד 1

על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, הון רובד 1 יכלול, בנוסף להון עצמי רובד 1, גם הון רובד 1 נוסף (Additional Tier 1), אשר מורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202.

עד כה לא נקבעה בישראל דרישה רגולטורית ליחס הון רובד 1 מזערי, ובקבוצת לאומי לא קיימים מכשירי הון רובד 1 נוסף.

הון רובד 2

הון רובד 2 (Tier 2) כולל מכשירי הון ויתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בכפוף לתקרה שנקבעה בהוראות.

לגבי מכשירי ההון שהיו כלולים בהון רובד 2 בתאריך 31 בדצמבר 2013, נקבעו הוראות מעבר ותקרת הכרה, אשר הופחתה בתחילת כל שנה ב-10% עד ליום 1 בינואר 2022. החל מיום 1 בינואר 2022 מכשירי הון אלה אינם מוכרים עוד להון הפיקוחי.

מכשירי הון המונפקים מתחילת שנת 2014 נדרשים לעמוד בקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 לצורך הכללתם בהון. הקריטריונים העיקריים שעל המכשיר לכלול הינם: (1) מנגנון לספיגת הפסדי קרן על ידי המרה למניות רגילות או הפחתת המכשיר כאשר יחס הון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי יורד מ-5%; (2) סעיף הקובע שבהתרחש האירוע המכונן לאי-קיימות (כמוגדר בנספח ה' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202), יומר המכשיר באופן מיידי למניות רגילות או יימחק.

תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחי שהונפקו מוצג באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il בפרק אודות > מידע כספי > גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים.

הלימות ההון

יחסי ההון מחושבים כיחס שבין ההון לנכסי הסיכון המשוקללים. יחס הון עצמי רוברד 1 מחושב כיחס שבין סכום הון עצמי רוברד 1 לנכסי הסיכון המשוקללים, ויחס ההון הכולל מחושב כיחס שבין סכום ההון הכולל לנכסי הסיכון המשוקללים.

יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל

החל מיום 1 בינואר 2022 חלים על לאומי יעדי ההון המזעריים החלים על תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, שחלו טרם הוראת השעה שפורסמו לצורך התמודדות עם משבר הקורונה, קרי יחס הון עצמי רוברד 1 שלא יפחת מ-10%, ויחס הון כולל שלא יפחת מ-13.5%. ליחס הון עצמי רוברד 1 מתווספת דרישות הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה.

בהתאם לחוזר שפרסם הפיקוח על הבנקים ביום 30 בספטמבר 2021, החל מיום 1 באוקטובר 2021, נותרה ההקלה כאמור רק בהתייחס לדרישת ההון בגין הלוואות לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין (הלוואות לכל מטרה). בהתאם, דרישת ההון הנוספת בגין יתרת ההלוואות לדיור, ליום 30 בספטמבר 2022 הינה 0.21% במונחי יחס הון עצמי רוברד 1.

בהתאם, דרישות ההון המזעריות שחלו על הבנק ליום 30 בספטמבר 2022 הינן 10.21% ליחס הון עצמי רוברד 1 (כולל דרישת ההון בגין יתרת ההלוואות לדיור) ו-13.50% ליחס ההון הכולל.

בנוגע ליחס המינוף, בהוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה נקבע שתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (חלף 6% קודם לכן). ביום 15 במאי 2022 פורסם חוזר לתיקון הוראת השעה, ולפיו תוקף ההקלה יוארך עד ל-31 בדצמבר 2023. תאגיד שינצל את ההקלה עד למועד זה יידרש לשוב ולעמוד ביחס המינוף הנדרש טרם הוראת השעה תוך שני רבעונים, עד 30 ביוני 2024. עוד נקבע כי ניצול ההקלה לא יהווה חסם לחלוקת דיבידנד בכפוף לתכנון הון הכולל חזרה ליחס המינוף הנדרש.

לפרטים נוספים באשר ליעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל והוראות השעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה ראה פרק [הון והלימות ההון בדוח הדירקטוריון לשנת 2021](#).

תכנון ההון ויעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי הבנק

תכנון ההון בקבוצת לאומי משקף ראייה צופה פני עתיד של תיאבון ופרופיל הסיכון, האסטרטגיה העסקית והלימות ההון הנדרשת כתוצאה מכך. תכנון ההון מאושר על ידי ההנהלה ודירקטוריון הבנק ולוקח בחשבון את הצמיחה בפעילות של מרכזי הרווח השונים בקבוצה וגורמים נוספים המשפיעים על עמידת הבנק בדרישות ההון, כגון: תחזיות רווח, שינויים ברווח כולל אחר, התאמות פיקוחיות, השפעת הוראות מעבר ושיעור הגידול בנכסי הסיכון. תחזית יחסי ההון נבחנת גם תחת מבחני רגישות ותרחישי קיצון שונים.

מדיניות הקבוצה שאושרה על ידי הדירקטוריון, הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהסף המזערי שיוגדר מעת לעת על ידי בנק ישראל ואשר לא תפחת משיעור ההון הנדרש לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך ה-ICAAP. בנוסף, הוגדרו יעדי הון לעת אירוע תרחישי קיצון. לפירוט תהליך ה-ICAAP והשימוש במבחני קיצון, ראה [דוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

במסגרת הליך הסקירה הפיקוחי, הנחה הפיקוח על הבנקים על קביעת יעדי הון פנימיים אשר יהלמו את פרופיל הסיכון של הבנק. בהמשך לכך, דירקטוריון הבנק אישר להגדיל את יעד ההון העצמי רוברד 1 הפנימי של הבנק באופן שמיום 31 בדצמבר 2017 יעמוד על 10.5%.

עם תחילת משבר הקורונה החליט דירקטוריון הבנק להפחית את יעד הון עצמי רוברד 1 הפנימי ל-9.5%. לאור סיומן של ההקלות ביעדי ההון, החליט דירקטוריון הבנק ביום 8 במרס 2022, לעדכן את יעד הון עצמי רוברד 1 הפנימי ולהעלותו ל-10.5%, כפי שהיה טרם משבר הקורונה.

למידע נוסף ראה דיווח מיידי מיום 9 במרס 2022 (אסמכתא: 01-027670-2022).

מדיניות חלוקת דיבידנד

מדיניות חלוקת דיבידנד של הבנק, שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 6 במרס 2019, קובעת כי מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 50% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. זאת בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו גם לאחר חלוקת דיבידנד. חלוקת דיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

בחוזר הפיקוח מיום 27 בדצמבר 2021, בוטלו ההגבלות על חלוקת דיבידנדים ונקבע כי בהקשר זה, התאגידיים הבנקאיים צריכים לנהוג בזהירות, כאשר הם בוחנים את המודל העסקי שלהם וכן להביא בחשבון כי עדיין קיימת רמה מסוימת של אי וודאות בשווקים, הנובעת בין היתר מהתפתחות מוטציות חדשות של הנגיף.

ביום 28 בנובמבר 2022 אישר הדירקטוריון חלוקת דיבידנד בסך של כ-356 מיליון ש"ח, המהווים כ-20% מהרווח הנקי לרבעון השלישי של 2022. סכום הדיבידנד שאושר לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ג. מהווה כ-23.08 אגורות. הדירקטוריון קבע את 11 בדצמבר 2022 כיום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד ואת יום 19 בדצמבר 2022 כיום התשלום.

פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
12 באוגוסט 2021	2 בספטמבר 2021	43.36	630
15 בנובמבר 2021	12 בדצמבר 2021	94.11	1,367
9 במרס 2022	6 באפריל 2022	40.48	588
23 במאי 2022	15 ביוני 2022	22.14	322
15 באוגוסט 2022	6 בספטמבר 2022	25.82	399

התאמות להון עצמי רובד 1

מדידת ההתחייבות בגין זכויות עובדים ונכסים מגדרים

באשר לשינוי אופן המדידה של ההתחייבויות הפנסיוניות לצורכי חישוב ההון הפיקוחי, ראה סעיף מבנה הלימות ההון בפרק זה לעיל.

למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 6 בספטמבר 2022 (אסמכתא: 2022-01-113977).

למידע בנוגע למתודולוגית ההיוון ראה פרק [מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים](#).

הקלה בגין תכניות התייעלות תפעולית

בשנים 2016 ו-2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתבים בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" בכך אדם ובתחום הנדל"ן. על פי המכתבים, תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו, יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעתן של תכניות התייעלות על ההון הפיקוחי על פני חמש שנים בקו ישר.

ביולי 2017 אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות שעלותה הסתכמה בכ-204 מיליון ש"ח (לאחר מס). נכון ליום 30 בספטמבר 2022 מיוחסים להון הפיקוחי 100% מעלויות תכנית זו.

במסגרת ההבנות הנוגעות להסכם הקיבוצי המיוחד שנחתם עם ארגון העובדים ביולי 2019, אישר דירקטוריון הבנק תכנית פרישה מרצון, שעלותה הסתכמה בכ-167 מיליון ש"ח (לאחר מס). נכון ליום 30 בספטמבר 2022 מיוחסים להון הפיקוחי 65% מעלויות תכנית זו.

שינויים רגולטוריים ונוספים במדידת דרישות ההון

התפתחויות בהוראות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים בנוגע למדידת הלימות ההון

בשנת 2017 סיימה ועדת באזל לפיקוח על הבנקים את עבודתה לעדכון המסגרת הכוללת של "באזל 3" להלימות ההון. במסגרת העדכונים, אשר לעתים מקבלים את הכינוי "באזל 4", נקבעו עדכונים משמעותיים בנוגע לאופן החישוב של נכסי סיכון שבגינם נדרש לחשב את דרישות ההון בנדבך הראשון. היישום של הסטנדרטים השונים הכלולים במסגרת העדכון הכוללת, ידחה בשנה יוחל ב-1 בינואר 2023. באיחוד האירופי צפויה דחיה של היישום לשנת 2025. בשלב זה, לא ידוע באיזה אופן ומתי יאומצו הוראות אלה על ידי הפיקוח על הבנקים בישראל.

הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים

באפריל 2019 הודיע הפיקוח על הבנקים על הכוונה להתחיל ליישם הנחיות של ועדת באזל משנת 2014 בנושא "הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי" (SA-CCR).

ביום 1 בדצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים (יישום הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203A ו-208A) במטרה להתאים את הוראות בנק ישראל לעדכון הוראות וועדת באזל בכל הקשור לסיכון אשראי צד נגדי.

ביום 15 במרס 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר "טיפול בסיכון אשראי צד נגדי", הכולל עדכונים והבהרות שונות (שאלות ותשובות) בנוגע ליישום הוראה 203A.

ביום 7 באפריל 2022 פורסם חוזר המעדכן את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203 בנושא "מדידה והלימות ההון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי" ו-218 בנושא "יחס המינוף". בהתאם לעדכונים, החישוב של החשיפה יבוצע בהתאם להוראה 203A. החל מיום 1 ביולי 2022 מיישם הבנק את הוראה 203A "טיפול בסיכון אשראי של צד נגדי" ואת העדכון להוראות 203 ו-218. השפעת יישום ההוראות האמורות ליום המעבר הובילה לקיטון של כ-0.2% ביחס הון עצמי רובד 1, כ-0.26% ביחס הון כולל וכ-0.11% ביחס המינוף.

תאריך היישום של הוראה 208A "התאמת שווי בגין סיכון אשראי (CVA)" יחול ב-1 בינואר 2025.

חוזר בנושא "הון פיקוחי" - השפעת יישום כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים" לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, וחוזר בנושא "הפסדי אשראי צפויים ממכשירים פיננסיים"

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את הוראות המעבר שפרסם הפיקוח על הבנקים בנושא "הון פיקוחי" - השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים" מיום 1 בדצמבר 2020 וכן עדכונים נוספים במסגרת התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין נוספות שהותאמו לכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים. בין היתר, מיישם הבנק החל מיום 1 בינואר 2022 את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא "מדידה והלימות הון - הון פיקוחי", ומנכה מהון עצמי רובד 1 סכומים בגין הלוואות לדיור שמסוגות לאורך זמן כהלוואות שאינן צוברות.

בהתאם להוראות המעבר שפרסם הפיקוח על הבנקים, מאחר וכתוצאה מהיישום לראשונה חל קיטון בהון עצמי רובד 1 של הבנק ל-1 בינואר 2022, הוסיף הבנק באופן חלקי בהון עצמי רובד 1 75% מהקיטון בהון העצמי רובד 1 שבמועד היישום לראשונה (בהתאם לכך, כל תחילת שנה ממועד היישום לראשונה יחול קיטון של 25% בתוספת להון עצמי רובד 1, עד לתוספת של 0% ב-1 בינואר של שנת היישום הרביעית).

להשפעת יישום ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים של הבנק ועל יחסי ההון של הבנק ראה [ביאור 1.1](#).

חוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 - הגישה הסטנדרטית - סיכוני אשראי

ביום 25 במאי 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 "הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי". במסגרת החוזר, יועלה ל-150% משקל הסיכון המיוחס לאשראי הניתן לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש (LTV); למעט הלוואות לרכישת קרקע חקלאית או מיוערת שאין לגביה אופק תכנוני או כוונה להגיש בקשה לשינוי ייעוד או הלוואות לרכישת קרקע לשימוש עצמי של לווה שאינו מסווג בענף הבינוי והנדל"ן על פי המיון הענפי שבסעיף 7 להוראת הדיווח לפיקוח מספר 831 - "סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק". העדכונים בחוזר הינם בתוקף מיום 30 ביוני 2022, על פי הבהרת הפיקוח על הבנקים, פריסת היישום תעשה החל מהרבעון השלישי של שנת 2022, על פני ארבעה רבעונים, כך שברבעון המסתיים ביום 30 ביוני 2023 דרישת ההון תבוא לידי ביטוי באופן מלא. הבנק יישם חוזר זה בדוחותיו הכספיים ליום 30 בספטמבר 2022 והשפעתו על יחסי ההון של הבנק לאותו מועד אינה מהותית.

בהמשך לחוזר האמור לעיל, ביום 24 באוגוסט הפיץ בנק ישראל טיוטת עדכון למסמך שאלות ותשובות המרכז בנוגע לדרישות הלימות ההון בגישה הסטנדרטית ובגישת המודלים הפנימיים לסיכוני אשראי, בהקשר זה יציין כי הבנק פנה לפיקוח במענה לעדכון שהופץ במספר נושאים והבהרות אשר עשויים להשפיע על אופן יישום החוזר והעדכונים בקובץ שאלות ותשובות המרכז וכן על אופן חישוב תוספת הסיכון הנדרשת בגינם. במידה ויישמו העדכונים במסמך שאלות ותשובות המרכז כלשונו יחס הון עצמי רובד 1 צפוי לקטון בשיעור של כ-0.2%, קיטון זה ייפרס כאמור עד לרבעון המסתיים ביום 30 ביוני 2023.

להלן ניתוח רגישות לגורמים העיקריים המשפיעים על הלימות ההון של קבוצת לאומי

- שינוי היקף נכסי סיכון - נכסי הסיכון של לאומי מסתכמים ליום 30 בספטמבר 2022 בכ-414.1 מיליארד ש"ח. גידול של 1 מיליארד ש"ח בנכסי הסיכון יקטין את יחס הון עצמי רובד 1 ואת יחס הון כולל בכ-0.03%.
- שינוי הון עצמי רובד 1 - הון עצמי רובד 1 ליום 30 בספטמבר 2022 מסתכם בכ-47.2 מיליארד ש"ח. קיטון ב-100 מיליון ש"ח בהון עצמי רובד 1 יקטין את יחס הון עצמי רובד 1 ואת יחס הון כולל בכ-0.02%.
- שינוי בשער החליפין - פיחות של 1% בשער החליפין של השקל מול כל המטבעות יקטין את יחס הון עצמי רובד 1 ואת יחס הון כולל בכ-0.01%.
- עלייה של 1% בעקום הריבית חסרת הסיכון בכלל המטבעות על חשיפת ההון הפיקוחי, משמעה קיטון של כ-0.1% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס הון כולל.

המידע הנ"ל לגבי הלימות ההון וניהולה מתייחס לפעולות עתידיות של הבנק, והוא בגדר "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

יחס מינוף

יחס המינוף מחושב באחוזים ומוגדר כמדידת ההון הרגולטורי מחולק במדידת החשיפה. ההון הרגולטורי לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, בהתאם להתאמות פיקוחיות לעניין חישוב ההון. מדידת החשיפה של תאגיד בנקאי היא סכום החשיפות המאזניות, החשיפות לנגזרים, החשיפות לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. יחס המינוף הינו מדד משלים ליחס ההון ומהווה מגבלה נוספת על רמת המינוף של המגזר הבנקאי.

יחס המינוף עשוי להיות מושפע מהשינויים בהון הרגולטורי של הבנק. בין היתר, בחישוב יחס המינוף הובאה בחשבון השפעה של יישום תכנית ההתייעלות והתאמות מיישום שינוי שיטת המדידה של ההתחייבויות הפנסיוניות נטו לצרכי חישוב ההון הפיקוחי החל מיום 1 ביולי 2022, כפי שהוסבר לעיל.

30 בספטמבר		31 בדצמבר
2022		2021
במיליוני ש"ח		
בנתוני המאוחד		
הון רובד 1 ^(א)	47,245	42,946
סך החשיפות ^(ב)	744,777	666,818
יחס מינוף		
יחס מינוף	6.34%	6.44%
יחס מינוף מזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים ^(א)	5.50%	5.50%

למידע נוסף בנושא הלימות הון ומינוף ראה סעיף [הוראות הנוגעות להקצאת הון כגין מכשירים פיננסיים נגזרים](#) לעיל ו**ביאור 9**.

- (א) למידע נוסף אודות התאמות להוראת השעה בנושא יחס המינוף, ראה סעיף [יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל](#) לעיל.
- (ב) סך החשיפות חושב לאחר יישום העדכונים להוראת ניהול בנקאי תקין 218 "יחס המינוף" בעקבות עדכון הוראות 203A, בנושא "מדידה והלימות ההון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי". מספרי השוואה לא הוצגו מחדש. (לפרטים נוספים ראה סעיף [הוראות הנוגעות להקצאת הון כגין מכשירים פיננסיים נגזרים](#) לעיל).
- (ג) בחישוב יחס המינוף הובאו בחשבון התאמות מיישום שיטת המדידה החדשה בקשר להתחייבויות אקטואריות מסוימות. לפרטים נוספים אודות השפעת המעבר לשיטה החדשה ראה [ביאור 9](#).

מגזרי פעילות - גישת ההנהלה

דיווח מגזרי פעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק. קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים.

למידע נוסף בדבר קווי עסקים בגישת הנהלה ראה פרק [מגזרי פעילות בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022												
בנק	אנשים פרטיים	עסקים קטנים	סך הכל בנקאית	משכנתאות	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שווקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
מחיצוניים	220	336	556	1,304	386	357	469	237	2	31	72	3,414
בינמגזרי	718	96	814	(918)	188	(133)	(182)	239	(2)	2	(8)	-
הכנסות ריבית, נטו	938	432	1,370	386	574	224	287	476	-	33	64	3,414
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית	404	136	540	25	156	74	96	(127)	19	81	(9)	855
סך כל ההכנסות	1,342	568	1,910	411	730	298	383	349	19	114	55	4,269
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	65	47	112	48	(56)	65	(88)	17	(11)	(4)	16	99
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	702	253	955	100	191	69	37	99	148	51	21	1,671
רווח לפני מס	575	268	843	263	595	164	434	233	(118)	67	18	2,499
הפרשה למס	196	92	288	90	204	56	148	80	22	13	7	908
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	379	176	555	173	391	108	286	339	(140)	59	11	1,782

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021												
בנק	אנשים פרטיים	עסקים קטנים	סך הכל בנקאית	משכנתאות	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות כח"ל	סך הכל
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
מחיצוניים	277	271	548	897	355	243	277	74	-	31	246	2,671
בינמגזרי	199	22	221	(548)	(2)	(72)	(41)	457	(2)	1	(14)	-
הכנסות ריבית, נטו	476	293	769	349	353	171	236	531	(2)	32	232	2,671
הכנסות שאינן מריבית	349	112	461	4	111	52	83	151	127	185	66	1,240
סך כל ההכנסות	825	405	1,230	353	464	223	319	682	125	217	298	3,911
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(47)	(130)	(177)	(60)	(57)	(54)	23	(19)	(9)	6	(12)	(359)
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	697	252	949	82	173	69	37	106	205	47	187	1,855
רווח (הפסד) לפני מס	175	283	458	331	348	208	259	595	(71)	164	123	2,415
הפרשה למס	60	97	157	113	119	71	89	204	51	47	28	879
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	115	186	301	218	229	137	170	392	(122)	142	84	1,551

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	בנק									
			אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	משכנתאות	סך הכל בנקאית	עסקים קטנים	אנשים פרטיים	במיליוני ש"ח
הכנסות ריבית, נטו:												
9,438	384	92	9	234	1,153	986	1,147	3,793	1,640	895	745	מחיצוניים
-	(33)	3	(5)	1,698	(331)	(367)	255	(2,720)	1,500	168	1,332	בינמגזרי
9,438	351	95	4	1,932	822	619	1,402	1,073	3,140	1,063	2,077	הכנסות ריבית, נטו
3,362	88	305	747	(293)	290	197	452	43	1,533	381	1,152	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
12,800	439	400	751	1,639	1,112	816	1,854	1,116	4,673	1,444	3,229	סך כל ההכנסות
185	3	(9)	(21)	89	(175)	32	70	46	150	62	88	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5,106	236	147	521	303	108	205	539	277	2,770	762	2,008	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
7,509	200	262	251	1,247	1,179	579	1,245	793	1,753	620	1,133	רווח לפני מס
2,398	53	77	(55)	426	403	198	426	271	599	212	387	הפרשה (הטבה) למס
5,383	137	248	306	1,040	776	381	819	522	1,154	408	746	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 30 בספטמבר 2022												
383,023	5,865	934	5,875	26,561	52,283	53,557	60,793	118,101	59,054	26,680	32,374	אשראי לציבור, נטו
546,706	11	-	4	153,001	13,531	36,207	94,365	-	249,587	53,262	196,325	פיקדונות הציבור

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	משכנתאות	סך הכל בנקאית	עסקים קטנים	אנשים פרטיים	בנק
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
7,793	719	79	7	222	794	784	1,030	2,561	1,597	800	797	מחיצוניים
-	(11)	2	(3)	1,300	(113)	(252)	(15)	(1,560)	652	55	597	בינמגורי
7,793	708	81	4	1,522	681	532	1,015	1,001	2,249	855	1,394	הכנסות ריבית, נטו
4,146	188	756	276	780	239	165	338	14	1,390	335	1,055	הכנסות שאינן מריבית
11,939	896	837	280	2,302	920	697	1,353	1,015	3,639	1,190	2,449	סך כל ההכנסות
(729)	1	10	(9)	36	(103)	(209)	(101)	(85)	(269)	(215)	(54)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5,552	556	149	633	313	102	206	544	239	2,810	732	2,078	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
7,116	339	678	(344)	1,953	921	700	910	861	1,098	673	425	רווח (הפסד) לפני מס
2,582	77	171	132	668	315	239	311	294	375	230	145	הפרשה למס
4,558	231	559	(476)	1,288	606	461	599	567	723	443	280	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 30 בספטמבר 2021												
325,524	23,054	992	5,034	12,070	40,391	39,376	49,011	100,906	54,690	24,916	29,774	אשראי לציבור, נטו
500,876	24,656	-	3	111,054	12,771	31,619	84,986	-	235,787	50,405	185,382	פיקדונות הציבור

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	בנק									
			אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	משכנתאות	סך הכל בנקאית	עסקים קטנים	אנשים פרטיים	
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
10,346	963	106	10	357	1,072	1,017	1,387	3,251	2,183	1,075	1,108	מחיצוניים
-	(16)	-	(2)	1,520	(137)	(312)	(20)	(1,893)	860	84	776	בינמגורי
10,346	947	106	8	1,877	935	705	1,367	1,358	3,043	1,159	1,884	הכנסות ריבית, נטו
5,511	248	⁽ⁿ⁾ 969	333	1,009	326	241	468	18	1,899	460	1,439	הכנסות שאינן מריבית
15,857	1,195	1,075	341	2,886	1,261	946	1,835	1,376	4,942	1,619	3,323	סך כל ההכנסות
(812)	(4)	13	(21)	31	(39)	(240)	(119)	(137)	(296)	(263)	(33)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
7,428	761	206	825	420	134	277	731	322	3,752	982	2,770	סך כל הוצאות התפעוליות והאחרות
9,241	438	856	(463)	2,435	1,166	909	1,223	1,191	1,486	900	586	רווח (הפסד) לפני מס
3,275	102	216	81	833	399	311	418	407	508	308	200	הפרשה למס
6,028	297	738	(544)	1,605	767	598	805	784	978	592	386	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 31 בדצמבר 2021												
342,879	23,497	1,006	5,532	15,749	43,665	41,417	51,408	104,525	56,080	25,745	30,335	אשראי לציבור, נטו
537,269	24,953	-	3	142,050	13,395	33,621	86,466	-	236,781	51,329	185,452	פיקדונות הציבור

(א) כולל הכנסות לאומי פרטנרס בע"מ בגין רווחים שמומשו וטרם מומשו בסך של כ-518 מיליון ש"ח ממניות איירונסורס וריטיילורס.

מגזרי פעילות פיקוחיים

לגבי תיאור מגזרי הפעילות העיקריים ראה פרק [מגזרי פעילות פיקוחיים כדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

להלן תמצית הפעילות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022											
סך הכל	פעילות חו"ל	משקי בית									
		אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	אחר	הלוואות לדיוור	
3,414	64	7	288	115	653	394	745	71	688	389	הכנסות ריבית, נטו
855	(9)	36	22	46	167	82	220	35	243	13	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
4,269	55	43	310	161	820	476	965	106	931	402	סך כל ההכנסות
99	16	-	(25)	(1)	27	(11)	(24)	-	70	47	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,671	21	122	62	94	133	106	433	24	575	101	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,499	18	(79)	273	68	660	381	556	82	286	254	רווח (הפסד) לפני מס
908	7	53	75	24	224	131	187	28	94	85	הפרשה למס
1,782	11	(132)	389	44	436	250	369	54	192	169	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021											
סך הכל	פעילות חו"ל	משקי בית									
		אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	אחר	הלוואות לדיוור	
2,671	229	(2)	745	12	399	192	457	12	341	286	הכנסות ריבית, נטו
1,240	67	119	302	43	141	78	197	40	240	13	הכנסות שאינן מריבית
3,911	296	117	1,047	55	540	270	654	52	581	299	סך כל ההכנסות
(359)	(13)	-	(19)	6	(42)	(54)	(125)	-	(49)	(63)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,855	185	170	92	60	107	115	376	22	646	82	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,415	124	(53)	974	(11)	475	209	403	30	(16)	280	רווח (הפסד) לפני מס
879	29	(31)	366	(4)	178	78	151	11	(3)	104	הפרשה (הטבה) למס
1,551	84	(22)	634	(7)	297	131	252	19	(13)	176	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

להלן תמצית הפעילות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022											
סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		משקי בית									
		אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	אחר	הלוואות לדיר	
במיליוני ש"ח											
9,438	351	12	1,985	175	1,642	875	1,786	116	1,503	993	הכנסות ריבית, נטו
3,362	88	33	806	144	485	268	665	116	719	38	הכנסות שאינן מריבית
12,800	439	45	2,791	319	2,127	1,143	2,451	232	2,222	1,031	סך כל ההכנסות
185	3	-	36	-	(56)	2	61	-	85	54	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5,106	236	423	267	196	366	330	1,224	72	1,713	279	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
7,509	200	(378)	2,488	123	1,817	811	1,166	160	424	698	רווח (הפסד) לפני מס
2,398	53	(261)	832	42	619	279	399	54	145	236	הפרשה (הטבה) למס
5,383	137	(117)	1,938	81	1,198	532	767	106	279	462	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרה ליום 30 בספטמבר 2022											
387,919	5,908	-	-	2,048	126,863	39,796	65,485	(4) 445	30,659	116,715	אשראי לציבור, ברוטו
546,706	11	-	-	134,728	93,107	68,000	96,391	28,043	126,426	-	פיקדונות הציבור

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021											
סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		משקי בית									
		אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	אחר	הלוואות לדיר	
במיליוני ש"ח											
7,793	708	(3)	2,110	37	1,160	568	1,330	33	1,022	828	הכנסות ריבית, נטו
4,146	187	234	1,454	134	421	234	600	125	715	42	הכנסות שאינן מריבית
11,939	895	231	3,564	171	1,581	802	1,930	158	1,737	870	סך כל ההכנסות
(729)	1	-	(10)	5	(227)	(117)	(233)	-	(57)	(91)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5,552	554	518	266	175	320	344	1,168	72	1,897	238	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
7,116	340	(287)	3,308	(9)	1,488	575	995	86	(103)	723	רווח (הפסד) לפני מס
2,582	78	(78)	1,203	(4)	546	212	367	31	(36)	263	הפרשה (הטבה) למס
4,558	231	(209)	2,160	(5)	942	363	628	55	(67)	460	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרה ליום 30 בספטמבר 2021											
330,209	23,423	-	-	2,714	88,397	32,468	55,653	(A) 406	27,178	99,970	אשראי לציבור, ברוטו
500,876	24,656	-	-	101,373	82,539	60,150	84,371	26,017	121,770	-	פיקדונות הציבור

(א) כולל יתרת הלוואות לדיר ליום 30 בספטמבר 2022 בסך 180 מיליון ש"ח, וליום 30 בספטמבר 2021 בסך 158 מיליון ש"ח.

להלן תמצית הפעילות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021											
פעילות ישראל	פעילות חו"ל										
	מסקי בית	הלוואות לדיור	אחר	בנקאות פרטית	עסקים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח											
הכנסות ריבית, נטו	1,126	1,371	40	1,794	780	1,610	54	2,626	(2)	947	10,346
הכנסות שאינן מריבית	55	950	169	826	324	593	181	1,909	256	248	5,511
סך כל ההכנסות	1,181	2,321	209	2,620	1,104	2,203	235	4,535	254	1,195	15,857
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(141)	(44)	-	(240)	(143)	(201)	3	(42)	-	(4)	(812)
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	318	2,477	95	1,555	458	445	233	406	680	761	7,428
רווח (הפסד) לפני מס	1,004	(112)	114	1,305	789	1,959	(1)	4,171	(426)	438	9,241
הפרשה (הטבה) למס	351	(38)	40	462	280	689	-	1,495	(106)	102	3,275
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	653	(74)	74	843	509	1,270	(1)	2,777	(320)	297	6,028
יתרה ליום 31 בדצמבר 2021											
אשראי לציבור, ברוטו	103,429	27,884	(א) 429	57,527	34,534	93,927	5,824	-	-	23,837	347,391
פיקדונות הציבור	-	120,483	25,965	86,888	60,874	90,223	127,883	-	-	24,953	537,269

(א) כולל יתרת הלוואות לדיור ליום 31 בדצמבר 2021 בסך 181 מיליון ש"ח.

שינויים עיקריים בתוצאות פעילות המגזרים הפיקוחיים

מגזר משקי בית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של מגזר משקי בית לתשעה החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הסתכם בכ-741 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-393 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. מקור הגידול ברווח הינו בעיקר גידול בהכנסות ריבית וקטיון בהוצאות תפעוליות שקוץ בעיקר על ידי גידול בהוצאה להפסדי אשראי קבוצתית.

הכנסות ריבית, נטו לתשעה החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הסתכמו בכ-2,496 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-1,850 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בתשעה חודשים 2022 חלה עלייה בהכנסות עקב עליית בריביות. ההכנסות מהלוואות לדיור הושפעו גם מהגידול בהיקף הפעילות.

הכנסות ריבית, נטו לרבעון השלישי לשנת 2022 הסתכמו בכ-1,077 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-627 מיליון ש"ח ברבעון מקביל אשתקד. עיקר הגידול נובע מעלייה במרווחי הפיקדונות עקב עליית ריביות.

ההכנסות שאינן מריבית לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הסתכמו בכ-757 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות שאינן מריבית נטו לרבעון השלישי לשנת 2022, הסתכמו בכ-256 מיליון ש"ח בדומה לרבעון המקביל אשתקד.

בתשעה החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 נרשמה הוצאה להפסדי אשראי בסך כ-139 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסה של כ-148 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

ברבעון שלישי לשנת 2022 נרשמה הוצאה להפסדי אשראי בסך כ-117 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסה של כ-112 מיליון ש"ח ברבעון מקביל אשתקד. הגידול נובע בין היתר מגידול ביתרת החובות התקינים והבעייתיים וכן מהחמרה בתחזיות המאקרו כלכליות.

הפסדי האשראי מושפעים מיישום לראשונה של כללי חשבונאות חדשים בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL) וכן מיישום הוראות משיקות בנושא של הפיקוח על הבנקים שנכנסו לתוקף ב-1 בינואר 2022 ואינם מקבלים ביטוי במספרי ההשוואה. הפסדי האשראי בתקופה מקבילה אשתקד הושפעו משחרור הפרשות כתוצאה מפתחת המשק לפעילות והיציאה ממשבר הקורונה.

לפרטים נוספים בנושא הפרשות להפסדי אשראי (CECL) והוראות נוספות של הפיקוח על הבנקים ראה [ביאור 1.ב.1](#).

ההוצאות התפעוליות והאחרות בתשעה החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הסתכמו בכ-1,992 מיליון ש"ח בהשוואה ל-2,135 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, נובע בעיקר מקיטון בהוצאות הפחת והאחרות.

ההוצאות התפעוליות והאחרות ברבעון השלישי לשנת 2022, הסתכמו בכ-676 מיליון ש"ח, לעומת הרבעון המקביל אשתקד שהסתכמו בכ-728 מיליון ש"ח, נובע בעיקר מקיטון בהוצאות הפחת והאחרות.

יתרת האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמה לסך של 147.4 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-131.3 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2021. מרבית הגידול מקורו מצמיחה בתיק ההלוואות לדיור.

יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמה לסך של 126.4 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-120.5 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2021.

מגזר בנקאות פרטית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של מגזר הבנקאות הפרטית לתשעה החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הסתכמו בכ-106 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-55 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

הכנסות ריבית, נטו לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הסתכמו בכ-116 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-33 מיליון ש"ח לתקופה מקבילה אשתקד. כתוצאה מעלייה בריביות.

הכנסות ריבית, נטו לרבעון שלישי לשנת 2022 הסתכמו בכ-71 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-12 מיליון ש"ח ברבעון מקביל אשתקד. עיקר הגידול נובע מעלייה בריביות.

ההכנסות שאינן מריבית לתשעה החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הסתכמו בכ-116 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-125 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

הכנסות שאינן מריבית לרבעון שלישי לשנת 2022 הסתכמו בכ-35 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-40 מיליון ש"ח ברבעון מקביל אשתקד.

מגזר עסקים זעירים וקטנים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של מגזר עסקים זעירים וקטנים לתשעה חודשים 2022 הסתכמו בכ-767 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-628 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. הגידול ברווח הינו בעיקר כתוצאה מגידול בהכנסות מריבית שקוזז על ידי גידול בהוצאה להפסדי אשראי קבוצתית.

הכנסות ריבית, נטו לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הסתכמו בכ-1,786 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-1,330 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מעליית ריביות ומגידול מתון באשראי.

הכנסות ריבית, נטו לרבעון שלישי לשנת 2022 הסתכמו בכ-745 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-457 מיליון ש"ח ברבעון מקביל אשתקד. עיקר הגידול נובע מעליית הריבית.

ההכנסות שאינן מריבית לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הסתכמו בכ-665 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-600 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בתשעה חודשים 2022 חל גידול בעמלות רווחי המרה ועמלות ניהול חשבון.

הכנסות שאינן מריבית לרבעון שלישי לשנת 2022 הסתכמו בכ-220 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-197 מיליון ש"ח ברבעון מקביל אשתקד.

בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 נרשמה הוצאה להפסדי אשראי בסך של כ-61 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסה של כ-233 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ברבעון שלישי לשנת 2022 נרשמה הכנסה להפסדי אשראי בסך כ-24 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסה של כ-125 מיליון ש"ח ברבעון מקביל אשתקד.

הפסדי האשראי מושפעים מיישום לראשונה של כללי חשבונאות חדשים בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL) וכן מיישום הוראות משיקות בנושא של הפיקוח על הבנקים שנכנסו לתוקף ב-1 בינואר 2022 ואינם מקבלים ביטוי במספרי ההשוואה. הפסדי האשראי בתקופה מקבילה אשתקד הושפעו משחרור הפרשות כתוצאה מפתחת המשק לפעילות והיציאה ממשבר הקורונה.

לפרטים נוספים בנושא הפרשות להפסדי אשראי (CECL) והוראות נוספות של הפיקוח על הבנקים ראה [ביאור 1.ב.1](#).

יתרת האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמה לסך של 65.5 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-57.5 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2021.

יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמה לסך של 96.4 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-86.9 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2021.

מגזר עסקים בינוניים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של מגזר עסקים בינוניים לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הסתכם בכ-532 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-363 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. מקור הגידול ברווח הינו בעיקר גידול בהכנסות ריבית נטו שקוזז על ידי גידול בהוצאה להפסדי אשראי קבוצתית.

הכנסות ריבית, נטו לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הסתכמו בכ-875 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-568 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהגידול באשראי ומעליית הריבית.

הכנסות ריבית, נטו לרבעון שלישי לשנת 2022 הסתכמו בכ-394 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-192 מיליון ש"ח ברבעון מקביל אשתקד. עיקר הגידול נובע מהגידול באשראי ומעליית הריבית.

ההכנסות שאינן מריבית לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הסתכמו בכ-268 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-234 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

הכנסות שאינן מריבית לרבעון שלישי לשנת 2022, הסתכמו בכ-82 מיליון ש"ח בדומה לאשתקד.

בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 נרשמה הוצאה להפסדי אשראי של כ-2 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסה של כ-117 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. עיקר השינוי נובע מהפרשה קבוצתית.

ברבעון שלישי לשנת 2022 נרשמה הכנסה להפסדי אשראי בסך כ-11 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסה של כ-54 מיליון ש"ח ברבעון מקביל אשתקד. עיקר השינוי נובע מהפרשה הקבוצתית.

הפסדי האשראי מושפעים מיישום לראשונה של כללי חשבונאות חדשים בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL) וכן מיישום הוראות משיקות בנושא של הפיקוח על הבנקים שנכנסו לתוקף ב-1 בינואר 2022 ואינם מקבלים ביטוי במספרי ההשוואה. הפסדי האשראי בתקופה מקבילה אשתקד הושפעו משחרור הפרשות כתוצאה מפתחת המשק לפעילות והיציאה ממשבר הקורונה.

לפרטים נוספים בנושא הפרשות להפסדי אשראי (CECL) והוראות נוספות של הפיקוח על הבנקים ראה [ביאור 1.ב.1](#).

יתרת האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמה לסך של 39.8 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-34.5 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2021.

יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמה לסך של 68.0 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-60.9 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2021.

מגזר עסקים גדולים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של מגזר עסקים גדולים לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הסתכם בכ-1,198 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-942 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. מקור הגידול הינו עלייה בהיקף הפעילות שקוזז בחלקו על ידי שחיקת מרווחים, בעיקר בענפי הבינוי והנדל"ן ומגידול בהוצאות הפרשה להפסדי אשראי קבוצתית.

הכנסות ריבית, נטו לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הסתכמו בכ-1,642 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-1,160 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מגידול בהיקף הפעילות בסקטור הנדל"ן ובאשראי עסקי ומסחרי ומעליית הריבית.

הכנסות ריבית, נטו לרבעון שלישי לשנת 2022 הסתכמו בכ-653 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-399 מיליון ש"ח ברבעון מקביל אשתקד. עיקר הגידול נובע מעלייה בהיקף הפעילות שקוזזו בחלקה על ידי שחיקה במרווחי אשראי, בעיקר בענפי הבינוי והנדל"ן.

ההכנסות שאינן מריבית לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הסתכמו בכ-485 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-421 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. בתקופה המדווחת חל גידול בעמלות מעסקי מימון ומעמלות רווחי המרה.

הכנסות שאינן מריבית לרבעון שלישי לשנת 2022 הסתכמו בכ-167 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-141 מיליון ש"ח ברבעון מקביל אשתקד.

בתשעה החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 נרשמה הכנסה להפסדי אשראי בסך של כ-56 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסה של כ-227 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ברבעון שלישי 2022 נטו, נרשמה הוצאה להפסדי אשראי בסך כ-27 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסה של כ-42 מיליון ש"ח ברבעון מקביל אשתקד.

הפסדי האשראי מושפעים מיישום לראשונה של כללי חשבונאות חדשים בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL) וכן מיישום הוראות משיקות בנושא של הפיקוח על הבנקים שנכנסו לתוקף ב-1 בינואר 2022 ואינם מקבלים ביטוי במספרי ההשוואה. הפסדי האשראי בתקופה מקבילה אשתקד הושפעו משחרור הפרשות כתוצאה מפתחת המשק לפעילות והיציאה ממשבר הקורונה.

לפרטים נוספים בנושא הפרשות להפסדי אשראי (CECL) והוראות נוספות של הפיקוח על הבנקים ראה [ביאור 1.2.1](#).

ההוצאות התפעוליות והאחרות לתשעה החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הסתכמו בכ-366 מיליון ש"ח בהשוואה ל-320 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, נובע בעיקר מגידול בהוצאות השכר.

ההוצאות התפעוליות והאחרות ברבעון השלישי לשנת 2022, הסתכמו בכ-133 מיליון ש"ח, לעומת הרבעון המקביל אשתקד שהסתכמו בכ-107 מיליון ש"ח, נובע בעיקר מגידול בהוצאות השכר.

יתרת האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמה לסך של 126.9 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-94.0 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2021.

יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמה לסך של 93.1 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-90.2 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2021.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר ניהול פיננסי לתשעה החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הסתכמו בכ-1,938 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,160 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

הכנסות המימון לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הסתכמו בכ-1,985 מיליון ש"ח בהשוואה ל-2,210 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הקיטון ברווח המימוני נובע בעיקר מהפסדים מהירידה בשווקים בקיזוז עלייה בהכנסות מהפרשי הצמדה לאור הגידול במדד וממכירת בנק לאומי ארה"ב.

הכנסות ריבית, נטו לרבעון שלישי לשנת 2022 הסתכמו בכ-288 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-745 מיליון ש"ח ברבעון מקביל אשתקד. הקיטון נובע בעיקר מהפסדים מהירידות בשווקים.

חברות מוחזקות עיקריות

קבוצת לאומי פועלת נכון למועד פרסום הדוח בעיקר בישראל, באמצעות הבנק וחברות בנות שהינן חברות לשירותים פיננסיים. כמו כן משקיעה הקבוצה בתאגידים ריאליים העוסקים בפעילות לא בנקאית. למידע אודות מיזוג חברת הבת לאומי ארה"ב עם Valley ב-1 באפריל 2022 ולמידע אודות שינוי ארגוני בבנק לאומי בריטניה (BLUK) ראה פירוט בהמשך פרק זה בחלק המתייחס לחברות מאוחדות בחו"ל.

סך כל השקעות הבנק בחברות מוחזקות (כולל השקעות בשטרי הון) הסתכם ב-30 בספטמבר 2022 בכ-13.4 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-11.7 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2021 והתרומה של החברות המוחזקות בתשעת החודשים הראשונים של 2022 לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה ברווח בסך 548 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 777 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חברות מאוחדות בארץ

סך כל השקעות הבנק (כולל השקעות בשטרי הון) בחברות המאוחדות בארץ הסתכם ב-30 בספטמבר 2022 בכ-8,148 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7,998 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2021. התרומה של החברות המאוחדות בארץ לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של 2022 ברווח בסך 248 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך 559 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לאומי פרטנרס בע"מ

ביום 19 ביולי 2020 הודיע בנק ישראל לבנק כי בנוגע למגבלה הקבוצתית על ההשקעות הריאליות, על הבנק לפעול בהתאם לתיאבון הסיכון שיקבע בנושא, בכפוף להליכי בחינה ואתגור שיבוצעו על ידי קווי ההגנה לרבות הביקורת הפנימית ובכפוף לעמידה במגבלת השקעות ראליות, בהתאם לסעיף 23' לחוק הבנקאות רישוי.

למידע נוסף ראה פרק [חברות מוחזקות עיקריות בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

מכירת מניות איירונסורס

ביום 28 ביוני 2021 מכרה לאומי פרטנרס, 1,290,230 מניות של חברת איירונסורס בע"מ במסגרת מיזוג של איירונסורס עם חברת SPAC, והפיכת איירונסורס לחברה נסחרת בבורסת ניו יורק. ללאומי פרטנרס נשארה, לאחר השלמת המיזוג ומכירת המניות האמורה לעיל, החזקה במניות איירונסורס בשיעור של כ-0.75%. על מניות אלו חלו הוראות חסימה חוזיות למשך 6 חודשים החלות על בעלי מניות של איירונסורס.

לאחר פקיעת החסימה, מכרה לאומי פרטנרס את יתרת המניות בהחזקתה באירונסורס.

ההפסד לפני מס שהבנק רשם בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2022 בגין החזקה במניות איירונסורס הסתכם בכ-53 מיליון ש"ח, מרביתו נרשם במחצית הראשונה של שנת 2022.

חברות מאוחדות בחו"ל

סך כל השקעות של הבנק (כולל השקעות בשטרי הון) בשלוחות בחו"ל ב-30 בספטמבר 2022 הסתכם ב-1,675 מיליון ש"ח בהשוואה ל-3,625 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2021.

התרומה של השלוחות בחו"ל לרווח הנקי בשקלים של הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של 2022 הסתכמה ברווח בסך 81 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 215 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

למידע נוסף בנוגע לתביעות משפטיות ונושאים אחרים הקשורים לחברות מאוחדות ראה [ביאור 10](#).

בנק לאומי ארה"ב ועסקת המיזוג עם Valley National Bancorp

ביום 23 בספטמבר 2021 התקשר Bank Leumi Corporation ("BLC"), תאגיד אמריקאי (המוחזק בשיעור של 85% בידי הבנק) המחזיק בשליטה מלאה ב-BLUSA, בהסכם מיזוג עם Valley National Bancorp ("Valley").

ביום 1 באפריל 2022 הושלמה עסקת המיזוג.

Valley הינה חברת החזקות בנקאית שמחזיקה ב-Valley National Bank ("Valley Bank"). הוקם בשנת 1927. עם השלמת העסקה וביצוע הליכי המיזוג, BLC מוזגה ל-Valley ו-BLUSA מוזגה ל-Valley Bank ("הסכם המיזוג").

התמורה בגין העסקה שולמה לבנק במניות Valley (90% מהתמורה) והיתרה במזומן. עם השלמת העסקה מחזיק הבנק בכ-14.2% מהון המניות של Valley והוא אינו בעל שליטה אולם נכון למועד פרסום הדוח הוא בעל המניות הגדול ביותר ב-Valley.

כתוצאה מהמיזוג נרשם רווח נטו ממש בסך של כ-645 מיליון ש"ח. מתוך הסכום האמור, סך של כ-194 מיליון ש"ח נרשם ברבעון הראשון של שנת 2022 וסך של כ-451 מיליון ש"ח נרשם ברבעון השני של שנת 2022.

החל מיום 1 באפריל 2022 הבנק מטפל בהשקעתו ב-Valley בשיטת השווי המאזני וסיווג את ההשקעה ב-Valley כפעילות חוץ משטבע הפעילות שלה שונה משקל.

למידע נוסף ראה [ביאור 3.36. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

להלן נתוני ההשקעה ב-Valley ליום 1 באפריל 2022

במיליוני ש"ח	
3,047	שווי מניות Valley שהתקבלו
1,947	חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים
1,046	מוניטין שהוכר

שווי השוק של מניות Valley שמוחזקות על ידי הבנק ליום 30 בספטמבר 2022 עומד על כ-2,750 מיליון ש"ח.

למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 23 בספטמבר 2021 (מספר אסמכתא: 2021-01-080569), מיום 6 במרס 2022 (מספר אסמכתא: 2022-01-026329) ומיום 3 באפריל 2022 (מספר אסמכתא: 2022-01-041695).

למידע נוסף ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16.א](#).

בנק לאומי בריטניה (BLUK)

ביום 8 במרס 2022 אישר דירקטוריון הבנק את המלצת דירקטוריון BLUK ליישום מהלך, הכולל את החזרת הרישיון הבנקאי הרגולטורי של BLUK, כך שלאחר השלמת המהלך BLUK תהא חברה למתן אשראי. לשם כך, פעילותה של BLUK תמוזג לתוך LABL (להלן: "החברה הממוזגת"). החברה הממוזגת תעסוק במתן אשראי בעיקר בתחומים הנדל"ן, מלונאות ו-ABL, וזאת ללקוחות בבריטניה ובאירופה, לרבות לקוחות ישראלים הפועלים באזורים אלה.

יישומו של המהלך מותנה, במספר תנאים ובהם: קבלת החלטה סופית על ידי דירקטוריון BLUK ודירקטוריון LABL, קבלת היתר מבנק ישראל, קבלת אישור הרגולטור באנגליה, וקיום דרישות הדין האנגלי לביצוע המהלך. נכון למועד פרסום הדוח התקיימו חלק מהתנאים המתלים, ובכלל זה קבלת ההיתרים הנדרשים למהלך מבנק ישראל והעברת עיקר תיק האשראי של BLUK אל LABL.

המהלך לא צפוי להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות של הבנק.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

המידע בפרק זה אינו כולל את כל המידע הנדרש בדוחות שנתיים מלאים ויש לעיין בפרק זה ביחד עם המידע הניתן בפרוט רחב [בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021 ובדוח על הסיכונים לשנת 2021](#).

הפעילות העסקית של הבנק כרוכה בניהול סיכונים פיננסיים ושיאנים פיננסיים. הסיכונים הפיננסיים המרכזיים אותם מנהל הבנק הינם: סיכוני אשראי שהינם אינטגרליים בעיסוק הליכה של הבנק וכן סיכוני שוק ונזילות. לצד ניהול הסיכונים הפיננסיים, פעילות הבנק כרוכה בסיכונים שאינם פיננסיים אשר ניהולם הינו תנאי הכרחי לעמידה במטרות השוטפות ובמטרות ארוכות הטווח של הקבוצה. בין סיכונים אלה נכללים סיכונים תפעוליים, לרבות סיכונים טכנולוגיים, סיכון סייבר, סיכון רגולציה, סיכון ציות, סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי, סיכון מודלים, סיכון סביבתי, סיכון הבנקאות ההוגנת (conduct) וסיכון מאקרו כלכלי.

אסטרטגיית ניהול הסיכונים בלאומי הינה שמירה על יציבות הקבוצה ותמיכה בהשגת היעדים העסקיים. מטרות אלו מושגות תוך עמידה בתיאבון הסיכון שהוגדר, במדיניות ובמגבלות הנגזרות מהם, אשר יוצרות גבולות גזרה לפעילות העסקית. מסגרת ניהול הסיכונים כוללת מנגנונים לזיהוי סיכונים ואמידתם, הגדרת מבנה ארגוני ותחומי אחריות לניהולם לרבות מנגנוני בקרה ודיווח נאותים.

בבנק מתבצעת פעילות מתמדת לשדרוג תשתית ניהול הסיכונים וניתוח תמונת הסיכון, דבר המאפשר קבלת החלטות באופן מושכל.

חומרת גורמי סיכון

ברבעון השלישי הועלתה הערכת רמת חומרת סיכון הנזילות מ"נמוך" ל"נמוך-בינוני" על רקע השינויים בסביבת המאקרו והעלייה בעלויות גיוס הנזילות בארץ ובעולם.

סיכוני אשראי

אשראי הינו פעילות ליבה מרכזית של הבנק והקבוצה, המתקיימת באופן מבוזר במספר קווי עסקים.

סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שצד נגדי לא יעמוד בהחייביותו כלפי התאגיד הבנקאי כפי שסוכמו.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות: אשראי לציבור, אשראי לבנקים, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים, השקעות באגרות חוב וחשיפות בגין פעילות בנגזרים.

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון האשראי בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בנושא ניהול סיכון אשראי, ניהול בנקאי תקין מספר 311A בנושא ניהול אשראי צרכני ובהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון. כמו כן, הבנק מקפיד על ניהול הסיכון בהתאם להנחיות ודרישות נוספות שנכללות בהוראות הפיקוח על הבנקים תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה".

במסגרת ניהול סיכוני אשראי הבנק מנטר את איכות תיק האשראי, לרבות נאותות כוללת של הפרשה להפסדי אשראי לכיסוי ההפסדים הגלומים בתיק האשראי, ריכוזיות תיק האשראי ופעילות לפי מוצרים עיקריים, כגון: אשראי לענף בינוי ונדל"ן, הלוואות לדוור, אשראי לאנשים פרטיים ואשראי ממונף ובוחרן באופן שוטף, לרבות באמצעות תרחישי רגישות שונים, את השפעת גובה הריבית על סיכון תיק האשראי.

במסגרת ניהול סיכון האשראי מבוצעות באופן שוטף התאמות בניהול סיכון האשראי ותיאבון הסיכון, ככל שנדרש. לא חלו שינויים מהותיים במבנה הממשל התאגידי הקשור לסיכון אשראי.

למידע נוסף ראה פרק [סיכון אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021](#).

השפעות מאקרו כלכליות

פעילות הבנק מושפעת, בין היתר, מהתפתחויות מאקרו כלכליות והסביבה העסקית. במסגרת המעקבים השוטפים שהבנק מבצע בכל קווי העסקים אחר מוקדי הסיכון, הבנק בוחר באופן שוטף גם את השפעת גובה הריבית על סיכון האשראי בתיק, לרבות באמצעות תרחישי רגישות שונים.

העימות הביטחוני שפרץ בין רוסיה ואוקראינה נמשך ומשפיע על מחירי הסחורות וזמניות אנרגיה באירופה. נכון לעתה ההשפעה הישירה על תיק האשראי של לאומי אינה מהותית, אולם יש לעקוב אחר התפתחותה, בדגש על עיכובים הנגרמים בשרשרת האספקה.

הידוק התנאים הפיננסיים, לצד ההשפעות הכלכליות של מלחמת רוסיה-אוקראינה, כבר הביאו להפחתה ניכרת של תחזיות הצמיחה הכלכלית לשנים 2022-2023 על ידי גורמים בינלאומיים גדולים, כמו ארגון ה-OECD.

משבר הקורונה - חשיפה לסיכונים כתוצאה מעלייה בהיקפי התחלואה מעת לעת עדיין קיימת, אך נמוכה משמעותית ביחס למצב ב-2020-2021. בחלק מהענפים שנפגעו במשבר (כדגש על מלונאות ותעופה בחו"ל) ניתן עדיין להצביע על פער במידת ההתאוששות שלהם ביחס לענפי משק אחרים.

למידע נוסף בנושא זה ראה פרק [התפתחויות עיקריות במשק בדוח הדירקטוריון והנהלה](#).

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק לראשונה כללים חדשים בנושא הפרשות להפסדי אשראי (CECL). כתוצאה מיישום הכללים החדשים, הבנק עדכן והתאים את מתודולוגיית הפרשה להפסדי אשראי כמפורט בהרחבה [בכאור 1.ב.1](#). לדוחות הכספיים.

ההוצאה להפסדי אשראי ברבעון השלישי של שנת 2022 הסתכמה ב-99 מיליון ש"ח מתוכה הכנסה של (134) מיליון ש"ח בהפרשה הפרטנית והוצאה של 233 מיליון ש"ח בהפרשה הקבוצתית. ההוצאה הקבוצתית בתקופה המדווחת הושפעה מגידול הן כתוצאה מהמשך הצמיחה בתיק האשראי והן מהחמרה בתחזיות המאקרו כלכליות שתוארו לעיל. ההפרשה להפסדי אשראי מהווה אומדן מבוסס על שיקול דעת משמעותי שהופעל בתקופה המדווחת בסביבה משתנה.

למידע נוסף ראה פרק [התפתחויות עיקריות במשק בדוח הדירקטוריון והנהלה](#).

מתודולוגיית הפרשה להפסדי אשראי מורכבת, בין היתר, מניסיון העבר, מנדבך איכותי, הכולל מסגרת מקיפה להתאמות איכותיות (Q Factor) ותחזיות מאקרו כלכליות ומטבעה מבוססת על שיקול דעת משמעותי.

לאור אי הוודאות הקיימת היום בשווקים וההשפעות שעשויות להיות לה על מצבם של משקי הבית והעסקים בישראל, כמתואר לעיל, יכול שההפרשה תשתנה בעתיד בהתאם להתפתחויות.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם משבר הקורונה

הבנק יישם את הנחיות בנק ישראל בנושא נגיף הקורונה שנתנו עד כה ואימץ את המתווים האחידים שפרסם בנק ישראל לשינוי בתנאי הלוואות, בעיקר באמצעות דחיית תשלומים של אנשים פרטיים ולקוחות עסקיים, למועד הדוח פג תוקפם של מתווים אלו.

נכון ליום 30 בספטמבר 2022:

כ-93% מתוך סך המשכנתאות שהוקפאו ועדיין קיימת בגינן יתרת חוב חזרו לשלם כרגיל וכ-1.0% מסך חבות המשכנתאות עדיין בסטטוס של הקפאת תשלומים.

הבנק מנטר את סיכון האשראי של לקוחותיו ובכלל זה אוכלוסיית הלקוחות אשר דחו תשלומי הלוואה על מנת לזהות במועד כל התדרדרות באשראי לרבות חשיפה פוטנציאלית להפסד. זאת הן במסגרת תהליכי ניטור ואיתור של הלקוחות ברשימות המעקב השוטפות של הבנק והן במסגרת ניטור ייעודי לזיהוי לקוחות בעלי פוטנציאל פגיעה גבוה יותר מהמשבר.

למידע נוסף ופירוט לגבי התפתחויות שחלו בתיק האשראי ומדדים איכותיים המאפיינים את התיק ניתן לראות בהמשך פרק זה וכן [בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

פרטים בדבר יתרת החובות בישראל, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה החל מיום 1 במרס 2020 ועד ליום 30 בספטמבר 2022, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי בעקבות הדחיה

פירוט נוסף של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים לפי משך תקופת דחיית התשלומים (א)		פירוט נוסף של יתרת האשראי לציבור בנינו נדחו תשלומים		פירוט נוסף של חובות לא בעייתיים		פירוט נוסף של חובות לא בעייתיים		פירוט נוסף של חובות לא בעייתיים		פירוט נוסף של חובות לא בעייתיים	
חובות אשר תקופת דחיית התשלומים נכון למועד הדיווח	פירוט נוסף של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים לפי משך תקופת דחיית התשלומים (א)	חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים נכון למועד הדיווח	פירוט נוסף של יתרת האשראי לציבור בנינו נדחו תשלומים	חובות לא בעייתיים	פירוט נוסף של חובות לא בעייתיים	חובות לא בעייתיים	פירוט נוסף של חובות לא בעייתיים	חובות לא בעייתיים	פירוט נוסף של חובות לא בעייתיים	חובות לא בעייתיים	פירוט נוסף של חובות לא בעייתיים
מזה: כפיגור של 30 ימים או יותר	יתרת אשראי לציבור	מספר הלוואות (ב)	סכום התשלומים שנדחו בפועל	חובות שאינם בדירוג ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע
מזה: כפיגור של 30 ימים או יותר	יתרת אשראי לציבור	מספר הלוואות (ב)	סכום התשלומים שנדחו בפועל	חובות שאינם בדירוג ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע
162	15,326	1,104	13	1,117	65	-	1,052	58	178	2,799	1,175
227	24,376	1,604	70	1,814	353	1	1,460	89	271	4,285	1,903
163	15,422	1,454	56	1,602	146	1	1,455	58	215	3,724	1,660
238	25,421	1,952	75	2,170	607	-	1,563	390	385	4,582	2,560
171	15,937	1,558	48	1,705	147	-	1,558	63	225	3,879	1,768
483	27,003	2,324	174	2,741	777	3	1,961	390	436	5,934	3,131
410	16,306	1,953	70	2,126	173	-	1,953	51	256	4,679	2,177

(א) תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה ואינה כוללת דחיה אשר לה הלווה זכאי לפי כל דין.
 (ב) מספר הלוואות מוצג ביחידות.

החל מה-30 בספטמבר 2022 הטבלה כוללת יתרת חובות בדחיה של הלוואות לדיור בישראל בלבד. יתרת חובות בדחיה ביתר מגזרי הפעילות אינה מהותית.

הלוואות בערבות מדינה (קרן קורונה)

על רקע התפרצות נגיף הקורונה, הבנק חתם על הסכמים עם המדינה (שעודכנו מעת לעת) להעמדת הלוואות בערבות מדינה במסגרת "קרנות קורונה", שייעודן סיוע לעסקים (קטנים, בינוניים וגדולים), שנקלטו לקשיים תזרימיים כתוצאה מהמשבר. תנאי הלוואות נקבעו על ידי משרד האוצר והיו אחידים לכל הלווים.

קבלת ערבות המדינה סייעה לבנק לתמוך בצרכי לקוחותיו ותרמה באופן חיובי לאיכות תיק האשראי של הבנק. ביום 30 באפריל 2022 הוחלט על ידי המדינה על סיום פעילות קרן קורונה (מסלול כללי ומסלול מוגבר). בקשות שהוגשו עד ליום 30 באפריל 2022 (כולל) טופלו כסדרן. הטיפול בהסדרי חוב וחילוטים, יימשך בהתאם להוראות ההסכם.

מידע בדבר אשראי שניתן בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם משבר נגיף הקורונה

ייתרת חוב רשומה ליום 31 בדצמבר 2021	ייתרת חוב רשומה ליום 30 בספטמבר 2022	
		במיליוני ש"ח
		סיווג לקוח
3,636	2,875	עסקים קטנים וזעירים
1,190	898	עסקים בינוניים
307	114	עסקים גדולים
5,133	3,887	סך הכל

הערות:

1. סיווג הלקוחות מבוסס על מגזרי פעילות - פיקוחיים.
2. הבנק העמיד הלוואות בסך כולל של כ-6.8 מיליארד ש"ח.

למידע נוסף בנושא זה ראה פרק [סיכון אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021](#).

סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים

30 בספטמבר 2022			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי^(א):			
249,173	114,928	28,376	392,477
סיכון אשראי מאזני			
122,284	5,043	13,698	141,025
סיכון אשראי חוץ מאזני ^(ב)			
371,457	119,971	42,074	533,502
סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי			
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
1,002	1,406	1,370	3,778
א. לא בעייתי			
4,668	581	680	5,929
ב. סך הכל בעייתי			
2,883	61	482	3,426
בעייתי צובר ^(ד)			
1,785	520	198	2,503
בעייתי לא צובר ^(ד)			
5,670	1,987	2,050	9,707
סך הכל סיכון אשראי מאזני			
1,174	-	118	1,292
סיכון אשראי חוץ מאזני ^(ב)			
6,844	1,987	2,168	10,999
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
159	-	69	228
מזה: חובות צוברים הכנסות ריבית, בפיגור של 90 ימים או יותר			
378,301	121,958	44,242	544,501
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור ^(ג)			
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים			
1,785	520	198	2,503
א. חובות לא צוברים			
11	-	-	11
ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו			
1,796	520	198	2,514
סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור			
שיעור אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מסך האשראי לציבור			
0.65%			

(א) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
 (ב) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני כפי שעודכנו בהוראות הדיווח לציבור בחוזר מיום 24 ביולי 2022, בעקבות פרסום הוראה 203A (לפרטים נוספים ראה: פרק [ההון והלימות ההון](#)). לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר.
 (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
 (ד) למידע נוסף בנוגע ליישום לראשונה של המדיניות החשבונית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלף חובות פגומים) ראה [ביאור 2.1.2](#).

סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים (המשך)

30 בספטמבר 2021			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי^(א):			
223,476	96,855	25,131	345,462
104,853	3,211	12,539	120,603
328,329	100,066	37,670	466,065
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
2,451	2,657	1,612	6,720
6,063	701	610	7,374
3,464	683	447	4,594
2,599	18	163	2,780
8,514	3,358	2,222	14,094
909	-	225	1,134
9,423	3,358	2,447	15,228
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
80	680	50	810
337,752	103,424	40,117	481,293
מזה: חובות צוברים הכנסות ריבית, בפיגור של 90 ימים או יותר^(ב)			
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור^{(א)(ב)}			
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים			
2,600	18	163	2,781
3	-	-	3
2,603	18	163	2,784
סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור			
שיעור אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מסך האשראי לציבור			
0.84%			

- (א) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ב) לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ג) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר.
- (ד) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (ה) מספרי השוואה מוצגים בהתאם למתכונת הגילוי החדשה, למידע נוסף בנוגע ליישום לראשונה של המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלף חובות פגומים) ראה [ביאור 2.1](#).
- (ו) מספרי השוואה לא הוצגו מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה של הגדרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני אשר עודכנו בהוראת הדיווח לציבור בחוזר מיום 24 ביולי 2022, בעקבות פרסום הוראה 203A (לפרטים נוספים ראה פרק [ההון והלימות ההון](#)).

סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים (המשך)

31 בדצמבר 2021			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי^(א):			
235,658	100,757	25,963	362,378
סיכון אשראי מאזני			
107,020	3,724	12,282	123,026
סיכון אשראי חוץ מאזני ^(ד)			
342,678	104,481	38,245	485,404
סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי			
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
2,236	2,302	1,400	5,938
א. לא בעייתי			
5,174	629	638	6,441
ב. סך הכל בעייתי			
2,806	609	433	3,848
בעייתי צובר ^(ב,ה)			
2,368	20	205	2,593
בעייתי לא צובר ^(ה)			
7,410	2,931	2,038	12,379
סך הכל סיכון אשראי מאזני			
1,221	-	211	1,432
סיכון אשראי חוץ מאזני ^(ד)			
8,631	2,931	2,249	13,811
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
284	609	48	941
מזה: חובות צוברים הכנסות ריבית, בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ב)			
351,309	107,412	40,494	499,215
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור^(א,ב,ד)			
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים			
2,368	20	205	2,593
א. חובות לא צוברים			
9	-	-	9
ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו			
2,377	20	205	2,602
סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור			
שיעור אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מסך האשראי לציבור			
0.75%			

- (א) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ב) לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ג) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר.
- (ד) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (ה) מספרי השוואה מוצגים בהתאם למתכונת הגילוי החדשה, למידע נוסף בנוגע ליישום לראשונה של המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלף חובות פגומים) ראה [ביאור 1.2](#).
- (ו) מספרי השוואה לא הוצגו מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה של הגדרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני אשר עודכנו בהוראות הדיווח לציבור בחוזר מיום 24 ביולי 2022, בעקבות פרסום הוראה 203A (לפרטים נוספים ראה פרק [ההון והלימות ההון](#)).

תנועה באשראי לציבור לא צובר

תנועה באשראי לציבור לא צובר, בנטרול נתוני בנק לאומי ארה"ב^(א)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022			
מסחרי	פרטי ^(ד)	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
2,047	225	2,272	יתרת חובות לא צוברים לתחילת התקופה
21	583	604	השפעת יישום לראשונה של כללי זיהוי וסיווג של חובות בעיתיים ^(ב)
2,068	808	2,876	יתרת חובות לא צוברים ליום 1 בינואר 2022
461	555	1,016	חובות שסווגו כחובות לא צוברים במהלך התקופה
(141)	(336)	(477)	חובות שחזרו לסיווג צובר
(246)	(78)	(324)	חובות לא צוברים שנמחקו
(357)	(231)	(588)	חובות לא צוברים שנפרעו
1,785	718	2,503	יתרת חובות לא צוברים לסוף התקופה

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 ^(א)			
מסחרי	פרטי ^(ד)	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
2,791	242	3,033	יתרת חובות לא צוברים לתחילת התקופה
328	216	544	חובות שסווגו כחובות לא צוברים במהלך התקופה
(138)	(161)	(299)	חובות שחזרו לסיווג צובר
(180)	(57)	(237)	חובות לא צוברים שנמחקו
(539)	(59)	(598)	חובות לא צוברים שנפרעו
(2)	-	(2)	התאמה מתרגום דוחות כספיים
2,260	181	2,441	יתרת חובות לא צוברים לסוף התקופה

- (א) הנתונים אינם כוללים את יתרות בנק לאומי ארה"ב, אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה פרק **שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16.א**.
- (ב) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים כפי שפורסמו בעדכון תקינה 13-2016 ASU. ראה **ביאור 2.ב.1**.
- (ג) מספרי השוואה מוצגים בהתאם למתכונת הגילוי החדשה, למידע נוסף בנוגע ליישום המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלף חובות פגומים) ראה **ביאור 2.ב.1**.
- (ד) כולל יתרת חובות של פרטי אחר והלוואות לדיור.

¹מזה: תנועה באשראי לא צובר בארגון מחדש, בנסרול נתוני בנק לאומי ארה"ב^(א)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022			
מסחרי	פרטי ^(ד)	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
1,570	185	1,755	יתרת חובות לא צוברים בארגון מחדש לתחילת התקופה
1	94	95	השפעת יישום לראשונה של כללי זיהוי וסיווג של חובות בעייתיים ^(ב)
1,571	279	1,850	יתרת חובות לא צוברים בארגון מחדש ליום 1 בינואר 2022
182	233	415	ארגונים מחדש לא צוברים שבוצעו במהלך התקופה
(116)	(149)	(265)	חובות בארגון מחדש שחזרו לסיווג צובר
(91)	(41)	(132)	חובות לא צוברים בארגון מחדש שנמחקו
(314)	(55)	(369)	חובות לא צוברים בארגון מחדש שנפרעו
1,232	267	1,499	יתרת חובות לא צוברים בארגון מחדש לסוף התקופה

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 ^(א)			
מסחרי	פרטי ^(ד)	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
1,709	187	1,896	יתרת חובות לא צוברים בארגון מחדש לתחילת התקופה
536	174	710	ארגונים מחדש לא צוברים שבוצעו במהלך התקופה
(109)	(128)	(237)	חובות בארגון מחדש שחזרו לסיווג צובר
(69)	(33)	(102)	חובות לא צוברים בארגון מחדש שנמחקו
(432)	(53)	(485)	חובות לא צוברים בארגון מחדש שנפרעו
1,635	147	1,782	יתרת חובות לא צוברים בארגון מחדש לסוף התקופה

- (א) הנתונים אינם כוללים את יתרות בנק לאומי ארה"ב, אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וכיאר 16.א](#).
- (ב) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים כפי שפורסמו בעדכון תקינה 13-2016 ASU. ראה [כיאר 2.1.ב](#).
- (ג) מספרי השוואה מוצגים בהתאם למתכונת הגילוי החדשה, למידע נוסף בנוגע ליישום המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלף חובות פגומים) ראה [כיאר 2.1.ב](#).
- (ד) כולל יתרת חובות של פרטי אחר והלוואות לדיר.

גילוי, הערכה, סיווג וכללי הפרשה להפסדי אשראי

בנושא הוצאות בגין הפסדי אשראי וסיווג חובות בעייתיים הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים שנכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2022 המאמצות את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי (CECL) והוראות ספציפיות נוספות בנושא הלוואות לדיר ועדכונים של הוראות נוספות ממועד זה בנושא סיווג חובות. בהתאם למתודולוגיה המעודכנת, ההפרשה להפסדי אשראי מורכבת הן מנדבך כמותי והן מנדבך איכותי. ככלל, אומדני הבנק מבוססים על הפסדי עבר לאחר התאמתם בגין השתנות מאפייני האשראי, התאמה בגין התנאים הכלכליים הנוכחיים ותחזיות סבירות לעתיד. כתלות בתיק האשראי, הרכיבים הכמותיים מבוססים בין היתר, על מחיקות חשבונאיות נטו (net charge-offs), הסתברויות לכשל (Probability of Default) והפסד בהיתן כשל (Loss Given Default). אומדנים אלה מתחשבים בשורה של מאפייני סיכון ומאפיינים כלכליים כגון היקף הפסדי העבר, פרופיל הסיכון של קבוצות הסיכון, סיווג החוב, הרכב תיק האשראי, מצב הביטחונות, תיאבון הסיכון, תנאי הכלכלה הקיימים והחזויים וכיצא באלה. אומדני הבנק כוללים הערכות המשקפות, בין היתר, תנאי אי וודאות ומטבעם יכולים להשתנות מעת לעת. למידע נוסף בנושא יישום כללי החשבונאות החדשים ראה [כיאר 1.1.ב](#).

להלן פירוט מדדי ניתוח איכות האשראי לציבור, ההוצאות וההפרשה להפסדי אשראי, בנטרול נתוני בנק לאומי ארה"ב^(ה)

30 בספטמבר 2022 ^(א)			
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל
באחוזים			
ניתוח איכות האשראי לציבור			
0.74	0.44	0.65	0.65
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר ^(ב) מיתרת האשראי לציבור			
0.81	0.44	0.88	0.70
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר ^(ב) או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור			
1.94	0.50	2.23	1.53
שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור			
2.36	1.70	6.73	2.50
שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור			
ניתוח ההוצאות בגין הפסדי האשראי לתקופת הדיווח^(א)			
-	0.06	0.38	0.06 ^(ג)
שיעור ההוצאות להפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור			
(0.02)	0.02	0.33	0.02
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת			
ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור			
1.58	0.31	2.43	1.26
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור			
212.44	70.00	373.74	195.61
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר			
195.06	70.00	277.15	179.27
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר ^(ב) או נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר			
(78.98)	19.39	7.50	70.57
יחס יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מהמחיקות נטו בגין אשראי לציבור ^(א/ד)			

(א) על בסיס שנתי.

(ב) למידע נוסף בנוגע ליישום המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלף חובות פגומים) ראה [ביאור 1.ב.2](#).

(ג) כולל הוצאות להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, בנקים, ממשלות ואג"ח.

(ד) במיליוני ש"ח.

(ה) הנתונים אינם כוללים את יתרות בנק לאומי ארה"ב, אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley, לפרטים נוספים ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16.א](#).

בתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2022 נרשם שיפור בחלק מהמדדים המובאים לעיל. הבנק ממשיך לעקוב באופן זהיר והדוק אחר ההתפתחויות במצב המשק והשלכותיהן האפשריות על סיכוני האשראי.

למידע נוסף ופירוט לגבי השפעות מאקרו כלכליות ראה סעיף [השפעות מאקרו כלכליות](#) בתחילת פרק זה.

בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2022 הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא הפרשות להפסדי אשראי (CECL) והוראות ספציפיות נוספות בנושא הלוואות לדיוור ועדכונים של הוראות נוספות ממועד זה בנושא סיווג חובות בעייתיים.

מספרי ההשוואה מייצגים את מתודולוגיית רישום ההפרשה הקודמת ליישום CECL, אולם חלקם מוצגים לפי מתכונת הגילוי החדשה של הוראות הפיקוח בנושא זיהוי וסיווג חובות בעייתיים צוברים ולא צוברים (חלף חובות פגומים).

להלן פירוט מדדי ניתוח איכות האשראי לציבור, ההוצאות וההפרשה להפסדי אשראי, בנטרול נתוני בנק לאומי ארה"ב^(א) (המשך)

30 בספטמבר 2021 ^(ב)			
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל
באחוזים			
ניתוח איכות האשראי לציבור			
1.22	0.02	0.60	0.78
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר מיתרת האשראי לציבור			
1.26	0.70	0.79	1.04
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור			
2.88	0.70	2.25	2.13
שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור			
3.76	3.35	8.19	4.01
שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור			
ניתוח ההכנסות בגין הפסדי האשראי לתקופת הדיווח^(א)			
(0.46)	(0.13)	(0.29)	(0.34)
שיעור ההכנסות להפסדי אשראי בגין הציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור			
(0.14)	-	0.07	(0.07)
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת			
ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור			
1.87	0.54	2.59	1.51
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור			
153.01	^(ד)	431.29	192.67
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר			
147.78	77.65	328.50	144.62
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר			
(14.57)	135.50	35.15	(22.05)
שיעור יחס יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מהמחיקות נטו בגין אשראי לציבור ^(ה)			

(א) על בסיס שנתי.

(ב) מספרי השוואה מוצגים בהתאם למתכונת הגילוי החדשה, למידע נוסף בנוגע ליישום המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלף חובות פגומים) ראה [ביאור 2.1](#).

(ג) הנתונים אינם כוללים את יתרות בנק לאומי ארה"ב, אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley, לפרטים נוספים ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16.א](#).

(ד) שיעור גבוה מ-1,000 אחוז.

(ה) במיליוני ש"ח.

להלן פירוט מדדי ניתוח איכות האשראי לציבור, ההוצאות וההפרשה להפסדי אשראי, בנטרול נתוני בנק לאומי ארה"ב^(א) (המשך)

31 בדצמבר 2021 ^(א)			
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל
באחוזים			
ניתוח איכות האשראי לציבור			
1.03	0.02	0.73	0.69
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר מיתרת האשראי לציבור			
1.17	0.61	0.90	0.97
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או שנמצא בפגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור			
2.22	0.61	2.28	1.72
שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור			
2.98	2.83	7.27	3.30
שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור			
ניתוח ההכנסות בגין הפסדי האשראי לתקופת הדיווח			
(0.37)	(0.15)	(0.17)	(0.28)
שיעור ההכנסות להפסדי אשראי בגין הציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור			
(0.09)	- ^(ד)	0.07	(0.05)
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת			
ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור			
1.69	0.47	2.54	1.38
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור			
163.26	+ ^(ג)	346.83	200.00
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר			
143.80	78.06	281.03	141.73
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפגור של 90 ימים או יותר			
(20.25)	122.75	35.55	(32.23)
יחס יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מהמחיקות נטו בגין אשראי לציבור ^(ה)			

- (א) מספרי השוואה מוצגים בהתאם למתכונת הגילוי החדשה, למידע נוסף בנוגע ליישום המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלף חובות פגומים) ראה [ביאור 2.1](#).
- (ב) הנתונים אינם כוללים את יתרות בנק לאומי ארה"ב, אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. לפרטים נוספים ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16.A](#).
- (ג) שיעור גבוה מ-1,000 אחוז.
- (ד) שיעור נמוך מ-0.01 אחוז.
- (ה) במיליוני ש"ח.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק

30 בספטמבר 2022						
הפסדי אשראי ^{(ב)ו(ח)}						
מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:
סיכון	דירוג	ביצוע	אשראי	סיכון	הוצאות	מחיקות
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	הכנסות	הפרשה
כולל ^(א)	אשראי ^(ה)	אשראי ^(ה)	אשראי	לא צובר	אשראי	אשראי
במיליוני ש"ח						
בגין פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
תעשייה	35,269	34,309	839	90	112	(24)
בינוי ונדל"ן - בינוי ^(ו)	98,671	98,029	457	106	51	(9)
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	44,500	44,284	186	113	(188)	(114)
מסחר	39,206	38,609	571	126	81	12
שירותים פיננסיים	47,041	46,963	78	65	61	(14)
ענפים אחרים	57,405	55,546	1,473	671	(60)	14
סך הכל מסחרי	322,092	317,740	3,604	1,171	57	(135)
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	121,938	119,951	581	520 ^(ז)	54	13
אנשים פרטיים - אחר	44,170	42,005	706	197	85	74
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	488,200	479,696	4,891	1,888	196	(48)
בנקים בישראל וממשלות בישראל	36,680	36,680	-	-	2	-
סך הכל פעילות בישראל	524,880	516,376	4,891	1,888	198	(48)
בגין פעילות לווים בחו"ל						
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	56,301	53,806	1,944	816	(30) ^(ט)	140 ^(ט)
בנקים וממשלות בחו"ל	40,629	40,628	1	1	17	-
סך הכל פעילות בחו"ל	96,930	94,434	1,945	817	(13)	140
סך הכל פעילות בישראל ובחו"ל	621,810	610,810	6,836	2,705	185	92

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני כפי שעודכנו בהוראות הדיווח לציבור בחוזר מיום 24 ביולי 2022, בעקבות פרסום הוראה 203A (לפרטים נוספים ראה: פרק [ההון והלימות ההון](#)). לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות^(ב), אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 120,841,37,962,1,345,75,250,386,412 מיליון ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ד) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לכיצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ו) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

(ז) למידע נוסף בנוגע ליישום לראשונה של המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלק חובות פגומים) ראה [ביאור 2.ב.1](#).

(ח) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לפי CECL - למידע נוסף ראה [ביאור 1.ב.1](#).

(ט) בהתייחס לתוצאות ללא בנק לאומי ארה"ב, הכנסות מהפסדי אשראי מסך פעילות חו"ל - ציבור הסתכמו בכ-44 מיליון ש"ח ומחיקות חשבונאיות נטו הסתכמו בכ-100 מיליון ש"ח.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)

30 בספטמבר 2021						
הפסדי אשראי ^(ג)						
יתרת	מחיקות	הוצאות	מזה:	מזה:	מזה:	סיכון
הפרשה	חשבונאיות	(הכנסות)	סיכון	סיכון	דירוג	אשראי
להפסדי	נטו	בגין הפסדי	אשראי לא	אשראי	ביצוע	אשראי
אשראי		אשראי	צובר ^(ד)	בעייתי ^(ה)	אשראי ^(ה)	כולל ^{(א)(ח)}
במיליוני ש"ח						
בנין פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
(447)	(11)	(1)	183	545	26,791	27,442
תעשייה						
(604)	(25)	98	83	346	73,254	73,742
בינוי ונדל"ן - בינוי ^(ו)						
(439)	(57)	(14)	143	252	38,215	38,933
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן						
(340)	5	(132)	141	565	30,892	31,547
מסחר						
(221)	(8)	(19)	4	8	42,146	42,154
שירותים פיננסיים						
(905)	(127)	(495)	790	1,709	48,214	50,223
ענפים אחרים						
(2,956)	(223)	(563)	1,344	3,425	259,512	264,041
סך הכל מסחרי						
(540)	4	(91)	18	701	99,982	103,328
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור						
(719)	14	(57)	162	624	37,284	39,726
אנשים פרטיים - אחר						
(4,215)	(205)	(711)	1,524	4,750	396,778	407,095
סך הכל ציבור - פעילות בישראל						
(1)	-	-	-	-	36,215	36,215
בנקים בישראל וממשלות בישראל						
(4,216)	(205)	(711)	1,524	4,750	432,993	443,310
סך הכל פעילות בישראל						
בנין פעילות לווים בחו"ל						
(891)	84	(18)	1,437	3,127	69,287	74,198
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל						
(2)	-	-	1	1	60,525	60,526
בנקים וממשלות בחו"ל						
(893)	84	(18)	1,438	3,128	129,812	134,724
סך הכל פעילות בחו"ל						
(5,109)	(121)	(729)	2,962	7,878	562,805	578,034
סך הכל פעילות בישראל ובחו"ל						

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות^(ב), אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 346,820, 134,037, 13,772, 6,565, 76,840 מיליון ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ד) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ו) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

(ז) מספרי השוואה מוצגים בהתאם למתכונת הגילוי החדשה, למידע נוסף בנוגע ליישום המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלף חובות פגומים) ראה [ביאור 2.1](#).

(ח) מספרי השוואה לא הוצגו מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה של הגדרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני אשר עודכנו בהוראות הדיווח לציבור בחוזר מיום 24 ביולי 2022, בעקבות פרסום הוראה 203A (לפרטים נוספים ראה פרק [ההון והלימות ההון](#)).

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)

31 בדצמבר 2021						
הפסדי אשראי ^(ג)						
יתרת	מחיקות	הוצאות	מזה:	מזה:	מזה:	סיכון
הפרשה	חשבונאיות	(הכנסות)	סיכון	סיכון	דירוג	אשראי
להפסדי	נטו	בגין הפסדי	אשראי לא	אשראי	ביצוע	אשראי
אשראי		אשראי	צובר ^(ד)	בעייתי ^(ד)	אשראי ^(ה)	כולל ^{(א)(ח)}
במיליוני ש"ח						
בנין פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
(417)	17	(1)	130	496	26,697	27,273
(682)	(28)	170	79	349	78,157	78,706
(468)	(66)	(2)	152	260	40,028	40,707
(297)	14	(166)	126	394	32,496	32,951
(268)	(8)	29	11	33	44,889	44,925
(814)	(137)	(597)	732	1,579	50,151	51,911
(2,946)	(208)	(567)	1,230	3,111	272,418	276,473
(489)	5	(141)	20	629	104,392	107,323
(727)	20	(44)	204	653	37,890	40,133
(4,162)	(183)	(752)	1,454	4,393	414,700	423,929
(1)	-	-	-	-	34,854	34,854
(4,163)	(183)	(752)	1,454	4,393	449,554	458,783
בנין פעילות לווים בחו"ל						
(819)	93	(60)	1,310	2,944	70,704	75,286
(2)	-	-	-	-	64,267	64,267
(824)	93	(60)	1,310	2,944	134,971	139,553
(4,984)	(90)	(812)	2,764	7,337	584,525	598,336

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות^(ג), אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 364,653,825,668, 13,811,244,782, 134,857 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בכנקים (למעט פיקדונות בכנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ד) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ו) כולל הלוואות לדיוור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ז) מספרי השוואה מוצגים בהתאם למתכונת הגילוי החדשה, למידע נוסף בנוגע ליישום המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלף חובות פגומים) ראה [ביאור 2.1.2](#).
- (ח) מספרי השוואה לא הוצגו מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה של הגדרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני אשר עודכנו בהוראות הדיווח לציבור בחוזר מיום 24 ביולי 2022, בעקבות פרסום הוראה 203A (לפרטים נוספים ראה פרק [ההון והלימות ההון](#)).

סיכונים בענפי הבינוי והנדל"ן

הפעילות ומגבלות הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן

ענף הבינוי והנדל"ן הינו תחום פעילות שבו לבנק חשיפת אשראי משמעותית. בדומה לענפי המשק האחרים, מוגדרים במדיניות האשראי של הבנק מתודולוגיות ופרמטרים פנימיים למימון עסקאות בכל אחד מענפי המשנה של תחום הנדל"ן.

האשראי לענף הנדל"ן תואם את תיאבון הסיכון של הבנק, לאור תחזיות מאקרו כלליות, חיתום קפדני, שיטת המימון והפיקוח ההדוקה, הגיבוי בביטוחנות נדל"ן והתמחור ההולם. בשל כך, ומתוך רצון להמשיך ולהיות דומיננטיים במימון הענף, הבנק פועל לניצול מיטבי ואפקטיבי של המגבלות הפנימיות והרגולטוריות בנושא.

ברבעון השלישי של שנת 2022 נמשכה מגמת הגידול בפעילות ענף הבנייה והנדל"ן, אשר הביאה לגידול בביקוש לאשראי עסקי לענף זה במערכת הבנקאית ובגופי מימון חוץ בנקאיים.

המעקב אחר תיק האשראי בתחום הנדל"ן מבוצע באופן הדוק תוך ניטור המגמות בנתונים המאקרו כלכליים במשק וניטור התפתחות מאפייני הסיכון של סגמנט זה בבנק.

בחודשים האחרונים נרשמה היחלשות בביקוש לרכישת דיור, ברקע סביבת מאקרו של עלייה מהירה באינפלציה ובריבית וצפי להאטה בצמיחה. מאידך ההערכה היא כי המחסור המתמשך בדירות ביחס להיצע ימשיך לייצר ביקושים בטווח הבינוני והארוך. הבנק בוחן את השלכות עליית הריבית וההאטה, שנרשמה בחודשים האחרונים בביקושים לדיור, על נזילות החברות. ההערכה עד כה היא כי לא צפויה השפעה מהותית.

לאומי ממשיך לפעול באופן אקטיבי להרחבת הייזום בתיק הנדל"ן, תוך מיקוד בסגמנט המגורים ובלקוחות נבחרים בעלי חוסן פיננסי גבוה. הבנק מקפיד על פיזור בין אזורים גיאוגרפיים שבהם מוקמים הפרויקטים בהתאם לביקושים ובהתאם לתחזיות מאקרו כלכליות.

בשנים האחרונות, הצמיחה בתיק האשראי לנדל"ן בלאומי לוותה בעלייה מסוימת בשיעורי המימון בהתאם לתנאי התחרות המתגברת בשוק. עיקר העלייה בשיעורי המימון רוכזה במימון קרקעות ופרויקטים למגורים באזורי ביקוש.

חלקו של סיכון האשראי הבעייתי בענפי הבינוי והנדל"ן (פעילות בישראל) ממשיך להיות נמוך משמעותית מחלק סיכון האשראי הבעייתי בתיק הכולל.

נכון ליום 30 בספטמבר 2022 הבנק עומד במגבלה הרגולטורית הקבועה בחוק. בנוסף, הבנק קבע מגבלות פנימיות שהינן בהלימה להערכת הבנק את הסיכון בענפי המשנה השונים. יחד עם זאת, בשים לב לצרכי האשראי המשמעותיים בענף מחד, ולמגבלה הרגולטורית מאידך, פועל הבנק ליישום תכנית להפחתת יחס הריכוזיות בענף.

ביום 3 במאי 2022 פורסם חוזר סופי בנושא, הרחבת הדיווח לפיקוח על ענף הבינוי והנדל"ן, שתחולתו החל מיום 30 בספטמבר 2022. הבנק יישם את דרישות החוזר.

לפרטים אודות השפעת עדכון הוראה 203 בנושא הגדלת הקצאת ההון בגין מימון רכישת קרקע בשיעור LTV מעל 80%, ראה סעיף [שינויים רגולטוריים ונוספים במדידת דרישות ההון](#), בפרק הון והלימות ההון בדוח זה.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

למידע נוסף אודות הפעילות ומגבלות הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן ראה פרק [סיכונים אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021](#).

השפעות מאקרו כלכליות

בענף "הבנייה למגורים" הביקוש הקשיח יחסית הנובע מהגידול באוכלוסייה וסביבת המאקרו התומכת (התאוששות חזקה ממשבר הקורונה, סביבת ריבית נמוכה), הביאו בשנתיים האחרונות לגאות משמעותית בעסקאות לרכישת דירות מגורים. מספר הדירות הגמורות המשיך בשנה האחרונה להיות נמוך מהביקוש.

עם זאת, בחודשים האחרונים החלה היחלשות בביקוש לרכישת דיור, זאת, ברקע סביבת מאקרו אשר הולכת ונעשית פחות תומכת בביקוש לנדל"ן כתוצאה מעלייה מהירה באינפלציה ובריבית וצפי להאטה בצמיחה. היחלשות הביקוש, לצד העלייה הניכרת שנרשמה בשנה האחרונה בהתחלות הבנייה, עשויות להביא לעצירת העלייה במחירי הדירות בשנה הקרובה, וייתכן אף לירידה מתונה בהם.

בתחום המסחר, מראשית שנת 2022 מסתמנת האטה בפעילות ענפי המסחר, ברקע הגידול בנסיעות ישראלים לחו"ל ולנוכח דעיכת ההשפעה של התפרצות "הביקוש הכבוש" עם הסרת מגבלות הקורונה. במבט קדימה, גורמים אלה, לצד גורמים נוספים (פגיעת האינפלציה ועליית הריבית בכח הקנייה של הציבור, כניסת היצע רחב של שטחי מסחר, המשך התרחבות נתח הסחר המקוון) עשויים להוביל להאטה בפעילות המרכזים המסחריים בשנה הקרובה. עיקר ההאטה עשויה להיות מורגשת במרכזים המסחריים הגדולים, בעוד שמרכזים שכונתיים עשויים להפגין ביצועים טובים יותר.

בתחום המשרדים, במחצית הראשונה של 2022 נמשכה התאוששות הענף ממשבר הקורונה, כך שבמרבית אזורי המשרדים של מטרופולין תל אביב חזרו היקפי התפוסות ומחירי השכירות לרמתם מלפני המשבר, ובתל אביב עצמה הם אף עלו באופן משמעותי על רמתם מאז. יוצאי דופן הם אזורי פתח תקווה ובני ברק, בהם היקפי התפוסות נמוכים משהיו לפני משבר הקורונה וזאת לנוכח לחצי היצע חזקים. צפי להמשך גידול משמעותי בהיצע המשרדים החדשים (בפרט בפרברי תל אביב), לצד מגמת ההאטה בפעילות המשק, הם גורמים שעשויים להכביד על המשך העלייה במחירים ובהיקפי התפוסות בשוק בשנה הקרובה.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

למידע נוסף ולפירוט לגבי השפעת משבר הקורונה ראה פרק [סיכונים אשראי בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2021](#).

התפתחות סיכון אשראי כולל לענף בינוי ונדל"ן (בישראל ובחו"ל)

	30 בספטמבר		31 בדצמבר ^(ב)		שינוי בהשוואה ל-31 בדצמבר 2021
	2022	2021	2021	2021	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		באחוזים
סיכון אשראי מאזני ^(א)	97,148	85,054	90,905	6,243	6.9%
ערביות לרוכשי דירות ^(א)	9,481	7,060	7,669	1,812	23.6%
סיכון אשראי חוץ מאזני אחר ^{(א)(ב)}	45,404	36,862	37,872	7,532	19.9%
סך הכל סיכון אשראי כולל	152,033	128,976	136,446	15,587	11.4%

(א) במונחי סיכון אשראי.

(ב) בהתייחס למספרי ההשוואה ללא בנק לאומי ארה"ב, סיכון אשראי מאזני ליום 30 בספטמבר 2021 וליום 31 בדצמבר 2021 הסתכם לכ-76,928 מיליון ש"ח וכ-82,289 מיליון ש"ח, בהתאמה. כמו כן סיכון אשראי חוץ מאזני אחר ליום 30 בספטמבר 2021 וליום 31 בדצמבר 2021 הסתכם לכ-35,599 מיליון ש"ח וכ-36,637 מיליון ש"ח, בהתאמה.

להלן פרטים על סיכון אשראי כולל בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי שיעור המימון וכושר ספיגה - הבנק

30 בספטמבר 2022			
סיכון אשראי ^(א) כולל			
קרקעות	נדל"ן בתהליכי בנייה למגורים	נדל"ן שבנייתו הושלמה	סך הכל
במיליוני ש"ח			
שיעור המימון^(ב)			
עד 45%	1,803	13,695	15,498
מעל 45% עד 65%	2,884	12,667	15,551
מעל 65% עד 80%	19,255	10,182	29,437
מעל 80%	4,104	3,419	7,523
כושר ספיגה^(ג)			
כושר ספיגה עד 30	1,992		1,992
כושר ספיגה מעל 30 עד 40	4,747		4,747
כושר ספיגה מעל 40 עד 75	9,635		9,635
כושר ספיגה 75 ומעלה	8,763		8,763
פרוייקטים בתחילת בנייה	6,783		6,783

(א) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

(ב) שיעור המימון - היחס בין יתרת סיכון האשראי הכולל למועד הדיווח לבין השווי של ביטחון הנדל"ן המבטיח את סיכון האשראי למועד הדיווח.

(ג) כושר ספיגה - מדד המבטא את השיעור המירבי של שחיקת מחירי מלאי הדירות, כך שעדיין יהיה מקור כיסוי מספק לעלויות הפרוייקט וזאת בהתחשב בהון העצמי שהושקע ובמכירה מוקדמת.

להלן הרכב ייעוד האשראי בביטחון נדל"ן בישראל - הבנק

30 בספטמבר		31 בדצמבר
2022		2021
סיכון אשראי ^(א) כולל		
במיליוני ש"ח		
דיור	61,239	51,195
משרדים	19,145	17,249
תעשייה	6,375	4,691
מסחר ושירותים	22,567	22,590
סך הכל סיכון אשראי כולל בביטחון נדל"ן בישראל	109,326	95,725

(א) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

ניתוח איכות האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן

30 בספטמבר		31 בדצמבר
2022		2021
במיליוני ש"ח		שינוי באחוזים
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי		
סיכון אשראי שאינו בעייתי	150,714	134,002
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי		
שאינו בעייתי	455	1,165
בעייתי צובר ^(א)	479	740
לא צובר ^(א)	385	539
סך הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי	1,319	2,444
סך הכל	152,033	136,446

(א) מספרי השוואה מוצגים בהתאם למתכונת הגילוי החדשה, למידע נוסף בנוגע ליישום המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלף חובות פגומים) ראה [ביאור 2.2.1](#).

קבוצות לווים¹

הבנק מקיים תהליכי מעקב סדורים על מנת לוודא כי הוא ממלא אחר מגבלות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

נכון ליום 30 בספטמבר 2022, הבנק עומד במגבלות הקבועות בהוראה.

למידע נוסף אודות קבוצות לווים ראה פרק [סיכונים אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021](#).

¹ קבוצת לווים הם כל אלה יחד: הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה. כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. תאגיד מוחזק שהינו מהותי עבור מחזיק שאין לו שליטה, וכל הנשלט על ידם. לווים הקשורים באופן שפגיעה ביציבות הפיננסית של אחד מהם עלולה להשליך על היציבות הפיננסית של האחר, או שאותם גורמים עלולים להשליך על היציבות הפיננסית של שניהם.

חשיפה למדינות זרות

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים במאוחד או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם:

30 בספטמבר 2022			
חשיפה (אוביג'ו)			
סך הכל	חוץ מאזנית ^(ד)	מאזנית	
במיליוני ש"ח			
36,023	9,114	26,909	ארה"ב
30,261	18,391	11,870	בריטניה
2,419	1,531	888	צרפת
5,350	3,918	1,432	שוויץ
8,827	2,514	6,313	גרמניה
23,965	5,476	18,489	אחרות
106,845	40,944	65,901	סך הכל החשיפה למדינות זרות
617	211	406	מזה: סך החשיפות למדינות ה-GIPS ^(ה)
2,253	1,345	908	מזה: סך החשיפות למדינות ה-LDC ^(ו)
431	197	234	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ^(ז)
30 בספטמבר 2021			
חשיפה (אוביג'ו)			
סך הכל	חוץ מאזנית ^(ד)	מאזנית	
במיליוני ש"ח			
36,401	7,624	28,777	ארה"ב
35,134	12,985	22,149	בריטניה
3,880	2,434	1,446	צרפת
4,346	1,724	2,622	שוויץ
5,163	1,389	3,774	גרמניה
30,590	3,179	27,411	אחרות
115,514	29,335	86,179	סך הכל החשיפה למדינות זרות
1,232	259	973	מזה: סך החשיפות למדינות ה-GIPS ^(ה)
2,000	917	1,083	מזה: סך החשיפות למדינות ה-LDC ^(ו)
193	17	176	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ^(ז)

[ראה הערות בעמוד הבא.](#)

חשיפה למדינות זרות (המשך)

31 בדצמבר 2021			
חשיפה (א) (ב) (ג) (ד)			
סך הכל	חוץ מאזנית ^(ד)	מאזנית	במיליוני ש"ח
45,182	8,329	36,853	ארה"ב
30,764	10,971	19,793	בריטניה
4,242	2,355	1,887	צרפת
4,758	2,303	2,455	שוויץ
4,763	1,501	3,262	גרמניה
28,410	4,637	23,773	אחרות
118,119	30,096	88,023	סך הכל החשיפה למדינות זרות
908	300	608	מזה: סך החשיפות למדינות ה-GIPS ^(ה)
2,492	1,161	1,331	מזה: סך החשיפות למדינות ה-LDC ^(ו)
258	50	208	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ^(ז)

- (א) החשיפה למדינות זרות מוצגת על בסיס סיכון סופי.
- (ב) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים.
- (ג) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים מוצג לאחר הפחתת סיכון אשראי.
- (ד) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (ה) החשיפה למדינות ה-GIPS כוללת את המדינות: יוון, איטליה, פורטוגל וספרד.
- (ו) החשיפה למדינות ה-LDC כוללת את המדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות, שהינן ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.
- (ז) הבנק קבע מספר קריטריונים שעל פיהם נקבעה רשימת המדינות אשר התנאים הנוכחיים בהן עשויים להעיד על בעיות נזילות ויתכן שיהיו בעלי השפעה על יכולת הפירעון שלהן. היתרה מתייחסת ל-17 מדינות (ב-30 בספטמבר 2021 ל-11 מדינות, ב-31 בדצמבר 2021 ל-14 מדינות). לא נכללות במדידה חשיפות למדינות בדירוגי השקעה, אלא אם זוהו פרטנית ככאלה עם בעיות נזילות הצפויות להיות בעלות השפעה מהותית על כושר הפירעון שלהן.
- (ח) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני כפי שעודכנו בהוראות הדיווח לציבור בחוזר מיום 24 ביולי 2022, בעקבות פרסום הוראה 203A (לפרטים נוספים ראה: פרק [ההון והלימות ההון](#)). מספרי ההשוואה לא הוצגו מחדש.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים מתייחסת לבנקים, לבנקים להשקעות, דילרים/ברוקרים, חברות ביטוח וגופים מוסדיים. הבנק מנהל מעקב הדוק אחר מצבם של בנקים בעולם ומנתח באופן תדיר את איתנותם הפיננסית. הבנק מנהל רשימה מצומצמת של בנקים איכותיים שמולם יש חשיפות אשראי קבוצתיות.

האירועים הגיאוגרפיים-פוליטיים כמו גם צעדי הבנקים המרכזיים בעולם עשויים להשפיע על מצבם הפיננסי של המוסדות הפיננסיים מולם פועל הבנק. הבנק מנטר אחר מצבם הפיננסי של המוסדות הפיננסיים הזרים זאת כחלק מאופן ניהול החשיפה למוסדות פיננסיים זרים ומתאים את החשיפה בהתאם לשינויים בסביבת הסיכון.

להלן חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים^(א)

ליום 30 בספטמבר 2022 ^(ה)			
חשיפת אשראי נוכחית	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ^(ג)	סיכון אשראי מאזני ^(ב,ו)	במיליוני ש"ח
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(ד)			
28,281	1,123	27,158	AAA עד AA-
6,784	1,172	5,612	A+ עד A-
486	245	241	BBB+ עד BBB-
50	20	30	BB+ עד B-
10	-	10	נמוך מ: B-
70	-	70	ללא דרוג
35,681	2,560	33,121	סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים

ליום 30 בספטמבר 2021 ^(ה)			
חשיפת אשראי נוכחית	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ^(ג)	סיכון אשראי מאזני ^(ב,ו)	במיליוני ש"ח
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(ד)			
31,514	799	30,715	AAA עד AA-
6,740	947	5,793	A+ עד A-
366	174	192	BBB+ עד BBB-
61	14	47	BB+ עד B-
-	-	-	נמוך מ: B-
98	-	98	ללא דרוג
38,779	1,934	36,845	סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים

ליום 31 בדצמבר 2021 ^(ה)			
חשיפת אשראי נוכחית	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ^(ג)	סיכון אשראי מאזני ^(ב,ו)	במיליוני ש"ח
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(ד)			
26,553	792	25,761	AAA עד AA-
6,829	1,128	5,701	A+ עד A-
334	166	168	BBB+ עד BBB-
33	18	15	BB+ עד B-
-	-	-	נמוך מ: B-
94	-	94	ללא דרוג
33,843	2,104	31,739	סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים

- (א) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, דילרים/ברוקרים, חברות ביטוח וגופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו.
- (ב) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי מאזני אחר בגין מכשירים נגזרים והשקעות באגרות חוב כולל אגרות חוב של בנקים מסוג Subordinated ב-30 בספטמבר 2022 בשווי של 603 מיליון ש"ח (ב-30 בספטמבר 2021 - 627 מיליון ש"ח וב-31 בדצמבר 2021 - 597 מיליון ש"ח).
- (ג) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי (ללא נגזרים חוץ מאזניים).
- (ד) הבנק משתמש בדירוג של סוכנויות הדירוג המוכרות - ECAI.
- (ה) נכון לימים 30 בספטמבר 2022, 30 בספטמבר 2021 ו-31 בדצמבר 2021, לא קיים סיכון אשראי בעייתי מול מוסדות פיננסיים זרים.
- (ו) סיכון אשראי מאזני כפי שעודכן בהוראות הדיווח לציבור בחוזר מיום 24 ביולי 2022, בעקבות פרסום הוראה 203A (לפרטים נוספים ראה: פרק [ההון והלימות ההון](#)). מספרי ההשוואה לא הוצגו מחדש

הערות:

1. חשיפות האשראי אינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (למידע נוסף ראה [ביאור 5](#)).
2. חלק מהבנקים קיבלו תמיכות ממשלתיות באופנים שונים, ובכלל זה בהשקעה ישירה בהון הבנק, בערבות ממשלתית לתיקי נכסים מסוימים של הבנקים, בערבויות לגיוס מקורות לבנקים, וכו'.
3. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומים זרים) ראה [ביאור 11](#).

סיכונים בתיק הלוואות לדיור

התפתחויות בסיכוני אשראי

ההתפתחויות שחלו במשק בשנים האחרונות (סביבת ריבית נמוכה, ביצועי מחיר למשתכן ועלייה במחירי הדיור) הביאו לגידול משמעותי בהיקף האשראי לדיור בישראל, הן למטרת מגורים והן למטרת השקעה. למרות מגמת עליית הריבית והאינפלציה, רמת הביקושים למשכנתאות נותרה גבוהה, גם ברבעון השלישי של שנת 2022. תיק הלוואות לדיור מנוטר באופן שוטף תוך ניתוח המגמות במאפייני ובמוקדי הסיכון ובכלל זה ניתוח השפעת עליית הריבית והאינפלציה הצפויה. במסגרת העמדת הלוואות לדיור, מעמיד הבנק גם הלוואות פרטניות למשתתפים בקבוצת רכישה. במהלך תשע החודשים הראשונים של שנת 2022 חל גידול בהעמדות אשראי חדש לדיור בישראל ("ביצועים") לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

הלן נתונים על ביצועי הלוואות חדשות שניתנו והלוואות שמוחזרו לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים בישראל

שיעור השינוי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2021	2022	
	במיליוני ש"ח		
			מכספי הבנק
18.0	19,339	22,824	
(13.2)	114	99	מכספי האוצר
17.8	19,453	22,923	סך כל הלוואות חדשות
38.8	1,280	1,776	הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק
19.1	20,733	24,699	סך כל ביצועים

ההלוואה הממוצעת שהועמדה על ידי הבנק בתקופה המדווחת הייתה 992 אלפי ש"ח, לעומת 897 אלפי ש"ח בשנת 2021 ו-781 אלפי ש"ח בשנת 2020.

שינויים רגולטוריים:

- ביום 31 באוגוסט 2022 נכנס לתוקף תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 451. מטרת התיקון הגברת שקיפות המידע ללקוחות ושיפור סביבת התחרות בשוק המשכנתאות. התאגיד הבנקאי נדרש להציג ללקוח באישור העקרוני שלושה תמהילי "סל" אחידים וסל נוסף "סל מוצע" - תמהיל מוצע ללקוח. הלוואות כגון: הלוואות "לכל מטרה" במשכון דירת מגורים, שאינן מיועדות לרכישת זכויות במקרקעין, הלוואות לדיור ללא משכון דירת מגורים (כגון הלוואות לשיפוצים) ובלבד שמשך תקופת ההלוואה קצר מ-10 שנים, הוחרגו מהדרישה להצגת סלים אחידים.
- לרשות הלקוחות עומד כלי, מחשבון, מקוון לביצוע סימולציות של העמדת הלוואה בסכומים שונים ולתקופות שונות.
- המענה ללקוח האם נענה לבקשתו או לא, נעשה בכתב תוך 5 ימי עסקים מיום הגשת הבקשה לקבלת הלוואה. במקרים חריגים, של הלוואות שמאפייניהן הוגדרו מראש במדיניות האשראי של הבנק, יינתן אישור עקרוני בתוך 7 ימי עסקים ותינתן ללקוח הודעה על החריגה במשך הזמן לטיפול בבקשתו והסיבה לכך.
- בהתאם להוראה, מוצג ללקוח מידע ביישום אינטרנטי אודות חשבונותיו באופן מקוון. במקרים בהם הלקוח אינו מקבל מידע באופן מקוון הבנקאי ימסור לו המידע בכתב.
- הוגדרו כללים אחידים לחישוב "הריבית הכוללת החזויה" במערכת הבנקאית.
- ביום 22 באוגוסט 2022 נכנס לתוקף תיקון חוק הבנקאות (שירות ללקוח) הקובע תקרה לעמלת פתיחת תיק להלוואה לדיור, בגובה של 360 ש"ח.
- ביום 6 לאוקטובר 2022 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין 329B בנושא "מכירת הלוואות לדיור ושיתופי פעולה להעמדת הלוואות לדיור". תחילת ההוראה עם פרסומה.

התפתחות יתרת האשראי לדיור נטו בישראל

שנת דיווח	יתרת תיק האשראי במיליוני ש"ח	שיעור השינוי ב-%
31 בדצמבר 2020	89,594	7.0
31 בדצמבר 2021	103,109	15.1
30 בספטמבר 2022	116,530	13.0

כאמור, בשנים 2020 ו-2021 חל גידול בהיקף האשראי לדיור בין היתר על רקע ההתעוררות בשוק הנדל"ן כתוצאה מהבשלת פרויקטים של מחיר למשתכן וחזרה חלקית של משקיעים. הגידול נמשך בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022.

במסגרת הניטור אחר מוקדי הסיכון בתיק ההלוואות לדיור נערך מעקב גם על מאפייני התיק ומאפייני האשראי החדש, וביניהם על התפלגות האשראי החדש לפי שיעורי מימון (שיעור מימון הינו היחס בין סך האשראי שאושר ללווה, אף אם טרם הועמד כולו או חלקו בפועל, לבין שווי הנכס המשועבד בעת העמדת מסגרת האשראי) ויחס החזר (יחס החזר מוגדר כיחס בין ההכנסה החודשית הפנויה ובין החזר החודשי).

התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך כל תיק האשראי במיליוני ש"ח	מגזר לא צמוד		מגזר צמוד מדד		מגזר מט"ח	
	ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית משתנה	
	שיעור מתיק האשראי במיליוני ש"ח	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור מתיק האשראי במיליוני ש"ח	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור מתיק האשראי במיליוני ש"ח	יתרה במיליוני ש"ח
89,594	40.6	36,380	15.7	19,658	21.9	575
103,109	41.4	42,655	14.7	21,440	20.8	486
116,530	42.0	48,931	13.5	23,280	20.0	491

התפתחות האשראי החדש לדיור על פי מסלולי ריבית בישראל

להלן התפתחות ביצוע האשראי החדש על פי מסלולי ריבית משתנה וקבועה (הלוואה בריבית משתנה הינה הלוואה שהריבית שהיא נושאת עשויה להשתנות לאורך תקופת חיי ההלוואה):

ממוצע שנתי	2020		2021		2022	
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני
שיעור מביצוע						
קבועה - צמודה	16.7	16.2	12.4	11.0	9.2	8.6
משתנה כל 5 שנים ומעלה - צמודה	18.5	16.9	14.8	14.1	12.4	9.3
משתנה עד 5 שנים - צמודה	-	0.1	0.4	3.0	4.5	6.6
קבועה - לא צמודה	29.5	28.8	27.3	30.3	32.4	32.4
משתנה כל 5 שנים ומעלה - לא צמודה	3.1	1.7	1.6	1.3	1.3	1.0
משתנה עד 5 שנים - לא צמודה	32.2	36.3	39.9	40.1	40.0	42.0
משתנה - מט"ח	-	-	0.1	0.2	0.2	0.1

שיעור האשראי החדש שהעמיד הבנק בהלוואות לדיור בריבית משתנה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 עמד על 59.2% לעומת כ-57.9% במהלך שנת 2021. החל מה-17 בינואר 2021 מגבלת ההלוואות בריבית משתנה קובעת כי היחס בין חלק ההלוואה לדיור בריבית משתנה לבין סך ההלוואה, לא יעלה על 66.66%.

להלן יתרת תיק הלוואות לדיור, היתרות בפיגור מעל 90 יום וחובות שאינם צוברים בישראל^(א)

יתרת חוב רשומה	סכום כפיגור או שאינו צובר	שיעור מיתרת החוב הרשומה	ב- %
90,228	720	0.80	31 בדצמבר 2020
103,599	609	0.59	31 בדצמבר 2021
116,895	520	0.44	30 בספטמבר 2022

(א) למידע נוסף בנוגע ליישום המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלק חובות פגומים) ראה [ביאור 1.ב.2](#).

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2022, הכוללת את ההפרשה הקבוצתית על הלוואות לדיור הינה 365 מיליון ש"ח המהווה 0.31% מיתרת האשראי לדיור, לעומת יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2021, בסך של 489 מיליון ש"ח המהווה 0.47% מיתרת האשראי לדיור.

התפתחות שיעור מימון, באשראי חדש, מעל 60% בישראל

להלן התפתחות האשראי החדש שהעמיד הבנק בשיעור מימון הגבוה מ-60% (שיעור מימון הינו היחס בין שיעור האשראי שאושר ללווה, אף אם טרם הועמד כולו או חלקו בפועל, לבין שווי הנכס המשועבד, בעת העמדת מסגרת האשראי):

2020		2021			2022			שיעור מימון
ממוצע שנתי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
								באחוזים ^(א)
19.7	20.7	22.4	21.8	21.7	23.2	22.7	22.4	מעל 60 ועד 70 כולל
19.1	21.5	23.6	24.3	23.2	25.4	25.8	25.6	מעל 70 ועד 75 כולל
0.2	0.2	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	מעל 75

(א) מסך האשראי החדש לדיור שהעמיד הבנק.

התפתחות שיעור מימון, יתרת תיק האשראי בישראל

שיעור המימון הממוצע של יתרת תיק האשראי ליום 30 בספטמבר 2022 עומד על 48.4% לעומת 47% בשנת 2021.

התפתחות באשראי חדש, בו יחס ההחזר נמוך מ-2.5 בישראל

יחס ההחזר מוגדר כיחס בין ההכנסה החודשית הפנויה ובין ההחזר החודשי.

שיעור הלוואות שהועמדו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 בהן יחס ההחזר נמוך מ-2.5 במועד אישור האשראי, עמד על 0.31% מסך העמדות האשראי החדשות לעומת 0.29% בשנת 2021.

חישוב זה תואם את הנחיות בנק ישראל לצורך הדיווח על פי הוראה 876.

התפתחות באשראי חדש, בו מועדי הפירעון ארוכים מ-25 שנה בישראל

שיעור האשראי החדש של הלוואות לדיור, בהן מועדי הפירעון על פי חוזי הלוואה ארוכים מ-25 שנה, עמד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 בממוצע על כ-48% מסך האשראי החדש שהועמד, לעומת שיעור ממוצע של כ-39.5% במהלך שנת 2021.

למידע נוסף ראה פרק [סיכונים אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021](#).

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)

האשראי הפרטי, אשר יכולת החזר שלו מבוססת בעיקרה על כושר ההשתכרות של משק הבית, מאופיין בפיזור נרחב מאוד של לווים, במגוון של מוצרי אשראי (הלוואות לסוגיהן, עו"ש, כרטיסי אשראי) ובהיקף נמוך (בממוצע) של אשראי ללקוח בודד. פעילות הלקוחות הפרטיים מרוכזת, רובה ככולה, בחטיבה הבנקאית.

מדיניות האשראי הפרטי, אותה מגבשת החטיבה לניהול סיכונים בשיתוף החטיבה הבנקאית, מהווה נדבך מרכזי בהתוויית תיאבון הסיכון ובהכוננת הניהול השוטף של פעילות זאת.

בנוסף להקפדה על תהליכי החיתום, הניהול והבקרה ברמת הלווה הבודד, מתקיים ניטור שוטף אחר האשראי הפרטי ברמה האגרטיבית, בין השאר על בסיס סט מדדים פנימי.

למידע נוסף ופירוט לגבי השפעות מאקרו כלכליות ראה סעיף [השפעות מאקרו כלכליות](#) בתחילת פרק זה.

להלן התפתחות יתרות סיכון האשראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

יתרת סיכון אשראי	
במיליוני ש"ח	
31 בדצמבר 2020	43,108
31 בדצמבר 2021	40,121
30 בספטמבר 2022	44,157

להלן התפלגות של סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי התקופה הנותרת לפירעון (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

31 בדצמבר 2021		30 בספטמבר 2022		
שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	
17.3	4,785	18.4	5,575	עד שנה
19.0	5,253	17.3	5,251	מעל שנה עד 3 שנים
28.9	7,983	26.1	7,930	מעל 3 שנים עד 5 שנים
19.5	5,396	21.5	6,519	מעל 5 שנים עד 7 שנים
7.3	2,023	8.3	2,525	מעל 7 שנים
8.0	2,219	8.4	2,568	ללא תקופת פירעון ^(א)
100.0	27,659	100.0	30,368	סך הכל

(א) יתרה זאת כוללת יתרות חובה בחשבונות עובר ושכ ויתרות אשראי בפיגור.

להלן התפלגות סיכון האשראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי גודל החבות ללווה בודד (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

31 בדצמבר 2021		30 בספטמבר 2022		גודל סיכון האשראי באלפי ש"ח	
שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	מ-	עד
15.2	6,122	15.2	6,704	-	25
14.8	5,957	14.0	6,192	25	50
12.7	5,078	11.9	5,265	50	75
10.1	4,058	9.6	4,225	75	100
15.8	6,337	15.1	6,683	100	150
11.2	4,469	11.5	5,065	150	200
11.2	4,482	12.7	5,603	200	300
9.0	3,618	10.0	4,420	300	מעל 300
100.0	40,121	100.0	44,157	סך הכל סיכון אשראי כולל	

להלן התפלגות סיכון האשראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי מוצרי אשראי עיקריים (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

31 בדצמבר 2021		30 בספטמבר 2022		
שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	
14.4	5,782	15.7	6,921	יתרות עובר ושב ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
3.3	1,305	3.3	1,455	הלוואות לרכישת רכב (ששועבד)
51.3	20,572	49.8	21,992	הלוואות אחרות
69.0	27,659	68.8	30,368	סך הכל סיכון אשראי מאזני
17.3	6,948	16.3	7,202	מסגרת עובר ושב לא מנוצלת
13.1	5,265	14.1	6,227	מסגרת כרטיסי אשראי לא מנוצלת
0.6	249	0.8	360	סיכון אשראי חוץ מאזני אחר
31.0	12,462	31.2	13,789	סך הכל סיכון אשראי חוץ מאזני
100.0	40,121	100.0	44,157	סך הכל סיכון אשראי כולל

להלן התפלגות סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק בחלוקה למגזרי הצמדה ובסיסי ריבית (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

30 בספטמבר 2022					
שיעור מהתיק ב-%	האשראי המאזני	מט"ח	לא צמוד	צמוד	סך הכל סיכון
95.2	28,897	121	33	28,743	הלוואות בריבית משתנה
4.8	1,471	39	12	1,420	הלוואות בריבית קבועה
100.0	30,368	160	45	30,163	סך הכל סיכון אשראי מאזני

31 בדצמבר 2021					
שיעור מהתיק ב-%	האשראי המאזני	מט"ח	לא צמוד	צמוד	סך הכל סיכון
95.3	26,346	64	37	26,245	הלוואות בריבית משתנה
4.7	1,313	15	16	1,282	הלוואות בריבית קבועה
100.0	27,659	79	53	27,527	סך הכל סיכון אשראי מאזני

להלן יתרות תיק הנכסים הפיננסיים של האנשים הפרטיים בבנק בעלי סיכון אשראי כולל (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

31 בדצמבר 2021		30 בספטמבר 2022		
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
96,857	102,825			פיקדונות הציבור
58,478	52,273			תיקי ניירות ערך
155,335	155,098			סך תיק הנכסים הפיננסיים
30,493	32,422			סך החבות הכוללת ללקוחות בעלי תיק נכסים פיננסיים

להלן התפלגות סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי גובה ההכנסה הקבועה^(א) לחשבון (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

31 בדצמבר 2021		30 בספטמבר 2022		
ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	גובה הכנסה
9.4	2,586	9.5	2,877	חשבונות ללא הכנסה קבועה לחשבון
6.3	1,732	6.1	1,838	מזה: חשבונות לפירעון אשראי ^(ב)
24.9	6,891	22.3	6,773	נמוכה מ-10 אלפי ש"ח
34.8	9,628	33.8	10,278	הגבוהה מ-10 אלפי ש"ח ונמוכה מ-20 אלפי ש"ח
30.9	8,554	34.4	10,440	בגובה 20 אלפי ש"ח ומעלה
100.0	27,659	100.0	30,368	סך הכל

(א) הכנסה קבועה לחשבון (לפי תעודת זהות) כוללת את הזיכויים הקבועים בחשבון לקוח ובכלל זה משכורת, העברות מבנק/מחשבון אחר, הפקדות מזומן ושיקים ועוד. ההכנסה הקבועה החודשית מחושבת על בסיס ממוצע ההכנסה במשך מספר חודשים רצופים, ובנטרול זיכויים חריגים.

(ב) חשבונות לפירעון אשראי הינם חשבונות שהפעילות היחידה המבוצעת בהם הינה פירעון הלוואה בלבד, בעוד ששיקר פעילותו השוטפת של הלקוח מרוכזת בבנק אחר.

כאמור לעיל, מדיניות האשראי של הבנק לאנשים פרטיים מבוססת על יכולת שירות החוב של הלווה מתוך ההכנסות. בהלימה לכך, למעלה מ-90% מהאשראי המאזני הינו בקרב בעלי הכנסה קבועה.

להלן התפלגות סיכון אשראי מאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

31 בדצמבר 2021		30 בספטמבר 2022		
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
27,022	29,689			אשראי תקין
433	482			אשראי בעייתי צובר ^(א)
204	197			אשראי בעייתי לא צובר ^(א)
27,659	30,368			סך הכל סיכון אשראי מאזני
2.3%	2.2%			שיעור סיכון האשראי הבעייתי מסך סיכון אשראי מאזני לאנשים פרטיים
20	74			מחיקות חשבונאיות, נטו (לתקופה שהסתיימה)
716	741			יתרת הפרשה להפסדי אשראי

(א) למידע נוסף בנוגע ליישום של המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלף חובות פגומים) ראה [ביאור 2.2.1](#), מספרי השוואה מוצגים בהתאם למתכונת הגילוי החדשה.

למידע נוסף ובכלל זה הנוגע לחובות בעייתיים והוצאות בגין הפסדי אשראי ראה [ביאור 6 וביאור 13](#) ובפרק החשיפה לסיכונים, סיכוני אשראי סעיף [סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק](#), וכמו כן בפרק [סיכוני אשראי בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2021](#).

לפירוט נוסף בגין סגמנט זה ראה פרק [סיכוני אשראי בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2021](#).

חשיפת הבנק למימון ממונף

בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 נקבע כי מדיניות אשראי של בנק תתייחס, בין היתר, למימון ממונף. הבנק פועל על פי עקרונות ייחודיים במדיניות האשראי לסגמנט זה, ובכלל זה בהיבט של פרמטרים פיננסיים, סמכויות אשראי ועוד.

למידע נוסף ראה [דוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021](#).

יתרות האשראי המצרפיות ללווים ממונפים

31 בדצמבר			30 בספטמבר						
2021			2021			2022			
סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח									ענף משק
-	-	-	-	-	-	269	-	269	כרייה וחציבה
-	-	-	-	-	-	274	11	263	מסחר
802	37	765	835	37	798	1,568	617	951	תחבורה ואחסנה
679	122	557	616	22	594	1,016	68	948	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
487	380	107	449	260	189	444	284	160	בינוי ונדל"ן**
345	101	244	351	101	250	-	-	-	שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח
265	-	265	270	-	270	259	-	259	אספקת מים, שירותי ביוק, טיפול באשפה ובפסולת ושירותי טיהור
301	299	2	291	290	1	311	311	-	אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר
2,879	939	1,940	2,812	710	2,102	4,141	1,291	2,850	סך הכל

למידע נוסף ראה [דוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021](#).

יתרת החשיפה המוצגת בטבלה לעיל הינה לאחר מחיקות חשבונאיות.

* מזה כ-5 מיליון ש"ח אשראי בגינו נרשמה הפרשה פרטנית נכון ל-30 בספטמבר 2022.

** מזה כ-6 מיליון ש"ח אשראי בגינו נרשמה הפרשה פרטנית נכון ל-30 בספטמבר 2022.

סיכוני שוק

סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד הנובע משינוי בשווי הנכסים וההתחייבויות בשל שינוי ברמת מחירים בשווקים, שינוי בשיעורי ריבית, שער חליפין, אינפלציה ומחירי מניות. החשיפה לסיכוני שוק מתבטאת בתוצאות העסקיות, בשווי ההון של הנכסים וההתחייבויות, בהון העצמי ובתזרימי המזומנים.

הבנק פועל בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ניהול סיכוני השוק של הקבוצה, לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 333 בנושא "ניהול סיכון ריבית" ומספר 339 בנושא "ניהול סיכוני שוק". במסגרת יישום הוראות אלה נקבעו עקרונות יסוד לאופן ניהול הסיכונים ובקרתם, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון, הגדרת אמצעי הבקרה והכלים למדידת הסיכונים ואמצעי הבקרה והפיקוח על סיכונים אלה, תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה".

במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים מהותיים במבנה הממשל התאגידי, במדיניות ובמסגרת ניהול סיכון השוק. נציין כי בנק ישראל אישר לשנות את אופן המדידה, לצרכי ההון הפיקוחי, של ההתחייבויות הפנסיוניות והנכסים שנועדו לגידור התחייבויות אלו, כמפורט בהמשך.

החל מסוף 2021 חלה עליית מדרגה בכל הקשור לעלויות המחירים במדינות המפותחות בדגש על ארה"ב ואירופה. עליות המחירים הללו הן תוצאה של השלכות משבר הקורונה בקשר עם שרשראות האספקה והזרמות הכספים המשמעותיות של הבנקים המרכזיים השונים, של השפעות המלחמה באוקראינה בין היתר על מחירי האנרגיה, ושל השפעות אחרות הקשורות לצד הביקוש על רקע עליות שכר בשוק העבודה.

העלייה בשיעור האינפלציה ובתחזיות האינפלציה הביאה את הבנקים המרכזיים להתחיל במהלכים חדים של העלאות ריבית במטרה להביא להאטה בקצב עליית המחירים, אף במחיר של האטה משמעותית בפעילות הכלכלית בהתאם, גם במהלך הרבעון השלישי נמשכה העלייה של עקומי הריביות, המשקפים, בין היתר, את התחזית העתידית של ריביות הבנקים המרכזיים.

במקביל לעלויות הריבית, ולאור חששות מכניסה למיתון גלובלי, גם מחירים של נכסים פיננסיים אחרים המשיך לרדת ברבעון שלישי 2022. כך המשיכו ירידות השערים במדדי המניות המובילים ומרווחי האשראי הסחירים נותרו ברמה גבוהה יחסית.

העלויות שנרשמו, מזה רבעון שלישי ברצף, בתשואות האג"ח השקליות והדולריות השפיעו לרעה על קרן ההון, ומאידך הובילו לירידה חדה בשווי ההתחייבויות האקטואריות. העלייה בשיעור האינפלציה תרמה לגידול בהכנסות הריבית של הבנק כמפורט לעיל.

הבנק מבצע ניטור ומעקב שוטף אחר ההתפתחויות תוך ניהול סיכונים מוקפד, ביצוע תרחישי קיצון ובחינה מתמדת של התפתחות האירועים ודרכי הפעולה, על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות, ככל שיידרש.

מדיניות ניהול סיכוני השוק

מדיניות ניהול סיכוני השוק מהווה ביטוי לאסטרטגיית ניהול סיכון השוק של הקבוצה. זאת, לצד הנהלים הקיימים לזיהוי, מדידה, מעקב, פיתוח ובקרה אחר סיכוני השוק. המדיניות נועדה מחד לתמוך בהשגת היעדים העסקיים תוך הערכת הסיכונים והסיכויים שיכולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים וזאת בהשוואה לרווח הצפוי מהם, ומאידך, נועדה להפחית את רמת הסיכון הנובעת מהפעילות השוטפת של הבנק, ובכלל זה לשמור על רמת נזילות גבוהה.

המדיניות מהווה כלי חשוב להגדרת תיאבון הסיכון של הבנק בתחום הנוסטרו, חדרי העסקות וחשיפות השוק בכלל קבוצת לאומי. המדיניות מגדירה את הממשל התאגידי, חלוקת האחריות הארגונית ומנגנוני האסקלציה. תיאבון הסיכון בא לידי ביטוי במגבלות שנקבעו.

במסגרת המדיניות לניהול סיכוני השוק נקבעו מגבלות דירקטוריון לכל גורם סיכון שוק מהותי. כמו כן, נקבעו מגבלות ברמת מנהלת סיכונים ראשית ומגבלות נוספות משלימות למגבלות אלו. מגבלות אלו נועדו להגביל את הנזק שעלול להיגרם כתוצאה משינויים לא צפויים בגורמי הסיכון השונים הקיימים בשווקים, כגון: שיעורי הריבית, אינפלציה, שער חליפין, מרווחי אשראי סחיר ומחירי מניות.

החשיפות לסיכוני שוק מנוהלות באופן שוטף ברמת הקבוצה.

ניהול סיכוני השוק מתבצע בשני מוקדי סיכון עיקריים: התיק הבנקאי והתיק למסחר.

במטרה לפקח ולבקר אחר יישום מדיניות ניהול סיכוני השוק, מקבל הדירקטוריון אחת לרבעון דיווח על עיקרי החשיפות לסיכוני שוק אל מול המגבלות שהוקצו, הצפת הסיכונים המרכזיים לפי קווי פעילות, מוצרים ומוקדי סיכון של הקבוצה, ודיווח על אירועים חריגים.

חשיפה לסיכוני שוק הנובעים מההתחייבויות הפנסיוניות לעובדים

הבנק מיישם את כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים, כפי שנקבעו על ידי בנק ישראל. המחויבות האקטוארית לעובדים בעלת מח"מ ארוך ומושפעת באופן משמעותי משינויים בריבית ההיוון. שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבויות האקטואריות לזכויות עובדים מחושב כפי הוראות בנק ישראל על בסיס תשואת אגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת עקום מרווח קבוע של אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA התואם למח"מ ההתחייבויות לזכויות עובדים.

אופן מדידת ההתחייבויות הפנסיוניות לצורכי ההון הפיקוחי

ביום 5 בספטמבר 2022 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישור הפיקוח על הבנקים, לשנות את אופן מדידת ההתחייבויות הפנסיוניות לצורכי ההון הפיקוחי. לפרטים אודות השפעת המעבר לשיטה החדשה ראה [כ"אור 9.ב](#).

למידע כמותי אודות סיכוני שוק ראה פרק [סיכוני שוק בדוח על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2022](#).

לניתוח השינויים ברווח כולל אחר ראה פרק [התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר בדוח הדירקטוריון והנהלה](#).

סיכון הריבית

סיכון הריבית הוא הסיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית והוא נובע ממספר מקורות, כלהלן: סיכון תמחור מחדש (הבדלי עיתוי בתקופות לפירעון ובמועדי התמחור מחדש של נכסים, התחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות), סיכון עקום התשואה (תזוזות בלתי צפויות של עקום התשואה), סיכון בסיס Basis Risk (מתאם לא מושלם בשינויים של שיעורי הריבית בשווקים פיננסיים שונים או במכשירים שונים הדומים במאפייני התמחור מחדש) וסיכון אופציונליות (שינוי בעיתוי או בהיקף של תזרים מזומנים של מכשיר פיננסי עקב שינויים בשיעורי ריבית השוק).

הבנק מנהל את סיכון הריבית והשפעתו על הרווחיות, ההון ושווי הנכסים וההתחייבויות, תחת הנחות שונות של שינויים בריבית, לרבות תרחישים של שינויים קיצוניים בריבית על בסיס תרחישים היסטוריים וסימולציות היפותטיות. בנוסף נעשה שימוש במודל האומד את השינוי בהכנסה המימונית הצפויה, כתוצאה משינויים בריבית ובמרווח העתידי ורגישות של ההון הפיקוחי, הכולל את ההשפעות על ההון וקרן ההון כתוצאה משינוי מיידי בריבית. על מדדים אלה קיימות מגבלות ברמות היררכיה שונות.

סיכון הריבית נמדד ומנוהל בפועל על בסיס הנחות התנהגותיות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. על פי ניסיון העבר, הבנק מתייחס לחלק מיתרות העו"ש כהתחייבות לזמן ארוך. כמו כן, קיימות הנחות בהתייחס לפירעונות המוקדמים במשכנתאות על בסיס מודל סטטיסטי המנסה לחזות את הפירעונות המוקדמים כתלות בריבית. להערכות אלו חשיבות גדולה בניהול סיכוני הריבית, בין היתר בשל הגידול המשמעותי ביתרות אלו בשנים האחרונות. על רקע עליות הריבית החדות שנרשמו בשנת 2022, מתקיים מעקב שוטף וביחידת הצורך בעדכון מודלים אלו.

הכלים לניהול ולגידור החשיפות בתיק הבנקאי הינם מדיניות המחירים, ניהול תיק אגרות החוב, הנפקת מכשירי חוב, עסקאות חוץ-מאזניות ועוד. כמו כן, ניהול החשיפות מסתמך, בין היתר, על תחזיות והנחות עבודה לגבי ההתפתחויות הצפויות בשוקי הכספים וההון בארץ ובעולם.

מדידת החשיפה לשינויים בריבית מבוצעת הן לעלייה והן לירידת ריבית בכל מגזר הצמדה. מדידה זו נועדה לבחון את רגישות מבנה שווי הנכסים וההתחייבויות הקיים, לרבות ההתחייבויות הפנסיוניות, לשינויי ריבית.

ככלל, הרגישות לריבית נמדדת לפחות אחת לחודש.

למידע נוסף ראה פרק [סיכון הריבית בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

הפסקת פרסום ריביות ה-LIBOR

במרס 2021 הכריזה הרשות להתנהלות פיננסית בבריטניה (FCA), באופן רשמי, על הפסקת פרסום כלל ריביות הליבור החל מסוף שנת 2021, למעט ריביות הליבור במטבע דולר שפרסומן יופסק ביוני 2023.

ביום 3 באוקטובר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250A בנושא מעבר מריבית ליבור. בהוראה מפורטים עקרונות ליישום המעבר מריבית ליבור לריביות בסיסיות אלטרנטיביות, במטרה לוודא היערכות נאותה תוך התייחסות לסיכונים הפוטנציאליים הכרוכים בביצוע המעבר. בנוסף מתייחסת ההוראה להיבטי ההוגנות והגילוי הנדרשים מול הלקוחות. ההוראה מתייחסת הן להסכמים קיימים והן להסכמים חדשים.

בבחירת עוגני הריבית החדשים ושיטות החישוב האלטרנטיביות, הבנק הביא בחשבון את המלצות הוועדות וקבוצות העבודה הרלוונטיות במטבעות השונים לרבות המלצות האיגוד הבינלאומי לנגזרים (ISDA) וכן שיקולי הוגנות. הבנק עדכן את הלקוחות הרלוונטיים אודות השינוי הצפוי, זאת לצד פרסום לכלל לקוחות הבנק באתר האינטרנט. החל מינואר 2022, פעל הבנק למעבר לעוגני הריבית החדשים ביחס לכל אחד מהמטבעות הרלוונטיים, וממשיך בהיערכותו, בין היתר, להפסקת פרסום ריביות הליבור במטבע דולר.

למידע נוסף ראה [כ"אור 1.כה. כדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

להלן פירוט יתרות החוזים ברמת הקבוצה, נכון ליום 30 בספטמבר 2022, המושפעים מריבית הליבור ואשר העסקאות בגינם ימשכו מעבר למועד הפסקת פרסום הליבור*:

30 בספטמבר 2022	
במיליוני ש"ח	
3,982	הלוואות
3,253	ניירות ערך
77,058	נגזרים (ברוטו) - ערך נקוב

* עסקאות ליבור במטבע דולר - אחרי יוני 2023.

מידע כמותי על סיכון ריבית - ניתוח רגישות
שווי הוגן נטו מותאם^(א) של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

30 בספטמבר 2022		
שקל	מט"ח	סך הכל
במיליוני ש"ח		
37,924	(6,824)	31,100
36,646	(6,768)	29,878

שווי הוגן נטו מותאם^(א)

מזה: תיק בנקאי

30 בספטמבר 2021		
שקל	מט"ח	סך הכל
במיליוני ש"ח		
28,900	(1,799)	27,101
28,441	(2,201)	26,240

שווי הוגן נטו מותאם^(א)

מזה: תיק בנקאי

31 בדצמבר 2021		
שקל	מט"ח	סך הכל
במיליוני ש"ח		
28,797	(815)	27,982
27,762	(992)	26,770

שווי הוגן נטו מותאם^(א)

מזה: תיק בנקאי

(א) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים אשר מתחשבת בנכסי התכנית המתנהלים כנגדה וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

למידע נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15.א](#).

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על שווי הוגן נטו מותאם^(א) על הבנק וחברות מאוחדות שלו

30 בספטמבר 2022			
סך הכל*	מט"ח	שקל	במיליוני ש"ח
			<u>שינויים מקבילים</u>
(984)	(468)	(516)	עלייה במקביל של 1%
(920)	(489)	(431)	מזה: תיק בנקאי
217	467	(250)	ירידה במקביל של 1%
128	468	(340)	מזה: תיק בנקאי
			<u>שינויים לא מקבילים</u>
(462)	(231)	(231)	התללה ^(ב)
82	(34)	116	השטחה ^(ג)
(282)	(327)	45	עליית ריבית בטווח הקצר
322	351	(29)	ירידת ריבית בטווח הקצר

30 בספטמבר 2021			
סך הכל*	מט"ח	שקל	במיליוני ש"ח
			<u>שינויים מקבילים</u>
20	(198)	218	עלייה במקביל של 1%
72	(179)	251	מזה: תיק בנקאי
(609)	(56)	(553)	ירידה במקביל של 1%
(628)	(24)	(604)	מזה: תיק בנקאי
			<u>שינויים לא מקבילים</u>
(236)	(126)	(110)	התללה ^(ב)
(80)	(88)	8	השטחה ^(ג)
32	(145)	177	עליית ריבית בטווח הקצר
(41)	150	(191)	ירידת ריבית בטווח הקצר

31 בדצמבר 2021			
סך הכל*	מט"ח	שקל	במיליוני ש"ח
			<u>שינויים מקבילים</u>
252	19	233	עלייה במקביל של 1%
314	(17)	331	מזה: תיק בנקאי
(1,322)	(136)	(1,186)	ירידה במקביל של 1%
(1,421)	(131)	(1,290)	מזה: תיק בנקאי
			<u>שינויים לא מקבילים</u>
258	11	247	התללה ^(ב)
(434)	(175)	(259)	השטחה ^(ג)
(173)	(199)	26	עליית ריבית בטווח הקצר
209	211	(2)	ירידת ריבית בטווח הקצר

(א) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים אשר מתחשבת בנכסי התכנית המתנהלים כנגדה ויחס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

(ב) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.

(ג) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

* לאחר השפעות מקזזות.

הערה: בטבלה זו מוצג השינוי בשווי הוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצוין בכל עקומי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

30 בספטמבר 2022			
סך הכל*	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח			
			שינויים מקבילים
940	(211)	1,151	עלייה במקביל של 1%
985	(166)	1,151	מזה: תיק בנקאי
(1,531)	236	(1,767)	ירידה במקביל של 1%
(1,601)	166	(1,767)	מזה: תיק בנקאי
30 בספטמבר 2021			
סך הכל*	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח			
			שינויים מקבילים
1,163	186	977	עלייה במקביל של 1%
1,214	237	977	מזה: תיק בנקאי
(1,671)	(218)	(1,453)	ירידה במקביל של 1%
(1,690)	(237)	(1,453)	מזה: תיק בנקאי
31 בדצמבר 2021			
סך הכל*	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח			
			שינויים מקבילים
1,283	191	1,092	עלייה במקביל של 1%
1,346	254	1,092	מזה: תיק בנקאי
(1,618)	(154)	(1,464)	ירידה במקביל של 1%
(1,718)	(253)	(1,465)	מזה: תיק בנקאי

* לאחר השפעות מקזות.

סיכון שער חליפין

במהלך הרבעון השלישי לשנת 2022 ההשפעה של שינוי בשיעור חליפין על הרווח הנקי אינה מהותית מאחר והבנק אינו מנהל חשיפות משמעותיות במגזר המט"ח.

סיכון נזילות

סיכון הנזילות הוא הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגיוס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי. מדיניות ניהול סיכון הנזילות מהווה חלק אינטגרלי מהניהול העסקי האסטרטגי של קבוצת לאומי והיא מותאמת לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 בנושא "ניהול סיכון נזילות" ודרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא "יחס כיסוי הנזילות", ודרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 בנושא "יחס מימון יציב נטו" המאמצות את המלצות ועדת באזל 3, תוך ביצוע התאמות למשק הישראלי.

לאומי שומר על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת תיק הנוסטרו בנכסים איכותיים ומפוזרים בשקלים ובמט"ח אשר תאפשר לו לעמוד בכל צורכי הנזילות במגוון תרחישי קיצון, ובאמצעות מדיניות גיוס של מקורות יציבים ומגוונים ולטווחי זמן שונים בדגש על גיוס פיקדונות מקמעונאים וכן גיוס של אג"ח לתקופות ארוכות.

לאומי מקיים מעקב שוטף אחר מצב הנזילות שלו באמצעות מדדים המיועדים להתריע על שינויים במצב הנזילות, בין היתר באמצעות מודל רגולטורי וכן מודלים פנימיים שפותחו בלאומי בהתאם להוראת בנק ישראל, ובהתאם לסטנדרטים המקובלים בעולם.

ביום 31 באוקטובר 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים נוסחים סופיים של עדכוני הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 221 (יחס כיסוי נזילות - LCR) ו-222 (יחס מימון יציב נטו - NSFR). כמו כן, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכונים לקבצי שו"ת של ההוראות הנ"ל כדלקמן: ב-25 במאי 2022 להוראה 222 (יחס מימון יציב - NSFR) וב-31 באוקטובר 2022 להוראה 221 (יחס כיסוי הנזילות - LCR). מועד תחולת השינויים על מדידת יחסי הנזילות LCR ו-NSFR הינו החל מיום 1 בינואר 2023. בנוסף לאמור לעיל, ביום 2 בנובמבר 2022 פרסם עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין בנושא יחס כיסוי הנזילות (221) ולשאלה ותשובה בנושא הכרה בפיקדונות תפעוליים ביחס כיסוי הנזילות. הבנק נערך ליישום השינויים הנגזרים מהוראות אלו במועד הנדרש.

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2022 חל גידול ביחס כיסוי הנזילות הממוצע ביחס לרבעון השני של שנת 2022, וזאת בעיקר עקב הנפקת הון מניות וכתבי התחייבות נידחים וגיוס פיקדונות גבוה יותר מהגידול בהעמדת אשראי.

יחס כיסוי הנזילות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום			
31 בדצמבר		30 בספטמבר	
2021	2021	2022	
באחוזים			
א. בנתוני המאוחד			
124	131	127	
100	100	100 ^(א)	
ב. בנתוני התאגיד הבנקאי			
122	130	124	
100	100	100	

הערה: מחושב על בסיס ממוצע תצפיות יומיות.

(א) מתבצעת בחינה לגבי המתודולוגיה של חישוב יחס הנזילות ולהערכת הבנק יישום מתודולוגיה חדשה, ככל שתיקבע, תותיר את הבנק עם יחס נזילות גבוה מהדרישות הרגולטוריות בנושא. לאור האמור, ובתיאום עם הפיקוח על הבנקים, קבע הבנק בשלב זה יחס כיסוי נזילות פנימי של 115% שהינו מעבר ליחס המזערי של 100% הנדרש על ידי הפיקוח.

למידע נוסף ראה פרק [סיכון נזילות בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021 וביאור 39](#).

יחס מימון יציב נטו

ליום 30 בספטמבר ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
באחוזים	
א. בנתוני המאוחד	
131	126
יחס מימון יציב נטו	
100	100
יחס מימון יציב נטו הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים	
ב. בנתוני התאגיד הבנקאי	
131	125
יחס מימון יציב נטו	
100	100
יחס מימון יציב נטו הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים	

יחס מימון יציב נטו נועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מתאגידים בנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. היחס מגביל הסתמכות יתר של התאגידים הבנקאיים על מימון סיטונאי קצר טווח. המדידה הן במאוחד והן בסולו מתבצעת אחת לרבעון והדרישה לעמוד ביחס של 100%.

סיכונים תפעוליים

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

קבוצת לאומי פועלת במגוון רחב של פעילויות פיננסיות ולפיכך חשופה לסיכונים תפעוליים הכוללים, בין היתר, סיכונים אבטחת מידע וסייבר, סיכונים טכנולוגיים, סיכונים המשכיות עסקית וסיכונים מעילות והונאות.

תפיסת ניהול הסיכון הינה בהלימה לאסטרטגית קבוצת לאומי, מהווה בסיס להגדרת סובלנות הסיכון, לאופן ניהול הסיכון והמשל התאגידי ולקביעת המיקוד והדגשים בתהליכי ניהול הסיכונים התפעוליים, ומאפשרת ניהול סיכונים מושכל וממוקד תוך תיעודף משימות ומשאבים.

במהלך הרבעון השלישי לשנת 2022 לא חלו שינויים מהותיים במבנה הממשל התאגידי, במדיניות ובמסגרת ניהול הסיכון התפעולי.

מוקדי הסיכון העיקריים בסיכונים התפעוליים:

סיכון אבטחת מידע וסייבר

העלייה בתקיפות סייבר על ארגונים פיננסיים בארץ ובעולם ועל גופי שרשרת האספקה של ארגונים אלו ממשיכה. מאפייני התקיפה מגוונים וביניהם תקיפות כופרה, ניסיונות פישנג והנדסה חברתית. החשיפה לסבירות התממשות אירוע סייבר עולה בין היתר כתוצאה משימוש גובר של לקוחות בערוצים דיגיטליים.

לאומי נוקט במספר צעדים להפחתת הסיכונים ובכלל זה: יישום בקורות מונעות ומגלות, ביצוע סקרי אבטחת מידע, הגברת הניטור לשם הסרת אתרים מתחזים, הידוק תהליכי ניהול ובקרת הרשאות והעלאת מודעות עובדים להנחיות אבטחת מידע.

במהלך הרבעון השלישי לשנת 2022 לא נתגלו אירועי סייבר שהשפיעו על הדוחות הכספיים של לאומי.

סיכונים טכנולוגיה

לאומי מייחס חשיבות רבה לכך שהתשתית הטכנולוגית המשרתת את לקוחותיו ועובדיו תאפשר זמינות ורציפות עסקית ותפעולית, ומשקיע לשם כך משאבים רבים. הבנק פועל על פי מדיניות מוצר חדש אשר מתווה את תהליכי ניהול הסיכונים הכרוכים בהכנסת מוצרים חדשים ובכלל זה יוזמות טכנולוגיות וחדשנות.

לאומי מיישם תכנית עסקית-טכנולוגית (תכנית מודרניזציה) לצורך השגת יעדי העסקיים בשנים הבאות. התכנית מנהלת במסגרת ממשל תאגידי הדוק.

סיכון המשאב האנושי

השינויים בסביבה העסקית והבנקאית משפיעים באופן רחבי גם על עולמות ניהול ההון האנושי, בין היתר לאור הצורך להתאים את כח האדם ולחזק את היכולות הניהוליות בעולם המשתנה, לרבות ניהול עבודה מרחוק ומחבורות העובדים. לאומי נוקט במספר דרכים להתמודדות עם הסיכון ובהן: שיפור יכולות הגיוס, הרחבת ערוצי גיוס ומהלכי שימור ידע ועובדים בעלי ידע טכנולוגי או עסקי ייחודי.

למידע נוסף אודות הסיכון התפעולי ופירוט מוקדי הסיכון העיקריים בסיכון התפעולי ראה פרק [סיכונים תפעוליים כדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2021](#).

סיכון סביבתי

סיכונים סביבתיים ואקלים מהווים חשיפה של הבנק לנזקים פוטנציאליים שעלולים להיגרם כתוצאה מאירועים או מתהליכים שקשורים לסביבה, לרבות שינויי אקלים.

סיכונים סביבתיים נובעים מחשיפה של הבנק לפעילויות שקיים פוטנציאל שיגרמו לנזקים סביבתיים או יושפעו מהם, כמו למשל: פליטות גזי חממה, יצירת פסולת, זיהום אוויר ומים, זיהום קרקע, הפחתת המגוון הביולוגי, בירוא יערות ואירועי מזג אוויר קיצוניים. נהוג לחלק את סיכונים סביבתיים לשני סוגים:

- סיכונים פיזיים - נובעים מחשיפה לפגיעה פוטנציאלית ישירה כתוצאה משינויי אקלים, היקפם ותדירותם כגון: גלי חום, שריפות, שיטפונות ועליית מפלס פני הים. להתמשות סיכון זה השפעה ישירה, בין היתר, על פעילותו העצמית של הבנק ומסוגלות המשכיות העסקית שלו וכן השפעה על פעילות לקוחותיו ומושאי השקעותיו.
- סיכון מעבר - נובעים מהשפעתם הפוטנציאלית של שינויים והתאמות שנערכים במסגרת ההתמודדות עם סיכונים אקלים והניסיון להפחיתם, כגון: שינויי מדיניות, מעבר לכלכלה דלת פחמן, אימוץ טכנולוגיות ירוקות, שינויים טכנולוגיים, שינויים בהעדפות השוק, בהתנהגות הצרכנית, ובסביבה העסקית וכד'.

הבנק חשוף בפני סיכונים אלה הן באופן ישיר והן באופן עקיף. מכאן, לסיכונים הסביבתיים עשויה להיות השפעה פיננסית ושאינה פיננסית על הבנק כגון: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון ציות, סיכון משפטי, סיכון רגולטורי, סיכון מוניטין וסיכון נזילות.

כשחקן משמעותי בשוק הפיננסי ובבנקאות בפרט, וכקבוצה מובילה ודומיננטית במשק הישראלי, לאומי מכיר באחריות ובמחויבות ליצירת השפעה מהותית בתחומי סביבה, חברה וממשל תאגידי (ESG):

במסגרת זאת, לאומי נכלל במספר יוזמות ודירוגים בתחום הקיימות והאחריות התאגידית ובכלל זה דירוג מעלה: פלטינה פלוס, דירוג CDP, GRI, GOOD4FTSE, MSCI. בנוסף, במהלך הרבעון השלישי לאומי דורג בין 10 החברות המובילות במדד אינדקס ESG100 אנטרופי הכולל את 100 החברות הציבוריות בעלות דירוג ה-ESG הגבוה ביותר בישראל, מבין המניות הנכללות במדד ת"א-125.

ביום 7 בנובמבר 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא גילוי על היבטי סביבה, חברה וממשל (Environmental, Social and Governance - ESG). הטיוטה מרחיבה את דרישות הגילוי בנושא ניהול סיכונים אקלים ונוספו בהוראות הדיווח לציבור דוגמאות לנושאים לגביהם מומלץ לתת גילוי איכותי וכמותי בהתייחס לניהול הסיכונים וההזדמנויות הסביבתיים של התאגיד הבנקאי, לרבות סיכונים אקלים. תחולת ההוראה הינה החל מדוחות סביבה, חברה וממשל (ESG) לשנת 2022.

סיכון סביבה הינו סיכון "מתפתח". סיכונים מתפתחים מתאפיינים בהיעדר מידע כמותי עם עומק היסטורי מספק לאמידתם ובהשתנות גבוהה יותר מסיכונים אחרים לאורך זמן, דבר המחייב מיסוד תהליכים להתאמת הכלים לניהולם ומדידתם. הבנק עוקב כל העת אחר התפתחויות רגולטוריות, טכנולוגיות וחברתיות בתחום, לומד את הנושא ופועל להתאמת הכלים והמתודולוגיות לניהול הסיכון.

למידע נוסף ראה פרק [סיכון סביבתי בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021](#) ובדוח השנתי על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021.

חלק מהמידע המובא בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

סיכונים אחרים

סיכון רגולציה

לעניין סיכון הרגולציה - ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021](#).

סיכון ציות

לעניין סיכון ציות - ראה פרק [סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021](#).

בנוסף, בעקבות המלחמה ברוסיה-אוקראינה, מדינות וארגונים בינלאומיים רבים הטילו סנקציות כלכליות משמעותיות על אנשים, ישויות, סקטורים ואזורים. לאומי מיישם את הסנקציות בהתאם למדיניות שנקבעה.

למידע אודות עיצום כספי שהתקבל מהפיקוח על הבנקים ראה [ביאור 10.ג](#).

סיכון משפטי

לעניין סיכון משפטי - ראה פרק [סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021](#).

סיכון מאקרו כלכלי

סיכון מאקרו כלכלי הינו סיכון להכנסות ולהון הקבוצה הנובע מתנאים מאקרו כלכליים לרבות צמיחה כלכלית, סביבת ריבית נמוכה, יחסי הכח הפוליטיים בעולם והשפעתם על הסחר הבינלאומי.

הסיכונים הנוכחיים מושפעים מן הצעדים להתמודדות עם האינפלציה. הבנקים המרכזיים מצמצמים במהירות את מידת ההרחבה המוניטרית, תוך העלאות ריבית ויישם צעדי צמצום כמותי שונים. התפתחויות אלו השפיעו לרעה על מידת היציבות בשווקים הפיננסיים. כמו כן, האינפלציה שוחקת את כח הקנייה של הציבור ומשפיעה לרעה על הפעילות הכלכלית. התפתחויות אלו, לצד ההשפעות הכלכליות של המלחמה באוקראינה, פגעו באמון הצרכנים וביטחון העסקים בחלקים רבים של העולם וכתוצאה מכך צמיחת כלכלת העולם הואטה.

הידוק התנאים הפיננסיים והאצת האינפלציה, לצד ההשפעות הכלכליות של מלחמת רוסיה-אוקראינה, הביאו להפחתה ניכרת של תחזיות הצמיחה הכלכלית לשנים 2022-2023 על ידי גורמים בינלאומיים גדולים, כמו ארגון ה-OECD וקרן המטבע הבינלאומית. השלכות המשבר על הכלכלה העולמית, ועל הפעילות המקומית, וכן על עסקי הבנק עלולות להיות מהותיות. מדובר באפשרות של פגיעה מהותית בפעילות העסקית של ענפים רגישים כמו ענפי הצריכה הפרטית וחלק מענפי היצוא, עם השפעות עקיפות על מכלול של ענפים בתחומי המסחר והשירותים וכן נדל"ן שאיננו למגורים.

המשך המשבר האוקראיני-רוסי והאפשרות של התפתחות משברים גיאופוליטיים נוספים, מוסיפים לפוטנציאל לתנודתיות של תהליכים כלכליים גלובליים. מלבד השפעות המלחמה באוקראינה, סיכונים מהלך הצמצום המוניטרי, וגם סיכונים חזרת הקורונה, ישנם סיכונים הנובעים מהשפעות של שינויי אקלים.

הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות שליליות בסביבה המאקרו כלכלית באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה עורך תרחישי קיצון אחידים לבקשת הפיקוח על הבנקים. כמו כן, מתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר ההתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות, לכשיידרש.

למידע בנושא סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי, סיכון מודלים וסיכון הבנקאות ההוגנת (Conduct), ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021](#).

מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי ורבעוני של תאגיד בנקאי כמפורט [בכאור 1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021](#), למעט בנושא הפרשות להפסדי אשראי (CECL) והוראות משיקות בנושא נוספות שפרסם הפיקוח על הבנקים, אשר מיושמות על ידי הבנק החל מיום 1 בינואר 2022 ומפורטים להלן בהרחבה.

הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים דורשת מהנהלה שימוש באומדנים והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות.

התוצאות בפועל של אומדנים אלו עלולות להיות שונות מהאומדנים ו/או ההערכות. האומדנים וההערכות מתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים וניסיון העבר, תוך הפעלת שיקול דעת ואשר הנהלה מאמינה כי הינם סבירים בעת החתימה על הדוחות הכספיים.

למידע נוסף ראה פרק [מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי וסיווג חובות בעייתיים

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את הוראות המפקח על הבנקים בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים (Current Expected Credit Losses – CECL), כפי שפורסמו בנושא 326 בקודיפיקציה (ASC 326) בדבר "מכשירים פיננסיים – הפסדי אשראי". הכללים החדשים מציגים מתודולוגיה חדשה לרישום הפסדי אשראי, אשר בעיקרה מביאה להכרה מוקדמת יותר בהפסדי אשראי. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי באמצעות הקדמת רישום ההפרשות להפסדי אשראי, באופן שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים, וחיזוק הקשר בין ניהול סיכונים האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים. זאת, תוך התבססות על שיטות ותהליכים קיימים.

תוצאה מיישום הכללים החדשים, הבנק עדכן והתאים את מתודולוגיית ההפרשה להפסדי אשראי, בהתאם למתודולוגיה המעודכנת, ההפרשה להפסדי אשראי מורכבת הן מנדבך כמותי והן מנדבך איכותי. ככלל, אומדני הבנק מבוססים על הפסדי עבר לאחר התאמתם בגין השתנות מאפייני האשראי, התאמה בגין התנאים הכלכליים הנוכחיים ותחזיות סבירות לעתיד. כתלות בתיק האשראי, הרכיבים הכמותיים מבוססים בין היתר, על מחיקות חשבונאיות נטו (net charge-offs), הסתברויות לכשל (Probability of Default) והפסד בהינתן כשל (Loss Given Default). אומדנים אלה מתחשבים בשורה של מאפייני סיכון ומאפיינים כלכליים כגון היקף הפסדי העבר, פרופיל הסיכון של קבוצות הסיכון, סיווג החוב, הרכב תיק האשראי, מצב הביטחונות, תיאבון הסיכון, תנאי הכלכלה הקיימים והחזויים וכיוצא באלה. אומדני הבנק כוללים הערכות המשקפות, בין היתר, תנאי אי וודאות ומטבעם יכולים להשתנות מעת לעת.

הבנק קבע נהלים לקיום הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני.

ככלל, אומדן ההפרשה להפסדי אשראי צפויים מחושב על פני התקופה החוזית של הנכס הפיננסי תוך הבאה בחשבון של אומדני פירעון מוקדם בהתאם לשיטות כמותיות שגיבש הבנק, ותוך התחשבות בצפי לכיצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי עם הלווה, ככל שרלוונטי. הפרשה שחושבה על בסיס קבוצתי בגין הלוואות מבוססת ככלל על יתרת החוב הרשומה, למעט ריבית שנצברה למועד הדיווח.

מדידת ההפרשה להפסדי אשראי מבוססת על חלוקת תיק האשראי של הבנק לקבוצות החלוקות מאפייני סיכון דומים (תהליך המכונה "סגמנטציה"). תמצית גישת הבנק לסגמנטציה מתייחסת לתיקים, ענפי משק ולמערכים עסקיים כדלקמן: הבנק מפלח את האשראי לציבור לארבעה תיקים ראשיים כאשר כל תיק מחולק לקבוצות משנה: (1) אשראי עסקי-מסחרי בחטיבה העסקית; (2) אשראי מסחרי, המשקף בעיקר אשראי לעסקים קטנים, בחטיבה הבנקאית; (3) אשראי פרטי שאינו לדור ו-(4) אשראי לדור. ככלל, אשראי מסחרי מפולח לענפי משק, בעוד אשראי לאנשים פרטיים מפולח לקווי עסקים מרכזיים. בהתייחס לאשראי לדור מתבססת המדידה על מאפיינים ברמת הלוואה הבודדת. בשלב הבא, הבנק מבחין בין אשראי תקין לבין אשראי בסיווג בעייתי.

ההפרשה להפסדי אשראי מורכבת הן מנדבך כמותי והן מנדבך איכותי, כדלקמן: הפסדי עבר, הסתברויות לכשל, הפסדים בהינתן כשל, מסגרת מקיפה להתאמות איכותיות (Q Factor) ותחזיות מאקרו כלכליות לשנה אחת קדימה.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: הפרשה קבוצתית והפרשה פרטנית, [כאור 1.1.1](#).

הפרשה קבוצתית

1. בסגמנטים שאינם לדיור, אמידת ההפרשה נעשית ככלל בשיטת שיעור ההפסד (Loss-rate). תהליך זה מבוסס בראשיתו על ממוצע הפסדי העבר בתיק, המיוצג על ידי מחיקות חשבונאיות נטו (net charge-offs) החל משנת 2011 ועד לרבעון שקדם למועד הדיווח. הפסדי העבר מותאמים בהמשך התהליך בגין שורה של מאפייני סיכון ומאפיינים כלכליים כגון היקף הפסדי העבר, פרופיל הסיכון של קבוצות הסיכון, סיווג החוב, הרכב תיק האשראי, מצב הביטחונות, תיאבון הסיכון, ריכוזיות תיק האשראי, דירוגי הסיכון, מדיניות ונוהלי מתן האשראי של הבנק ותנאים נוספים. תהליך זה נועד להתאים את המידע ההיסטורי כדי לשקף את המידה שבה התנאים הקיימים והתחזיות הסבירות והניתנות לכיסוס עשויים להיות שונים מהתנאים ששררו בתקופה שבמהלכה הוערך המידע ההיסטורי. בשלב הבא משלב הבנק תחזיות סבירות וניתנות לכיסוס לשנה אחת, ולאחריה שב על פני שנה אחת למידע ההיסטורי המותאם בגין תנאים נוכחיים על בסיס ליניארי. בסופו של התהליך, מותאמת ההפרשה בגין אומדנים לגביות (recoveries) צפויות ביחס לחובות שנמחקו חשבונאית. שינויים באומדנים אלה מוכרים במועד התהוותם כנגד ההפרשה להפסדי אשראי.

ההפרשה בגין אשראי חוץ מאזני מוכרת בגין מחויבויות אשר אינן ניתנות לביטול ללא תנאי על ידי הבנק, ומבוססת על אותה הסגמנטציה שתוארה לעיל, תוך התחשבות באומדני הבנק ביחס לסבירות הניצול של הפרטים החוץ מאזניים השונים (היינו, מקדמי המרה לאשראי). אומדנים אלה מבוססים הן על ניסיון עבר שנצבר בבנק המצביע על שיעורי המימוש לאשראי והן על שיקול דעת סובייקטיבי. הפרשה זו מוצגת במאזן במסגרת התחייבויות אחרות.

תהליך זה מלווה בשיקול דעת משמעותי ובהנחות מומחה, על מנת לשקף את מיטב ציפיות ההנהלה והערכותיה באשר להפסדי האשראי הצפויים.

2. בסגמנט אשראי לדיור, מודד הבנק את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס הסתברויות לכשל (Probability of Default) והפסד בהינתן כשל (Loss Given Default). תהליך זה מתחיל אף הוא ממידע היסטורי אשר מותאם בגין תנאים נוכחיים ותחזיות סבירות וניתנות לכיסוס לתקופה של שנה אחת. לאחר תקופה זו שב הבנק על פני שלוש שנים למידע היסטורי המותאם בגין תנאים נוכחיים על בסיס ליניארי. הפרשה בגין אשראי חוץ מאזני מוכרת על בסיס אומדני הבנק ביחס להסתברות לניצול מסגרות האשראי המחייבות. שינויים בהפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור, לרבות בגין הלוואות לדיור בסיווג לא צובר, מוצגות כהוצאה להפסדי אשראי בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי.

סיווג חובות בעייתיים והפרשה פרטנית

הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד. זאת, על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. לגבי הלקוחות העסקיים הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת על ידי הגורמים העסקיים המטפלים בלווה, על ידי יחידות ניהול סיכונים האשראי (נס"א) בחטיבה לניהול סיכונים ובאמצעות הערכה אובייקטיבית ככל האפשר של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם.

ככלל, חוב מסחרי שיתרתו החוזית הינה 1 מיליון ש"ח או יותר נבדק פרטנית על ידי הגורמים המוסמכים בבנק לעניין סיווגם כחובות בעייתיים, לרבות רישום מחיקה חשבונאית ככל שרלוונטי. יתר לקוחות הבנק, ככלל, נבחנים לצורך סיווג על בסיס מצב הפיגור ובהתאם לתסמינים שליליים מסוימים שמוגדרים ומופעלים מיכונית.

חובות לא צוברים, למעט אשראי לדיור, הינם חובות אשר הבנק סבור כי אינם חולקים מאפייני סיכון משותפים עם חובות צוברים, ולפיכך מעריך את ההפרשה בגינם על בסיס פרטני.

כחלק מהאמצעים שמפעיל הבנק לניהול סיכונים האשראי, מבוצעים בכל קווי העסקים (בכל אחד, בהתאמה למאפייניו) מהלכים לאיתור חובות בעייתיים מבעוד מועד. בחטיבה העסקית מבוצעת בחינה שבין היתר מבוססת קריטריונים המהווים התראה מוקדמת לאפשרות הפיכתו של חוב לבעייתי. בהתאם לכך במידה ונדרש, מעודכן דירוג הסיכון והחוב מוגדר רגיש. בחטיבה הבנקאית איתור הלקוחות הרגישים מבוצע בעיקרו באופן ממוכן וזאת בהתבסס על קריטריונים שהוגדרו עבור סוג זה של לקוחות.

לקוחות שאותרו כרגישים, נבחן הצורך בסיווגם, מדי רבעון לפני פרסום הדוח הכספי.

מתודולוגית הטיפול בחובות בעייתיים מחייבת בין היתר, בחינה שיטתית של נאותות ההפרשה להפסדי אשראי בגין החובות המסווגים כלא צוברים. ההפרשה מוערכת בהתאם לפער בין יתרת החוב הרשומה לערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לשירות החוב מהפעילות של הלקוח ומימוש ביטחונות ונכסים אחרים, מהווים בשיעור הריבית האפקטיבית של החוב. לגבי חובות שהחזר שלהם נסמך על ביטחונות (חובות מתונים בביטחון) ואין מקורות החזר זמינים ואמינים אחרים, ההפרשה נקבעת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון בניכוי עלויות מימוש ולאחר הפעלת מקדמי ביטחון בכל הקשור לשווי הבטוחה שיהיה ניתן לממשו ולהיפרע ממנו. בהקשר זה יצוין כי הבנק מיישם את דרישות בנק ישראל על פיהן קביעת סיווג של חוב מתבססת על יכולת התשלום של החייב כלומר, החוזק הצפוי של מקור החזר הראשוני של החוב וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים כגון: ביטחונות וערבים.

בדומה לבחינת נאותות הסיווגים מבוצעת מידי רבעון גם בחינת נאותות ההפרשה בהתאם לדרישות בנק ישראל.

בהתאם לעדכונים בהוראות ניהול בנקאי תקין, האחריות הכוללת לנאותות הסיווגים וההפרשות מוטלת על החטיבה לניהול סיכונים. בנוסף לדינאים המתקיימים בהנהלות החטיבות העסקיות ונציגי החטיבה לניהול סיכונים, מתקיים מידי רבעון דיון גם בוועדת הפרשות של הבנק בראשות המנכ"ל הראשי, לגבי הסך המצרפי של ההפרשות הנדרשות לאותו רבעון, וכן בהתייחס לסווג והפרשות ספציפיים (מעבר לסף סכום שנקבע).

למידע נוסף בנוגע ליישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים (Current Expected Credit Losses – CECL) ראה [ביאור 1.2](#).

ירידות ערך של ניירות ערך בתיק הזמין למכירה

הבנק אומד את הפסדי האשראי הצפויים בגין אגרות חוב בתיק הזמין למכירה בכל מועד דיווח כאשר השווי ההוגן של הנייר נמוך מעלותו המופחתת. בכל מצב כאמור, בוחן הבנק אם ישנה כוונה למכור את הנייר או אם הבנק מאמין כי יותר-סביר-מאשר-לא שהוא ידרש למכור את הנייר לפני השבת ערכו בספרים. אם התשובה חיובית - מלוא הפער שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן מוכר כרווח והפסד. אם התשובה שלילית - הבנק בוחן אם הירידה בשווי ההוגן נובעת מהפסדי אשראי או מגורמים אחרים, וירידת ערך אשר הבנק מעריך כי נובעת מהפסדי אשראי מוכרת באמצעות ההפרשה להפסדי אשראי, בעוד כל ירידת ערך אחרת מוכרת כנגד רווח כולל אחר. הפסד אשראי קיים כאשר הבנק לא צופה לקבל תזרימי קרן וריבית מספקים על מנת להשיב את מלוא העלות המופחתת של הנייר. ההפרשה בגין הפסדי אשראי מוגבלת לסכום שבו עולה העלות המופחתת של הנייר על שווי ההוגן. סכום ההפרשה מתעדכן מעלה או מטה בהתאם לשינויים בהערכות בתקופות עוקבות.

במסגרת הערכת הבנק בדבר קיומו של הפסד אשראי, בוחן הבנק נתונים, הערכות ופריטי מידע שונים.

בהתאם לכללים החדשים, הבנק אינו מתחשב לעניין זה במשך הזמן שבמהלכו השווי ההוגן של הנייר היה נמוך מעלותו.

במקרים בהם הבנק החליט לכצע בדיקה כמותית תבצע הבחינה באמצעות שיטת PD LGD. במסגרת בחינה זו תבוצע השוואה של היוון תזרימי המזומנים אל מול השווי ההוגן ואל מול העלות המופחתת. במצב בו היוון תזרימי המזומנים הצפויים נמוך מהעלות המפוחתת יוכר ההפרש כהפרשה להפסדי אשראי. במקרה בו השווי ההוגן של האיגרת גבוה מסכום היוון תזרימי המזומנים תוכר הפרשה עד לרצפת השווי ההוגן.

למידע נוסף בנוגע ליישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים (Current Expected Credit Losses – CECL) ראה [ביאור 1.2](#).

התחייבויות לזכויות עובדים

ליום 30 בספטמבר 2022 יתרת רווח כולל אחר מצטבר בגין הטבות לעובדים הסתכמה ביתרה שלילית בסך 770 מיליון ש"ח לאחר השפעת מס, לעומת יתרת קרן שלילית בסך 3,478 מיליון ש"ח לאחר השפעת מס ליום 31 בדצמבר 2021.

יתרת ההתחייבות להטבות לעובדים ליום 30 בספטמבר 2022 לפי שיעור היוון על בסיס אגרות חוב קונצרניות בישראל ("שוק עמוק לגישת הרשות לניירות ערך") גבוהה בכ-23 אלפי ש"ח מיתרת ההתחייבות בפועל.

הערכת האקטואר של זכויות העובדים נמצאת באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך וכתובתו: www.magna.isa.gov.il.

למידע נוסף ראה פרק [מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הוראות הפיקוח על הבנקים מחילות על תאגידי בנקאיים את דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sox Act. בהתייחס לסעיפים אלו נקבעו על ידי ה-SEC וה-Public Company Accounting Oversight Board הוראות באשר לאחריות ההנהלה לקביעתם וקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולקיום בקרה פנימית על הדיווח הכספי וחוות דעת ראי החשבון המבקרים לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הוראות הפיקוח קובעות:

- תאגידי בנקאיים יישמו את דרישות סעיפים 302 ו-404 וכן את הוראות ה-SEC שפורסמו מכוחם.
- בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה-COSO 2013 (Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

הבנק מיישם באופן שוטף את ההוראה בקבוצת לאומי.

במהלך שנת 2022 מבצע הבנק תיקוף ועדכון של תהליכי בקרה מהותיים ובדיקות אפקטיביות של כל מערך הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל וראש החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל של הבנק וראש החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

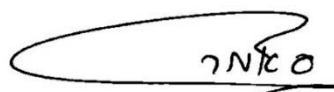
במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2022 לא אירע כל שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

דירקטוריון

בתקופה ינואר-ספטמבר 2022 התקיימו 19 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-28 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 28 בנובמבר 2022, הוחלט לאשר ולפרסם את תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים - הבלתי מבוקרים של הקבוצה ליום 30 בספטמבר 2022 ולתקופה שהסתיימה באותו תאריך.

דירקטוריון הבנק מביע את הערכתו ותודתו לעובדים ולמנהלים של הבנק ושל חברות הקבוצה, בארץ ובחו"ל, על עבודתם המסורה ותרומתם לקידום עסקי הקבוצה.

ד"ר סאמר חאג'י יחיא
יו"ר הדירקטוריון

חנן פרידמן
מנהל כללי

28 בנובמבר 2022